

DIPLOMADOLGOZAT

Bolyki Fanni

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

“MA” Tájépítész és kertművész mesterképzési szak

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE

Belső konzulens:

Christian-Oláh Brigitta

Belső konzulens intézete/tanszéke:

Tájépítészeti,
Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet/
Kertművészeti és
Kertépítészeti Tanszék

Készítette:

Bolyki Fanni

Budapest

2024

Tartalom

1.	Bevezetés	3
2.	Logó	4
3.	Történeti vonatkozások	5
3.1	A település története	5
3.2	Vizsgálati terület Magyarország Katonai Felmérésein keresztül	6
3.3	Az Arlói-tó keletkezésének tájalakító tevékenységei	7
4.	Földrajzi elhelyezkedés	7
4.1	Környező városok	8
5.	Úthálózat	9
5.1	Túraútvonalak	10
6.	Kapcsolat az Ózdi Kohászati Üzemekkel	10
7.	Klimatikus viszonyok	11
8.	A környezet flórája	11
8.1	Védettségek	12
9.	Vízrajz	13
9.1	A suvadással keletkezett tó	14
9.2	A tópart használata	15
10.	Lehatárolás	16
11.	A javaslati terület jelenlegi állapotának vizsgálata	16
12.	Tervezési terület jelenlegi állapotának vizsgálata	18
12.1	Geodézia	18
12.2	Növényállomány	19
12.2.1	Fafelmérés	20
12.2.2	Fakivágási terv	21
12.2.3	Cserjeszint vizsgálata	22
12.3	Funkcionális működés	23
12.3.1	Időszakos használat	24
12.4	Építmények	25
12.4.1	Mobil és állandó elemek	25

12.4.2	Vízhez kapcsolódó létesítmények	27
12.4.3	Karakter vizsgálata	28
12.4.3.1	Formák	28
12.4.3.2	Anyaghasználat	30
12.4.3.3	Színek	30
13.	Burkolatok	31
13.1	Utak rendeltetése	32
14.	Fejlesztések	32
14.1	Közelmúlt fejlesztései	33
14.2	Folyamatban lévő fejlesztések	34
14.3	Közeljövőben aktuális fejlesztések	34
15.	SWOT analízis	35
15.1	Erősségek	35
15.2	Kihívások	36
16.	A tervek bemutatása	38
16.1	Javaslati terv	38
16.2	Koncepcióterv	39
16.2.1	Növényalkalmazás	40
16.2.2	Burkolatok	44
16.2.3	Tervezett funkcionális működés és térszerkezet	45
16.2.4	Épített elemek	46
16.2.5	Kültéri világítás	48
16.2.6	Kiemelt tervezési terület	48
16.2.6.1	Berendezési tárgyak és egyedi bútor terv	49
16.2.6.2	Növényalkalmazás	52
17.	Összefoglalás	54
	Irodalomjegyzék	56
	Ábrajegyzék	57
	Mellékletek	58
	Hallgatói és konzulensi nyilatkozat	86

1. Bevezetés

Diplomatervem az Északkelet-Magyarországon fekvő Arlói-tó területrendezéséről készítem, amely személyes kötődésem révén különös jelentőséggel bír számomra. Ezen terület értékeinek kiemelése igen fontos számomra, hiszen páratlan izgalmat rejt magában. Dolgozatomban ezeket az értékeket igyekszem felkutatni a meglévő tudásomat kiaknázva. Ezen projekt fő tervezési egysége a tó nyugati partján, a Csahó-hegy lábánál elhelyezkedő Suvás Liget, továbbá javaslatokat fogalmazok meg az Arlói-tó teljes környezetére, különösen az azt körülölelő útvonalakra. Célom egy egységes, jól funkcionáló környezet kialakítása, amely a turisták és helyiek számára is egyaránt vonzó, és amelynek alapját a páratlan szépségű tó, valamint annak természeti értékei adják. Ezen víziót a meglévő természeti értékek kihangsúlyozására támaszkodva kívánom elérni, melyhez tájépítészeti eszközöket hívok segítségül.

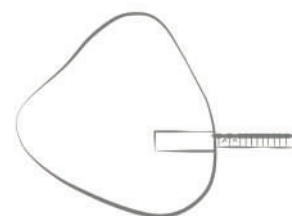
Diplomatervem a terület kialakulásának áttekintésével kezdődik, amely rávilágít a tó rendezésének fontosságára. A dolgozat során a tágabb vizsgálatok felől haladok a fókuszterület felé, nagyobb léptéktől a kisebb felé. E megközelítés lehetővé teszi, hogy fokozatosan feltárjam azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a tó jelenlegi működését. Ebben a kontextusban vizsgálom a terület bioszféráját, és a fontos kapcsolatokat. Megérkezve a mintaterülethez sort kerítek az Arlói-tó jelenlegi állapotának vizsgálatára. Ennek értelmében funkcióvizsgálatot végzek, megnézem a területen uralkodó terepviszonyokat, növényborítottságot valamint az épített elemek vizsgálatával is foglalkozom. Kiemelten fontosnak tartom a karaktervizsgálatot, amely a formák, színek és anyaghasználat áttekintését foglalja magában, és megalapozza a későbbi egységes arculat megalkotását. A fejlesztési projektek bemutatása során részletesen foglalkozom a már megvalósult, a jelenlegi, valamint a jövőben megvalósítani kívánt tervekkel. Az analízis során a terület erősségei és kihívásai kerülnek előtérbe, ezzel átfogó képet adva azon területekről amelyekkel kiemelten javasolt foglalkozni a későbbiekben. Ezen szakasz lezárása a programterv elkészítése, amely a tervezett funkcionális működést foglalja magában. Ezen munkarész dolgozatomban inspirációs tervlap formájában jelenik meg mind az első- és második léptékben.

Összefoglalva, a diplomaterv célja tehát egy olyan egységes arculat megteremtése, amely a részletes vizsgálatot követően környezetbarát módon rendezi a terület egészét és egy egységes irányelvet ad a jövőben megvalósítani kívánt fejlesztésekhez.

2. Logó

A projekt logóját egy régi fotó inspirálta, melyen a későbbi logó összes eleme fellelhető (ld.1.ábra). A felvétel alapján elkészült logó teljes egészében saját tervezést tükröz, és igen hosszú folyamat volt, mire a mai organikus képe kialakult (ld.2.ábra).

Az elsődleges cél a logó kialakításánál az egyszerű, letisztult megjelenés volt, amely a tó ikonikus elemeit organikus módon reprezentálja. A koncepció háttérében igen egyszerű elemek állnak, melyek már egészen régóta meghatározzák a tó képét, új elemeket nem alkalmaztam. A logóban domináló organikus vonalvezetésű kör a tavat szimbolizálja, amely a dolgozat alap tézisének is adja egyben. Ez egy egyszerű megjelenésű komponens, amely mély mögöttes tartalommal bír. Ezen körbe jobb oldalról kúszik be egy hosszanti, négyszögletes forma, amely a tó keletkezése óta ott álló, ám nemrég elbontott stéget szimbolizálja. Ez korábban nagyon karakteres eleme volt a Suvadás Ligetnek, így elengedhetetlennek tartottam ennek feltüntetését, mint a múlt egy ikonikus elemére való visszacsatolást. A körön kívül eső terület, avagy a stég meghosszabbításaként megjelenő földnyelv, az abból kinövő fák és a közük ékelődő

1. ábra: Logó inspirációja (Forrás: <https://www.facebook.com>, 2024), **2. ábra:** Logó (Forrás: Saját szerkesztés)

hiányos háromszögek szintén többlettartalommal rendelkeznek. A vonal azt az omlékony, homokos talajt szimbolizálja, amely később eltorlaszolta a patakot, így létrejöhett az Arlói-tó. A fák az egykor a tó mentén húzódó fasort jelképezik, valamint a környék természeti gazdagságára utalnak. Végezetül pedig fontosnak tartottam megjeleníteni a horgászházakat is, melyeket a fák közé ékelt hiányos háromszögekkel reprezentáltam. Ezen házak elengedhetetlen vizuális elemei a tó partjának, melyekkel a logó terve is teljessé vált.

3. Történeti vonatkozások

A tervezési terület mélyebb megértése végett diplomatervem a történeti vonatkozások ismertetésével kezdem. Kronológikusan haladva mutatom be hogyan változott a terület, és melyek azok a fontosabb mérföldkövek, melyek nagyban hozzájárultak az Arlói-tó mai arculatának kialakulásához. Ily módon Arló nagyközség településének történetével kezdem az ismertetést, majd áttérek Magyarország Katonai Felméréseire, melyben már az Arlói-tóra fókuszálok (ld.3.ábra). A mélyebb megértés végett részletesen bemutatom azt a tájalakító tevékenységet, melynek köszönhetően létre tudott jönni az Arlói-tó.

3.1 A település története

Arló község neve az ó-szláv “orilu” szóból ered, mely jelentése “sas”, és a település címerében is megjelenik. Ez valószínűsíthetően egy személynév lehetett, mely tovább formálódott, és így vált a helynév alapjává. Arló a völgy egyik legnagyobb településhatárával rendelkező 2 községe, továbbá a legrégebbi települések közé is sorolható. A XI. század elején alakulhatott ki a királyi várszervezetnek köszönhetően, az Arlót körülvevő falvak pedig a település határából váltak ki. A település első birtokosai a Miskócok voltak, az itteni várszervezet létrehozása ugyanis a Bors (Miskóc)

nemzetséghez köthető. Arlót az okleveles források 1268-ban említik először (Ózd és Térsége, 2003).

3.2 Vizsgálati terület Magyarország Katonai Felmérésein keresztül

Az Arlói-tó kialakulásának megértéséhez Magyarország Katonai Felmérései nyújtanak segítséget. Az Első Katonai Felmérést 1782-1785 között végezték, ekkor a völgyben még az Arlói-patak csörgedezett. Ez az állapot látható a Második és Harmadik Katonai Felmérésen is. A Második Katonai Felmérés alatt ugyan már leszakadt egy darab a Csahó-hegyből, ez azonban még nem jelentett akkora homok mennyiséget, amely eltorlaszolta volna a patak völgyét. Végzetesnek az 1929-es csuszamlás bizonyult, melynek következtében kialakult az Arlói-tó. Az 1969-es Országos Földügyi Térképen már ez az állapot látható, valamint megfigyelhető az is, hogy a ma meglévő úthálózat már ekkortájt kialakult.

3. ábra: Folyamatábra, az Arlói-tó kialakulásának bemutatása Katonai Felméréseken keresztül
(Forrás: mapire.eu, 2024)

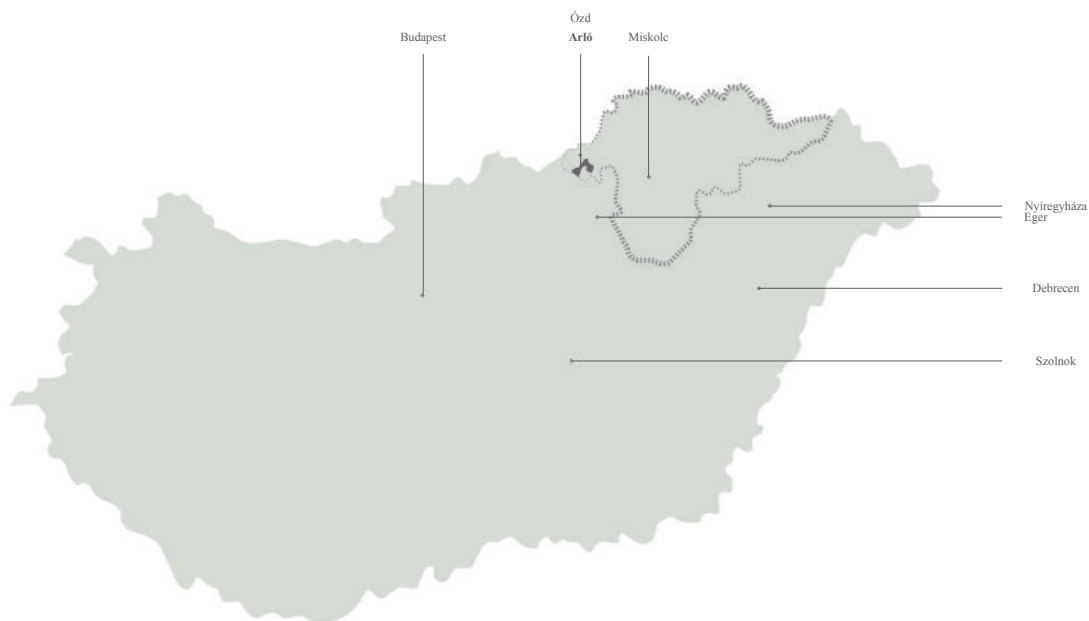
3.3 Az Arlói-tó keletkezésének tájalakító tevékenységei

A Hangony-patakba torkolló Hódos-patak völgyében jött létre az Arlói-tó, mely területet tagolt dombság jellemez. Felszínét alsó- és középmiocén tengeri képződmények fedik, melyből a barnaszén hasznosítható. Ezen anyag bányászata jellemző volt a XIX. század végén, és a környék fokozott ipari tevékenysége túlbányászáshoz vezetett, amely több helyen is földcsuszamlást eredményezett, többek között az Arlói-tónál is. Arló jelentős részét erdőségek borították, melyek intenzív kivágása komoly talajeróziós hatást gyakorolt ezen területre (Ózd és Térsége, 2003).

Arló környékén az erózió mellett egy nagyon ritka természeti jelenség is jelen van, ez pedig a suvadásos forma. A 338 méter magas Csahó-hegy déli oldalának talaja az alábányászás következtében egy 300 méternél is hosszabb, 50-60 méteres függőleges szakadással mentén lecsúszott. Ez hosszas folyamat eredménye volt. Az első csuszamlás 1863-ban történt, majd 1910-ben követte a második, és végül 1929-ben ismétlődött meg újra a jelenség. A nagy mennyiségű leomló homoktömeg így eltorlaszolta a völgyben csörgedező Szoholy-patak járatát és mintegy 25-30 holdnyi területű rét, valamint szántóföld került víz alá. Ezzel létrejött a Magyarországon egyedülálló Arlói-tó, mely a község vonzóereje is egyben. A környező dombok oldalain is fellelhető kisebb-nagyobb suvadások nyomai. A Kárpát-medencében csupán egyetlen suvadással keletkezett tó található az Arlói-tavon kívül, ez pedig az Erdélyben fekvő páratlan szépségű Gyilkos-tó (Ózd és Térsége, 2003).

4. Földrajzi elhelyezkedés

Arló Észak-Magyarországon, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye nyugati szegletében, a Hódos-patak völgyében fekszik, teljes egészében dombsági területen (ld. 4. ábra). Arló közelében húzódik a Szlovák Köztársaság határa, továbbá Bánrévén, alig néhány kilométer távolságra nemzetközi határátkelőhely található. A körülbelül 3500 fős lakost számláló település, a nagyközség településtípusba sorolható. A hozzá legközelebb eső város Ózd, mely három kilométerre található. Arló az Ózdot

4. ábra: Környező városok *(Forrás: Saját szerkesztés)*

Bátonyterenyével és Budapesttel összekötő 25-ös főútvonal mentén helyezkedik el, mely nagy jelentőséggel bír, ugyanis a nagyközség kizárólag közúton közelíthető meg. Kiterjedése 46,85 km². Az Arlói-tó északi oldalán húzódik a Kohász Kéktúra útvonala (Ózd és Térsége, 2003).

Elhelyezkedéséből adódóan ez a térség erősen visszamaradott Magyarország nyugati területeihez viszonyítva. A települések elaprózódtak és általában völgyekben fekszenek, amely alól Arló sem képez kivételt.

4.1 Környező városok

Arlóra a hozzá legközelebb fekvő Ózd város hatott leginkább, melynek kifejtésére a későbbiekben egy teljes fejezetet szentelek. A nagyközség Budapesttől 160 kilométerre fekszik északkeleti irányban. A három megyeszékhelytől – Salgótarján, Eger, Miskolc – közel azonos távolságra, mintegy 60 kilométer sugarú körön belül helyezkedik el, ezáltal vonzáskörzete mindhárom megyére kiterjed (ld.4.ábra).

5. Úthálózat

Az úthálózat jelentősége kiemelkedő egy település életében, mivel alapvetően meghatározza a térbeli kapcsolódásokat és a tájékozódást, valamint közlekedési lehetőségeket biztosít, akár kerékpárral, gépjárművel, tömegközlekedéssel, vagy gyalogosan. Az utak nemcsak térbeli összefüggéseket adnak, hanem a hozzájuk kötődő jelzőpontok segítségével tájékozódhatunk is (Meggyesi, 2009).

A terepadottságokból kifolyólag az egykori község számára nagyon kevés hely állt rendelkezésre. A gerinchálózat mentén elhelyezkedő településrész, az említett terepadottságokból kifolyólag nem tudott több utcás, hálós szerkezetűvé terebélyesedni. Arló ezen területének településszerkezete teljesen igazodik a földrajzi és topográfiai adottságokhoz. Organikus növekedése a patak völgyében jött létre (ld.5.ábra). Az Arlóitavat a 25-ös főútról leágazó Mátyás Király úton lehet megközelíteni, amelyet két oldalról falusi házak vesznek közre a teljes szakaszon, így egy meglehetősen szűk, egysávos útról beszélhetünk, amely tovább halad a Suvás Liget déli oldala mentén (ld.6.ábra). Ez az egyetlen megközelítési iránya az Arlóitónak. A korábban említett utat az utóbbi időben újították fel, vagyis került rá aszfaltburkolat egészen a főbejárat

5. ábra: Arló közigazgatási területe (Forrás: Saját szerkesztés), **6. ábra:** Arlóitó megközelítése (Forrás: Saját szerkesztés)

kapujáig. Az aszfalt burkolat egészen a lakóterületig vezet, állapota azonban nem közelíti meg az előbb említett szakaszét. Ez a burkolt út egészen az öböl területéig tart, valamint kúszik fel a völgyekbe, melyek zsákutcákban végződnek. Út veszi körbe a tó

teljes területét, annak keleti oldalán túl is nyúlik attól. Az északi oldalon ismét a Suvadás Liget kerítése mögött halad el, és torkollik bele a Mátyás Király útba.

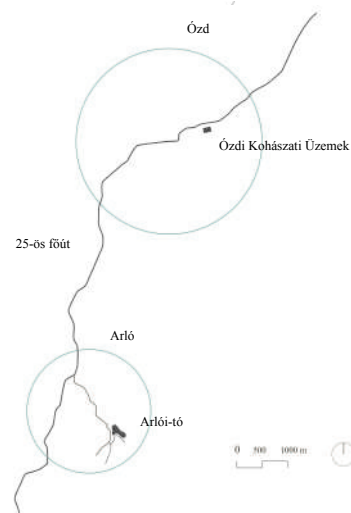
5.1 Túraútvonalak

Az Arlói-tó körül számos túrázási lehetőség van, mind közül a legjelentősebb a Kohász Kéktúra útvonala, amely a tó északi partja és a Natura 2000 oltalom alatt álló terület között fut végig (M-01). Az útvonalat a horgászházak sora választja el a tótól, majd a tó mocsaras területe. Ebből később leágazik egy szűk ösvény, amely teljesen a Csahó-hegy tetejéig vezet, annak kilátó pontjához. A keleti területen további turista útvonalak futnak festői környezetben. Ezek sűrűn látogatott túrautak, azonban elsősorban a helyiek által látogatottak.

6. Kapcsolat az Ózdi Kohászati Üzemekkel

Az Arlói-tónak egykor szoros kapcsolata volt Ózd lakosságával, ami annak köszönhető, hogy a város jelentős része az akkor működő Ózdi Kohászatban dolgozott, a tó pedig annak üdülőtérülete volt (ld.7.ábra). Ózd iparváros volt, és a már említett Ózdi Kohászati Üzemek működése alatt élte fénykorát, a szocializmus ideje alatt. Ez alatt elsősorban az 1960-1980-ig terjedő

időszakot értem. Ebből kikövetkeztethető, hogy a tó keletkezése után nem sokkal már kialakult az a fürdő turizmus, amely csupán a rendszerváltást követően kezdett el hanyatlani. E periódus során a gyár fokozatosan bezárásra került és a város

7. ábra: Arlói-tó és az Ózdi Kohászati Üzemek kapcsolata (Forrás: Saját szerkesztés)

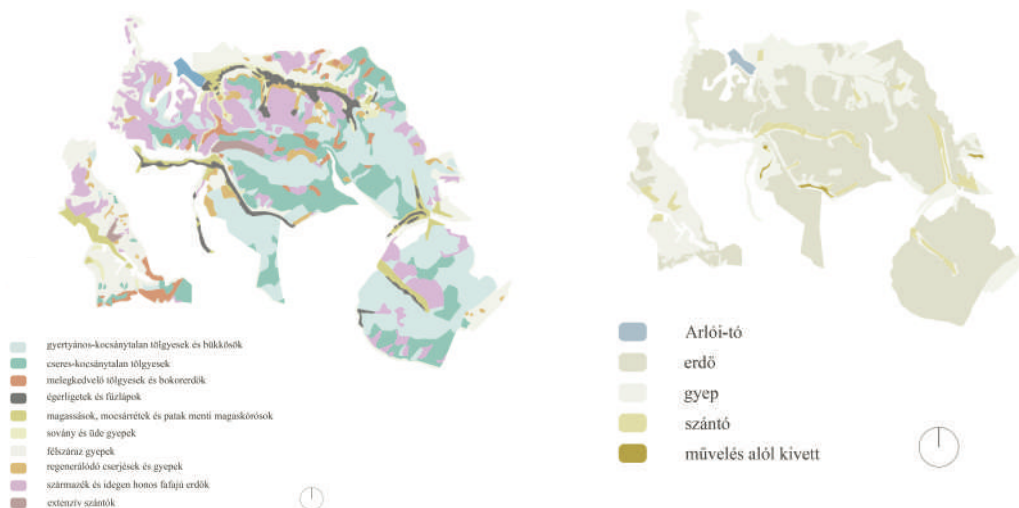
népességének nagy hányada elvándorolt. A tó látogatottsága visszaesett, melynek hanyatlása napjainkban is tart. Az egykor a vasgár dolgozóinak családjaitól nyüzsgő Arlói-tónak képét mára átvette a nyugaltság. Ebből kifolyólag a horgászat fokozatosan megszerezte a dominanciát, és ezen funkciónak a túlzott megerősödéséhez vezetett.

7. Klimatikus viszonyok

Az Arlói-tó az Arlói-patak egykori völgyében helyezkedik el. Határoló peremhegysége délről a Bükk, északról pedig a Szepes–Gömöri érchegység. E földrajzi elhelyezkedés révén a táj medencejellegű. A város és környéke mérsékeltén nedves éghajlatú. A terület széljárási jellemzői a száraz átbukó szelek, valamint a leszálló légtömegek. Az Upponyi-hegyhát klímaválasztó szereppel bír. A medence igen gyakran, különösen ősszel ködbe burkolózik. Ez a köd sok esetben egész nap nem emelkedik fel, befolyásolva az itt élők mindennapjait. Ezzel ellentétben a napsütéses órák száma a hegyhát túlsó oldalán drasztikusan magasabb. Mivel a város a Sajó-völgyi iparvidéken fekszik, a levegő minősége napjainkban is gyakran kifogásolt, melyet a téli hónapokban tovább fokoz a helytelen fűtés is.

8. A környezet flórája

A terület a Magyar-Középhegység flóraidékének Mátrai flórájába tartozik, ebből adódóan erdőtársulásai és virágos rétjei a Mátrával megegyezők. Erdőségei már nem olyan terjedelmesek mint egykor, azonban még így is jelentős. Ahogyan a térkép is mutatja (ld.8.ábra) a területre elsősorban a származék-, valamint idegen honos fajok a jellemzőek. A Csahó-hegy felőli oldalon terjedelmes akácos terület található, amely a Suvadás Liget egyes pontjain szintén megmutatkozik. Az Arlói-tó keleti oldalán lévő vízenyős területen nagy kiterjedésű magassások, mocsárrétek és patak menti magaskórósok találhatók. Ezen terület fás növénytársulásai az égerligetek és fűzlápok. A belterülethez közel eső területeken foltszerűen megjelennek a melegkedvelő tölgyesek

8. ábra: Jellemző növénytársulások (Forrás : Saját szerkesztés), **9. ábra:** Területhasználatok (Forrás: Saját szerkesztés)

10. ábra: Különleges természetmegőrzési terület (Forrás: Saját szerkesztés)

és bokorerdők. Megtalálhatóak továbbá az erdei fenyvesek, melyek festői látványt nyújtanak a terület több pontjáról. Ahogyan azt korábban már említettem, nagy kiterjedésben vannak jelen az erdőségek, emellett a gyepfelületek aránya is számottevő, elsősorban a tó északi oldalán (ld.9.ábra). Ezt a sovány és üde gypes területet Natura 2000 területté nyilvánították.

8.1 Védettségek

A térképen látható terület Különleges Természetmegőrzési terület oltalom alatt áll (ld. 10.ábra). Területének megnevezése Izra-völgy. Az Arló-tó, kiterjedése 1349.12 ha (INT-03). A Település Szerkezeti Tervet – későbbiekben (TSZT)-ként hivatkozok rá – vizsgálva megállapítottam, hogy az Arló-tó keleti oldala számos védettségi oltalom

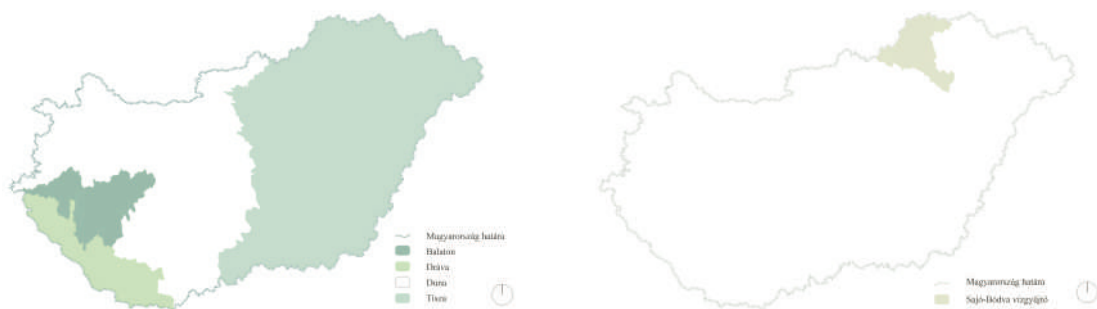
alatt áll (M-02). Abban a sorrendben mutatom be ezeket a területeket, ahogyan azt az előző fejezetben “A környezet flórája” pontban tettem, a könnyebb érthetőség végett.

Az Arlói-tó keleti oldala EXLEGE védettség alatt áll, amely mocsaras, lápos területeket foglal magában (M-40). Az Arlói-patak menti terület teljes egészét ez a társulás jellemzi, amely így teljes egészében védelem alatt áll. Az a sovány és üde, gyepes nyílt terület, amely a tó északi oldalát jellemzi Natura 2000 oltalom alatt áll. A tó körvonalától keletre “kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete (OTrT)” található. Ezen területek páratlan szépséggel rendelkeznek.

“A suvadással keletkezett tó” alfejezet a tó keletkezését tárgyalja, külön kiemelve a tó egyedi jellegét. Jelenleg azonban a tó állapota romló tendenciát mutat, hiszen nincs szabályozott védettségi státusza. Arló önkormányzata indítványozta a tó és környékének védetté nyilvánítását, melynek eredménye a későbbiekben várható.

9. Vízrajz

A vízrajz jellemzését Magyarország részvízgyűjtő területeivel indítom, melyen belül az Arlói- tó a Tisza vízgyűjtő területéhez tartozik (ld.11.ábra). Ezen belül több egység található, melyet a Magyarország vízgyűjtő- gazdálkodási tervezési alegységei taglal. A Sajó-Bódva vízgyűjtő terület az, amelyet az alábbiakban vizsgálni fogok (ld. 12.ábra). A fürdésre kijelölt helyek száma a jogszabályból adódóan évente változik az aktuális igények és lehetőségek függvényében. 2008-ban az országosan nyilvántartott 256 természetes fürdőhelyből 228 lett stranddá nyilvánítva, a 78/2008. (IV. 3.) Korm.

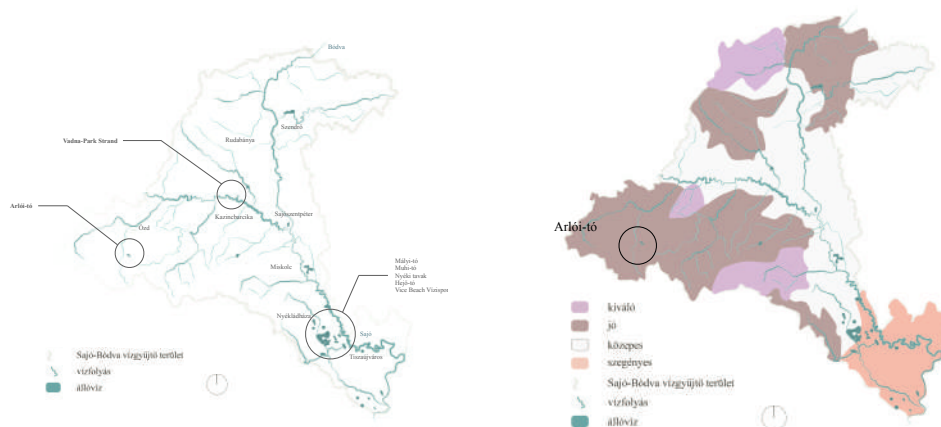

11. ábra: Magyarország részvízgyűjtő területei (Forrás: Saját szerkesztés), **12. ábra:** Sajó-Bódva vízgyűjtő területe (Forrás: Saját szerkesztés)

Az alegység területén nyilvántartott 2 fürdőhelyből 2008-ban 2 strand volt kijelölve (ld. 13.ábra). Az első a Vadna-Park Strand, amely az (ABW899) vízhelyhez tartozik, a második a Kemping stand az Arlói-tónál (AIR542) (INT-01). Továbbá vizsgáltam a vízgyűjtő területet biológiai aktivitás szempontjából, amely alapján az Arlói-tó ezen aktivitása jónak számít (ld.14.ábra).

A térségben, különösen Miskolctól délre, több fürdésre alkalmas tó található, bár ezek hivatalosan nem minősülnek fürdőtavaknak. A régióban, mint Magyarország más részein is, jelen vannak gyógyvizek, amelyek közül a legközelebbi Egerben található, azonban ennek használati kultúrája élesen eltér a fürdőtavakétól. Vadnán található az első olyan tó, amely az Arlói-tóhoz hasonlít, ennek kialakítása azonban teljesen eltér a vizsgált területtől.

A környékbeli tavakat jellemzően horgászati célokra használják, ezért az Arlói-tó hasonló célú használatát kevésbé tartom indokoltnak.

13. ábra: A vízgyűjtő terület fürdő területei (Forrás: Saját szerkesztés), **14. ábra:** Biológiai aktivitás vizsgálat (Forrás: Saját szerkesztés)

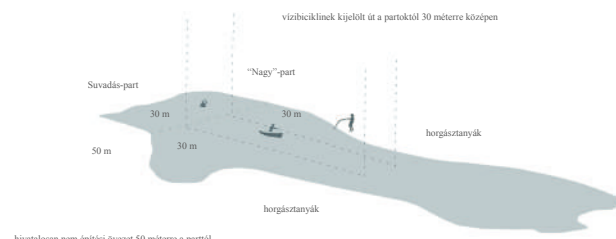
9.1 A suvadással keletkezett tó

A tó álló szárazföldi víztest. (2000/60/EK – EU Víz Keretirányelve). A tavakon belül számos típus található, keletkezési mechanizmusuk alapján két fő csoportba soroljuk. Az egyik típusba a “belső erők által létrehozott tómedencék” tartoznak, ezek

elsősorban tektonikus árokban kialakult tómedencék és vulkanikus eredetű tavak. A másik típusba a “külső erők által létrehozott tómedencék” sorolhatóak és ezen utóbbi kategóriába tartozik az Arlói-tó, valamint a Gyilkos-tó is. Az előbb említett alkategórián belül a “hegyomlással elgátolt tavak” kategóriája az, amelybe a fentebb említett két állóvíz tartozik. Ennek a ritka jelenségnek a különlegessége az, hogy a folyóvízből állóvíz keletkezik külső természeti hatások következtében. A patak útja a nagy mennyiségben leomlott talajnak köszönhetően eltorlaszolódik, a víz pedig felduzzad, melyet aztán később szabályozni szükséges (INT-02).

9.2 A tópart használata

Az Arlói-tó közel száz éves múltra tekint vissza, partjának használata ezen időszak alatt számos változáson ment át, bár alapvető funkciói többnyire megmaradtak, csak annak mértéke

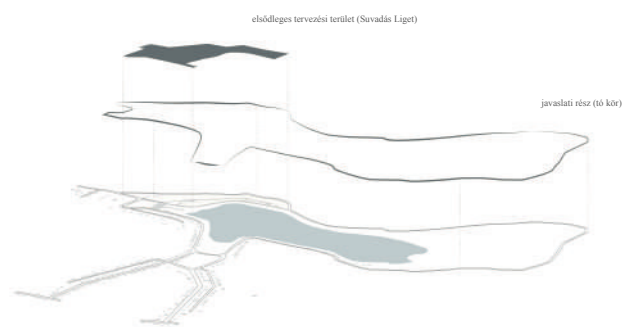
15. ábra: Tópart használata (Forrás: Saját szerkesztés)

változott. Kezdetben nem jellemezték építmények a település ezen részét, mivel távol esett a község központjától, majd ahogyan fokozatosan felfedezték a területben rejlő lehetőségeket, úgy épült ki a tónak elsősorban a mai Suvadós Liget néven ismert partszakasza (ld.15.ábra). Ennek az volt az oka, hogy ez a terület volt a legalkalmasabb fürdőzésre, valamint ez feküdt a legközelebb a településhez. Ez elsősorban strandként funkcionált, de kempingezésre is volt lehetőség (M-03). Ezen a szakaszon korábban csónakázási lehetőség is volt, ez a funkció azonban fokozatosan eltűnt, vele párhuzamosan pedig megjelentek a horgászházak. Ezek alapvetően kis építmények voltak elszórtan megjelenve a tó északi és déli oldalán, melyek engedély nélkül épültek. Ezen építmények fokozatosan elszaporodtak, valamint léptékükben megnöttek (M-41). Mára már zavaró tényezőként tartják ezeket számon, hiszen ezek uralják az Arlói-tavat és meghatározó képévé váltak a területnek (M-03). Az intenzív horgászat nagy kihívást jelent Arló önkormányzatának, melynek megoldása még várat magára. A keleti

partszakasz építésre alkalmatlan terület, valamint védettség alatt áll, így ez a szakasz beépítetlen terület maradt. A tótól délre a távolabb eső két völgyben kezdetben hétvégi házak épültek, melyek fokozatosan átalakultak, valamint léptékükben megnőttek(M-42). Ez annak volt köszönhető, hogy ezt a területet lakóterületté nyilvánították, így az infrastruktúra is kiépülhetett (M-04).

10. Lehatárolás

A diplomatervet két különálló egységre bontom, amelyek számos ponton kapcsolódnak egymáshoz. Ezen tervezési területek léptékükben, ezáltal részletezettségükben is eltérnek egymástól (ld.16.ábra). Az egyik egy vonalas struktúra, amely mentén elhelyezem az általam tervezett objektumokat, míg a másik alatt egy vonalakkal lehatárolt területet értek, melynek teljes egészét tervezem (M-05). A lehatárolást a nagyobb léptéktől a kisebb lépték felé bontom ki.

16. ábra: Lehatárolás (Forrás: Saját szerkesztés)

11. A javaslati terület jelenlegi állapotának vizsgálata

Az első lépték, egyben javaslati terület, a tavat körülvevő útvonal, amely több mint 2.6 kilométeren keresztül kanyarog a tó körül, és keresztül halad a természeti oltalom alatt álló területen is (M-02). Az útvonal szépsége páratlan, melyet a látványkapcsolatainak köszönhet. Továbbá a tó délkeleti sarkánál egy értékes látványvédelmi pont is megjelenik, amely a későbbiekben kerül bemutatásra. A tó kör északi vonalán halad a Kohász Kéktúra útvonal, így a kör ezen szakasza kiemelten látogatott.

A kört több szakaszra lehet osztani különböző szempontok alapján. Figyelembe lehet venni magát az útburkolatot, a tó déli oldalán futó útszakaszt a lakott területnek köszönhetően aszfaltburkolat jellemzi, amely a horgászházak vonaláig terjed. Az északi, valamint a keleti kevésbé látogatott oldalakon megmaradt a földút jelleg (M-43). A nyugati a területen elsősorban az autós forgalom a jellemző, amelyet keleti irányba haladva felvált a gyalogos forgalom. A horgászházak jelenléte zavaró hatással van a területre, azonban annak köszönhetően, hogy ezek a házak engedély nélkül épültek nincsenek kerítéssel elzárva, így szabadon megközelíthető a stégekkel tagolt északi és déli oldal. Egyes területeket keskeny partszakasz jellemez, melyeken alig férnek el a horgászházak, valamint akadnak egészen kiszélesedő partszakaszok is, ezek a tó délkeleti sarkára jellemzőek leginkább.

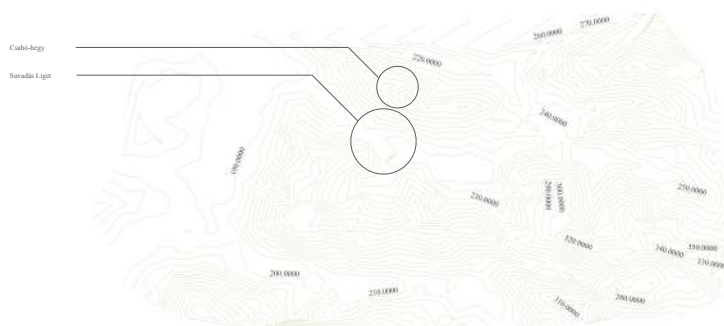
A hátsó területeknek egyéb épített elemeit is jelöltem (M-02). A tó délkeleti sarkától pár métert haladva a védett terület felé megjelenik a forrás, ahonnan ivóvíz minőségű víz nyerhető, ezáltal sokan látogatják (M-44). Ez a terület viszonylag sík. A forráshoz egy ideiglenes, néhány fokból álló lépcsőkar vezet. A lépcsőn, valamint a betonból épült forráson kívül más épített elem nem található ezen a területen. Tovább haladva a földúton, a kör délkeleti sarkán elágazik az út, ahol letérve egy fából épült több méter magas mezőgazdasági járműtároló tűnik fel. Ez az építmény megfelelően igazodik környezetéhez a természetes építőanyagokból adódóan. A táj lenyűgöző ezen a szakaszon is, a tágas völgyek száraz gyepei, valamint a dombok erdőségei váltják egymást. Az útvonal belső oldalán patak és mocsaras terület húzódik, így ezen terület járhatatlan. A tó kör északi sarkában vadászles található, valamint egy kisebb híd, amin áthaladva elágazik az út és megjelenik a Kéktúra jelzés. Ezen a szakaszon hagyja el a tó partját a Kohász Kéktúra útvonala és tart tovább a Natura 2000 terület felé. Továbbhaladva a Suvás Liget felé a táj páratlan szépséget nyújt a túrázók előtt mind déli-, mind pedig északi irányba. Fokozatosan megjelennek a horgászházak, végül pedig a liget hátsó bejárata tűnik fel (M-45). Az út a Csahó-hegy lábánál, a Suvás Liget északi kerítése mentén ér véget és fut bele az Arlói-tavat a 25-ös főúttal összekötő Mátyás Király útba.

12. A tervezési terület jelenlegi állapotának vizsgálata

A Suvadás Liget az Arlói-tó nyugati, szélesebb területén helyezkedik el (M-05). Ezt a területet a tó kialakulása óta strandként használják, azonban a változó korszakok változó igényeket és használati módokat hoztak a területre. A Liget területe jelenleg erős fejlesztéseken megy keresztül, hogy az a turisták számára kedvelt célponttá váljon. A terület struktúrája a korábbi korszak maradványa, az infrastruktúrája pedig napjainkban kezdi utólni a jelen korszak igényeit. Öt egységre osztható a Suvadás Liget, melyet a következőképpen határoztam meg; a főbejárat és annak környéke, az étterem és rendezvénytér területe, a strand, az északi apartmanok, valamint a kevésbé feltárt erősen emelkedő hátsó terület. Ezeken belül a strand, az étterem és az apartmanok területe az, amelyek a napjainkban zajló fejlesztések során kiemelt figyelmet kapnak. A fejezet alegységeiben különféle nézőpontokból részletesen jellemzem az elsődleges tervezési területet.

12.1 Geodézia

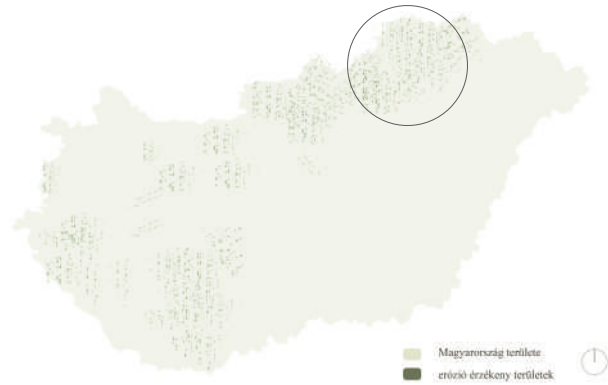
Az Arlói-tó völgyi helyzetben fekszik az egykor a területen keresztül haladó Arlói-patak helyén (ld.17.ábra). A Suvadás Liget felé emelkedik a

17. ábra: Domborzati viszonyok (Forrás: Saját szerkesztés)

Csahó-hegy, a maga 338 méteres magasságával, páratlan látványt nyújtva a tó keleti oldaláról. A Suvadás Liget legmélyebb pontja a part vonalában mért tengerszint feletti 210 méter (M-06). A terepszint a rendezvénytér területén, a déli oldalon minimálisan emelkedik, a parkoló területén egy körülbelül másfél méteres szintemelkedés látható, amely elsősorban a tereprendezés eredménye (M-46). Az itt egykor megépülő presszó épülete az, amely minimális beavatkozást eredményezett az egyébként is lankás területen. Észak felé haladva a terület fokozatosan emelkedik, ezzel párhuzamosan

pedig csökken a beépítettség (M-47). A meredek északnyugati területek nehezen beépíthetőek, ennek köszönhetően ehhez a területhez még nem nyúltak. A hátsó bejárat fölötti meredeken emelkedő domboldalon apartman épületek létesültek,

18. ábra: Erózió érzékeny területek (Forrás: Saját szerkesztés)

melyek kiemelt helyzetük miatt túl nagy hangsúlyt kaptak (M-48).

Az Arlói-tó környéke fokozottan erózió érzékeny terület, vagyis az abiotikus tényezők erőteljesen formálják az itt található puha, homokos felszínt (ld.18.ábra). Ebből adódóan ma számos nyílt homokfelszín látható a környéken, többek között a Suvadás Liget felé magasodó Csahó-hegy csúcsa is. Fontosnak tartottam jelölni a csuszamlásveszélyes, felszínmozgásos terület határát, amely északon és délen is az építmények fölött húzódik.

12.2 Növényállomány

A Suvadás Liget növényállományát több szempontból vizsgáltam. Elkészült a fafelmérés, melyet részletesen taglalok a következő bekezdésben. Foglalkoztam továbbá a cserjék vizsgálatával, amely szintén nagy változatosságot mutat. A legalsó szint növényei kevésbé vannak jelen a területen, ilyenek az évelők, díszfűvek vagy egynyáriak.

12.2.1 Fafelmérés

Az elsődleges feladat a fák állapotának felmérése volt, azaz a fafelmérés, amely során összesen 73 egyedet vizsgáltam. Ezen fák egészségi állapotát 1-5 skálán mértem, ahol az egyes az elpusztult egyedeket jelenti, melyek még a helyszínen állnak, az ötös pedig szép és egészséges fákat foglal magában. Az átlagérték valamivel négyes fölött alakult, vagyis arányaiban véve egészséges fákról lehet beszélni. Összetételét tekintve nagyon változatos a felhozatal. Vegyesen található örökzöld és lombhullató fa is a Suvadás Ligetben, melyet a térképpel együtt értelmezhető fafelmérési táblázat szemléltet (M-07). Találhatóak őshonos fajok, gyümölcsfák, dísfák és gyomfák is a területen. Ez utóbbi elsősorban a liget déli, rendezvényterület felőli részén található, számos invazív ecetfa (*Rhus typhina*) kíséretében. A legszebb egyedek díszítő pionírok, mint például a folyóparti nyár (*Populus deltoides*), a közönséges nyír (*Betula pendula*) valamint az ezüst juhar (*Acer saccharinum*). A gyümölcsfák közül megtalálható a területen a nemes alma (*Malus domestica*), alacsony vadalma (*Malus pumila*), cseresznyeszilva (*Prunus cerasifera*), sajmeggy (*Prunus mahaleb*), illetve fehér eperfa (*Morus alba*). Ezen egyedek többnyire rosszul fejlődnek, vagy már a kiöregedés stádiumába léptek. Olyan egyedek is fellelhetőek, melyek zavaróan hatnak a terület megjelenésére, ilyen például a szomorú eperfa (*Morus alba* 'Pendula'). A Suvadás Liget dísfáinak jelenlegi állománya bizonyos esztétikai és ökológiai szempontok alapján további fejlesztést igényel. A fafelmérés során mélyebben vizsgáltam a fák állapota mellett a területi eloszlásukat és megjelenésüket is. Kiemelném mind közül a gömbjuhart (*Acer platanoides* 'Globosum'), amely mindamellett hogy tájidegenként hat ebben az igen természetes közegben, alacsony termetével és nagy lombkoronájával teljesen bezárja a teret már a főbejárat környékén. Ugyancsak ez az egyed jelenik meg pontszerűen a rendezvényter közepén szoliter módon, ami viszont nem felel meg a kívánt funkciónak. A területen kiterjedt erdősült részek nem találhatóak a ritkításoknak köszönhetően, néhol már túlzottan is nyitottak ezek a felületek, hiszen a kivágott fa egyedek nem kerültek pótlásra.

A tó környezetében nagy állományban vannak jelen az örökzöld erdeifenyők (*Pinus sylvestris*), melyek szép megjelenést kölcsönöznek a területnek, főként a téli

időszakban. Ezen egyedek jelen vannak a Suvadás Liget területén is, elsősorban a parkoló területén lehet velük találkozni (M-49). Találhatóak egyéb örökzöld fajok is, mint a feketefenyő (*Pinus nigra*), ugyancsak a parkoló területén, továbbá elszórtan látható egy-egy lucfenyő (*Picea abies*) a liget északi oldalán (M-50). Az örökzöld fás állomány jellemzően a belső területeken van jelen, amely a liget növényállományának egy igen pozitív tulajdonsága a cserjeszintel ellentétben.

A fa állomány a virágkor utáni stádiumba lépett, mikor már időszerű az ezek megújítása (60 év felett). Ez meg is mutatkozik a területen, hiszen számos egyed került kivágásra az utóbbi években. Található olyan egyed is amely mára már teljesen elszáradt, de még mindig valós méretében funkcionál a Suvadás Liget egy kevésbé frekventált területén. Elhelyezkedéséből adódóan nem jelent jelentős veszélyt az emberi biztonságra, megjelenése azonban kevésbé dekoratív. Az időskori állapot mellett a fa kivágások hátterében egyéb okok is álltak, melyet azzal magyaráztak, hogy a parton álló fa egyedek lehulló lombja szennyezi a tó vizét. Ebből kifolyólag az egykor a fűzfáktól (*Salix*) árnyékos partszakasz teljesen nyitottá vált, ami kihívást jelent a liget ezen területén (M-51). Pótlása nem megfelelő módon díszfákkal és cserjékkel történt, melyek bizonyos esetekben zavaróan hatnak (lásd fentebb). A területre általánosan jellemző a nagyon alacsony arányú lombkorona-borítottság, amely pótlását a jövőben sem tervezik (M-52).

12.2.2 Fakivágási terv

A fafelmérést követően elkészült egy fakivágási terv is (M-08), mely a fentebb leírt problémákra reflektálva jelöli a kivágandó példányokat. Ezek vagy esztétikai vagy egészségi állapotukból adódóan lettek kivágásra ítélve. Ezen fák a későbbi koncepcióterven már nem jelennek meg.

12.2.3 Cserjeszint vizsgálata

A cserjék szintjét több szempontból is fontosnak találtam megvizsgálni (M-09). Az egyik kiemelt szempont a nagy diverzitás, amely felett nem szabad elsiklani. Az elsődleges ok azonban az volt, hogy kiemelten fontos téralakító szereppel rendelkeznek. Ezek határozzák meg, mely területek tartoznak egybe, ellentkező esetben ők tagolják a területeket funkcionális egységekre. Ezen utóbbi eset erősen érezhető a Suvadás Liget területén. A cserjék analízisét ezen utóbbi nézőpont bővebb kifejtésével indítom.

Az Arlói-tó üzemeltetői számára az egyik legnagyobb kihívást a két fő területegység, a strand terület és a rendezvényter elválasztása jelenti. Ezeket ökológikus módon “élő térfalakkal” próbálták megoldani. Ezen térelválasztó cserjesávok több területen is fellelhetők, melyek legtöbb esetben tájidegenként hatnak a nem megfelelő alkalmazásukból adódóan.

Az örökzöldeket ebben a környezetben nem kimondottan javasolt alkalmazni, különösen nem az építményektől távol eső területeken, melynek az eredménye a túlzott műviség. Ilyen képet mutat a rendezvényterületet a strand területétől elválasztó magas tujasor (*Thuja occidentalis*) is, melynek bizonyos egyedei a nem megfelelő adottságokból kifolyólag kipusztultak vagy szenvednek. Ezen terület művisége tovább fokozódik a téli időszak beköszöntével, amikor ugyanis a tujasor túlzottan markáns, vonalas elemként emelkedik ki az egyébként természetközeli közegből. Ezen felül a tujasor a nyári időszakban is jelentős módon vezeti a tekintetet. Az örökzöld cserjék alkalmazása nagyon erőteljes a területen, mint a keleti tuja (*Platycladus orientalis*) mely nem szerencsés a tó közelsége miatt. A strand területéből nagy teret igényel, hiába hogy ezek nem kimondottan strandon alkalmazandó cserjék, különösképpen nem egy ilyen környezetben.

Hasonló probléma merül fel a lombhullató sövényekkel is, melynek alkalmazása egyáltalán nem indokolt (M-53). Ezek a sövények szibériai szilból (*Ulmus pumia*) lettek kialakítva mind az étterem fedett terasza, mind pedig a kültéri fitness park mentén. Ezek ugyan télre lehullaltják levelüket, a műviségük nyírt formájukból adódóan megmarad, bár ez már kevésbé markáns mint az örökzöld tujasor.

Egyéb cserjesávok kerültek elültetésre, melyek a vonalas megjelenést túlzott módon erősítik. Ilyen például a közvetlenül a főbejárat mögött látható vadrózsasor (*Rosa canina*), mely örökzöld cserjékbe torkollik. Emellett kiültetésre került a főutat keretezve egy igen hosszú széleslevelű fagyal (*Ligustrum ovalifolium*) cserjesor is. Ezek mind nagyon fiatal példányok, így átültetésre még van lehetőség, ahogyan a rendezvénytér második cserjesoránál is.

A terület felső, északi oldalában jelentős arányban vannak jelen a cserje méretű fehér akácok (*Robinia pseudoacacia*). Ezen egyedek dominálják azt az érintetlen területet, amely egyelőre még nem került kitisztításra. Elszórtan további cserjék is megtalálhatóak, csoportosan, véletlenszerűen vagy struktúráltan. Főként az építmények közelében bukkannak fel, ilyen cserje például a közönséges jezsámen (*Philadelphus coronarius*), koreai lonc (*Lonicera maackii*), szürke tamariska (*Tamarix ramosissima*), érdeslevelű gyöngyvirágcsereje (*Deutzia scabra*), havasi törpefenyő (*Pinus mugo*), közönséges fagyal (*Ligustrum vulgare*), fehér som (*Cornus alba*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), erdei iszalag (*Clematis vitalba*), japán borbolya (*Berberis thunbergii*), varjútövis (*Rhamnus cathartica*), kerti pálmaliliom (*Yucca filamentosa*) valamint a kerti gyöngyvessző (*Spiraea vanhouttei*).

Továbbá megjelenik a díszfű is a vitatott területen japánfű (*Miscanthus sinensis*) formájában, amely az örökzöld nehézszagú borókával (*Juniperus sabina*) társítva előnytelenül hat, emellett a termete is túlzott méreteket ölt (M-54). Ami az évelőket, valamint egynyáriakat illeti, szinte teljes egészében mellőzik ezen növények alkalmazását a vizsgált területen.

12.3 Funkcionális működés

A Suvadás Liget funkcionális működését térképen szemléltetem (M-10). A területet tizenegy funkcionális egységre osztottam, amelyet most bővebben kifejtek. A Mátyás Király úttal szemben a liget főbejárata található, amely egyben a terület fogadótere is (M-55). Ezt tovább bontottam a porta, a parkoló, valamint a kiszolgáló területekre. Az északi rész felé haladva szembetűnik a Suvadás Liget azon

legkihasználatlanabb területe, amely erőteljesen emelkedik a terület felé. Ennek az érintetlen területnek a szöges ellentéte jelenik meg a tó irányába haladva az új apartman hivalkodó épületével, melyet bódék, valamint a vizesblokk területe kísér (M-56). Ez már összefügg a strand területével, amely a középső partszakaszt foglalja magában. Ezen a területen megjelenik egy kültéri fitness park is, melyet csupán egy sövény sor választ el a két területet szétválasztó földúttól. A Suvadás Liget északi magaslatán megjelennek a már említett apartman épületek, melyek erősen dominálják az előtte elterülő használaton kívüli partszakaszt. Ezen a területen mindössze a hátsó bejárat az, melynek funkciója említésre méltó. A déli oldalon fejezem be a funkciók vizsgálatát, melyet az egész Suvadás Liget egyik legmarkánsabb és leginkább felkapott területével kezdem, a rendezvényterülettel. Ezen terület a nyári szezonban számos esküvő kültéri helyszínéként funkcionál a gyönyörű panorámának köszönhetően. Továbbá ezen az oldalon található a vízimentő állás is, valamint egy csendesebb, pihenésre alkalmas terület távol a strand területétől.

12.3.1 Időszakos használat

A Suvadás Liget nyári szezonja kiemelt fontosságú, ekkor nyit ki a strand valamint a kemping, továbbá a rendezvényter is, amely egyre több esküvőnek ad otthont. A liget ezen arculatának fejlesztése elsődleges szerepet kapott az utóbbi beruházások során.

A vizsgált helyszínen kevés olyan terület található, amely egész évben funkcionális értéket képviselne. A nyári szezon alatt a teljes terület használatba vehető, ugyanez azonban nem mondható el a téli időszakra. Ugyan a kemping kőházai egész évben igénybe vehetőek, azok mégis kihasználatlanok. Télen csupán a terület déli oldala van kihasználva, az itt működő vendéglátó egység egész éves nyitvatartása végett (M-11).

Az időszakos használatból kifolyólag fontosnak tartom megjegyezni azt is, hogy csupán a rendezvényterület az amely a késői órákban látogatott. A terület ugyanis nem rendelkezik közvilágítással, egyedül a rendezvény területén találhatóak fényforrások. Az

északi, kevésbé feltárt terület ezáltal sötétségbe burkolózik, így az a látogatók számára az esti, éjszakai órákban nem használható. A rendezvények ideje alatt rendszerint kibérelt apartman épületekhez nem vezet kivilágított útvonal, mely kihívásként jelenik meg a tervezési területen.

12.4 Építmények

A dolgozatban fontos szerepet tölt be az építmények vizsgálata, melyeket több szempontból elemzek. Ezen épületek funkcionális vizsgálatával kezdem, melyben elkülönítem az állandó és mobil létesítményeket. A liget alakulásának legfontosabb tényezője a domborzati viszonyok mellett a víz jelenléte. Ebből adódóan lentebb külön pontban tárgyalom a vízhez kapcsolódó létesítményeket és azok egymáshoz való viszonyát. Ezek az építmények javarészt a terület középső partszakaszához közel eső területen helyezkednek el.

12.4.1 Mobil és állandó elemek

Az építményeket két csoportra bontottam, mobil- valamint állandó elemekre (M-12). A mobil elemek könnyűszerkezetűek, többnyire fából épültek vagy fa borítást kaptak. Ebbe a kategóriába többnyire a bódék tartoznak, de ide sorolom a vizesblokkot, az éttermet, az étteremhez kapcsolódó fedett teraszt, valamint a színpad szerkezetét is (M-13). Ezen utóbbi létesítmények bizonyos hányada kihasználatlanul áll a területen (M-57). A színpadi létesítmény az idő jelentős részében csupán tárolóként funkcionál, így annak állandó jelenléte nem indokolt. Az egykori presszó épülete szintén könnyűszerkezetes létesítmény, mely az elmúlt években került kibővítésre és kapott fa borítást, formavilága ugyanakkor megmaradt. A kibővítéssel eltűnt az előtte fekvő fedett terasz, mely nagyon jól funkcionált és átmeneti teret képzett az épület valamint annak környezete között. Ez a felület eltűnt, a mostani épület pedig élesen elhatárolódik az előtte elterülő rendezvényterétől, melyet tovább erősít a fák hiánya. Az északi oldalon

fedett terasszal bővítették a presszóból átalakult étterem területét, így az közel duplájára nőtt, ezzel jelentős részt elfoglalva a sík déli oldalból (M-14). Ezen új terasz tetőszerkezete elvágólag hat és kitakarja az Arló-i-tavat a főbejárat felől. A szerkezeti változások mellett a funkcionális változásokról sem szabad megfeledkezni. Az egykor strandolóktól nyüzsgő presszót mára az étterembe látogató vendégek váltották fel. Az épület szerkezetével a használói kör is megváltozott és már nem alkot olyan szerves egységet a liget területével, mint korábban. Ezt erősítik tovább azok a tértagoló elemek is, melyeket korábban már kifejtettem. A rendezvény területe tehát teljesen elkülönül a terület többi részétől.

Áttérve az épületek felépítésére, téglából hozták létre a domboldalon sorakozó apartman házakat, valamint a portát, illetve a Suvadás Liget közepén fekvő hivalkodó apartman épületét is, mely szintén a pályázatok eredménye. A tavat körülvevő úthálózat számos pontjáról fellelhető a liget területe, mely az új apartman megépítése óta az építményre vonza a tekintetet, ennek több oka van. Az első egyben a legmeghatározóbb, hogy magaslaton épült, mely megnöveli a már egyébként is nagy kiterjedésű apartman méreteinek érzékelését, továbbá színe is erőteljesen elüt környezetétől. Markáns épülete tehát a tó minden pontjáról nézve meghatározó.

A Suvadás Ligetben az összes kültéri elem – ami alatt a padokat, asztalokat, hulladékgyűjtőket értem – mobil elemek és egyúttal nagyon változatosak is (M-58). Nincsen meghatározott elemcsalád a területen, így megjelenésük disszonanciát kelt. Ezen bútorok bizonyos hányada a téli szezon alatt betelepített, így azok használatára nincs lehetőség. A kültéri elemek döntő többsége minőségileg sem megfelelő, melyek sok esetben pillanatnyi megoldásnak tűnnek, azonban ezek állandó elemek. A legutóbb létesült ilyen elemek közé sorolható a ligetben felállított kerítések. Az egyik ilyen elem vászonból készült és az újonnan kijelölt kemping területét kívánja elhatárolni (M-59), míg máshol nádszövetből készült kerítést választottak elhatároló eszközként (M-60). Ez azt a tujasort erősíti, amely a rendezvényteret választja el a strand területétől. A meglévő objektumok legtöbb esetben tehát elavultak, sokszor szinte használhatatlannak minősülnek, cseréjüket elengedhetetlennek tartom.

12.4.2 Vízhez kapcsolódó létesítmények

A vízhez kapcsolódó létesítmények a már említett központi területen helyezkednek el (M-15). Ezeket az elemeket további két csoportra bontottam. Az első csoportba azokat a létesítményeket soroltam, melyek szervesen együttélnek a vízzel, ez alatt a stégeket értem. A másik csoportba olyan létesítményeket foglaltam bele, melyek funkciójához elengedhetetlen a víz jelenléte, ilyen például a vizesblokk és a gyerekeknek létrehozott vizes játszótér.

A stégekkel indítom a sort. Egykor meghatározó eleme volt az Arlói-tónak az a fából készült stég, mely hosszan benyúlt a tó felületébe, ennek végére pedig magasugrásra alkalmas színesre festett ugró állás volt kihelyezve (ld.1.ábra). Ezt a stéget ma már nem lehet megtalálni a területen, helyette azonban három új stég létesült. A háromból kettő mobil elemekből áll össze. Az egyik a déli oldalon található, funkcióját tekintve vízimentő állás, továbbá a csónakokat innen indítják szükség esetén. Az északi oldalon lévő mobil úszóstég, léptékében sokkal nagyobb, és “u” alakot formál. Ennek formavilága nem véletlen, ugyanis a belső, sekély és védett területen gyermekek által használható fürdő területet alakítottak ki. A harmadik stég anyaghasználatában eltér a többitől és az eredeti létesítményhez hasonlóan fából készült. A stég építése 2024 tavaszán fejeződött be. Az eredetinél sokkal szélesebb lett, körbe pedig korlátot alakítottak ki kötél használatával. Ahogyan a korlátból sejteni lehet, funkciója megváltozott. Immár nem a strandolóktól nyüzsög, hanem a nyári esküvők kedvelt fotózkodási helyszínévé alakult át. A három stég közös pontja, hogy hasonló vörös színű festést kaptak, viszont mind formájukban, mind pedig rendeltetésükben eltérnek (M-61).

A vizes elemek bemutatását a terület legújabb elemével, a gyerekek számára kialakított kör alaprajzú vizes játszótér jellemzésével folytatom (M-62). Ezen létesítmény alakulását az alapozástól kezdve nyomon követtem. A formavilágát nagyon impozánsnak tartom, amely eltér az itt megszokott négyszögletű formáktól. Az elkészült “játszótér” színhasználata nagyon élénk, kedvez a gyermekeknek, környezetébe azonban már kevésbé illeszkedik. Ezzel az elemmel visszahozták azt az élénk

színvilágot a strand területére, melyet egykor a területen álló stég képviselt, így végül pozitív eredménye lett a fejlesztésnek, még ha ez nem is volt tudatos.

A ligetet keresztülszelő fő útvonal válaszfalat képez a domboldalba vályt vizesblokkok és a strand területe között (M-63). Mindamellettt hogy kialakításához komoly tereprendezésre volt szükség és jelentős bevágás keletkezett a domb oldalában, az eredmény elfogadható lett. Ami a zuhanyzókat illeti, ezek teljesen nyitott állások, melyek a vizes játszótérrel egyidejűleg létesültek. A zuhanyzók mellett öltözők is találhatóak, ennek szerkezete fából készült. Lakkozása tökéletesen tükrözi a strand területének színhasználatát, így megfelelően illeszkedik környezetébe.

12.4.3 Karakter vizsgálata

A karakter vizsgálata az egyik legfontosabb része volt az analízisnek. A továbbiakban kitérek a területen megjelenő formákra, színekre és anyaghasználatokra, amelyek pillanatnyilag a területet jellemzik (ld.19.ábra). Ezekből tevődik össze a terület karaktere, ez pedig jelen állapotában erősen kifogásolható. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy nincs meghatározott arculata a liget területének, így nincs egységes tervezési elv sem. Ezt tökéletesen tükrözik a legújabb fejlesztések. Diplomatervemben az egységes arculat megteremtését tartom a legnagyobb kihívásnak, valamint ebben látom a legnagyobb lehetőséget is.

12.4.3.1 Formák

A Suvadás Liget formavilágát alapvetően a geometrikus és nagyon szabályos formák jellemzik, mind az épületállományában, mind pedig a vízszintes elemekben. Az épületeket tovább csoportosítottam. Egyik típus a bódék világa a hagyományos vonalvezetésükkel. Ezek az építmények léptékükben kisebbek a terület többi épületénél és kivétel nélkül mobil létesítmények. A következő csoportba a téglából épült falusi házakat helyeztem. Ide tartozik a porta épülete, de ezen elv mentén létesült az a

központi helyen álló apartman épülete is, mely ránézésre egy korábbi korszakot idéz. Ez az épület is az új beruházások eredménye a portával ellentétben. Az apartman épületének formája gyökeresen eltér a területet korábban uraló modern formavezetésű létesítményektől, amely alatt elsősorban a vendéglátó egységet, valamint az északi oldalon elnyúló apartmanok épületeit értem. Ezen modern formákat soroltam a harmadik csoportba. Ezt a formavezetést képviseli az újonnan létesült vizesblokk építménye is. Jellemző ezekre a nagy összefüggő felületek használata, továbbá a tetők

19. ábra: Színek és formák vizsgálata (Forrás: Saját szerkesztés)

dőlésszöge meghatározó alkotóként funkcionál ebben a csoportban. A hagyományos nyeregtetővel ellentétben ezek sokkal kisebb szöget zárnak be.

12.4.3.2 Anyaghasználat

Az itt alkalmazott építőanyagokat két egységre bontom, természetes és mesterséges anyagokra.

A mesterséges anyag alatt a téglát értem vakolt és színezett falaival, amely az utóbbi években vette át a dominanciát. Ide sorolandó a porta épülete a főbejáratnál, az apartmanok az északi oldalon, valamint a legújabb apartman épülete a központi területen. Ez utóbbi létesítmény elhelyezéséből és léptékéből adódóan túlzott hangsúlyt kapott, melyet a benne lévő funkció nem indokol.

A második egységet a természetes építőanyagok képezik, hol állandó létesítményként, hol mobil elemként, hol kis léptékben, hol pedig markáns elemként. A tó megjelenésével szinte egyidejűleg jelent meg az egykori presszó épülete, amiben ma étterem üzemel. Ez az építmény könnyűszerkezettel épült, a felújítás során pedig fa burkolóanyagot kapott. A fa, mint építőanyag nagyon népszerűnek bizonyult a liget területén. Ebből épült a fedett terasz az étterem kibővítése által, a színpad épülete, a portát kiszolgáló eszköztárolók, a vizesblokk és számos bódé is. Ezen utóbbi elemek erőteljesen mobil elemeknek számítanak. Jelenleg két bódé épület helyezkedik el egymás mellett a terület egy északi magaslatán, valamint egy másik építmény kíséri a központi apartman épületét disszonánsan hatva egymásra. Az újonnan létesült öltöző épülete, valamint a kültéri zuhanyzók is fából készültek, továbbá az a pincelejáró is, amely a strand feletti területen helyezkedik el a maga terjedelmes kültéri deszkaburkolatával.

12.4.3.3 Színek

Az Arlói-tó területén a változatos színek a horgászházak megépülése óta jelen vannak. Megjelentek a harsány színek az egykori stég ugró állásában is, melyről színes képi forrás áll rendelkezésemre (ld.1.ábra). Fokozatosan terjedtek el a horgászházak is, melyek színvilága csakugyan nagy változatosságot tükröz, ezek azonban már karakteres elemeivé váltak a tónak és jelenlétük nem feltétlen zavaró, inkább játékos. Ezzel

ellentétben a Suvadás Ligetben megjelenő színekre ez már nem mondható el. A terepbejárások során szembetűnő volt a vörös szín dominanciája, amely csupán az utóbbi időszakban vált ennyire markánsá a fejlesztéseknek köszönhetően. Ez a szín merőben eltér a természetes színhasználatától és tovább fokozza a már egyébként is erős művi jelleget. Ez a szín mindenben megjelenik a burkolattól kezdve a lépcsőkarokon át a mobil építményekig, mely nyomasztóan hat a területen (M-64). Kihívás továbbá az is, hogy ennek a színnek számos árnyalata figyelhető meg a területen, zavart keltve ezzel. Elsősorban a túlnyomó mennyiségben megjelenő ideiglenes fa létesítmények változatos színű lazúrja az, amely ezt a kellemetlen hatást okozza. Az állandó létesítmények vakolat színezései sem járulnak hozzá a terület egységes megjelenéséhez. Ezen utóbbi csoportban a sárga különböző árnyalatai dominálnak, ez a színvilág jellemzi az apartman házakat, valamint a portát is.

13. Burkolatok

A Suvadás Liget területén nagyon sokféle burkolatot lehet megkülönböztetni. Ezek elhelyezkedésükből adódóan más és más rendeltetést töltenek be (M-16).

Az állandó létesítményeket közvetlenül járólapok veszik körbe, ez jellemző mind a portára, étteremre és annak fedett teraszára, valamint az északi oldal apartmanjaira is (M-65). Továbbá ezek a járólapok jelennek meg a kültéri fitness park sporteszközei alatt, vonalas elemként. Beton járólapokkal lett burkolva az újonnan épített vizesblokk területe. A felsorolást azzal a járólapokból kirakott ösvénnyel zárom, amely a porta eszköztárolóitól vezet a terasz irányába kettészelve a zöldfelületet.

Kis elemes térkövek jellemzik a legújabb területeket. A központi apartman épületének előtere kis elemes térkövekkel van burkolva, ahogyan az odavezető út egy szakasza is. Hasonló térkövek jellemzik az újonnan kialakított esküvői helyszínt is, mely a rendezvényterületen található (M-66). Ezek mind a lakókertek világát elevenítik fel egy olyan környezetben, ahol elsősorban a természetközelség lenne a mérvadó. Ezen burkolatoknak sem kiterjedése sem formája nem illeszkedik megfelelően annak környezetébe.

A fő tengely nyomokban szórt burkolatot sejtet, viszont alapvetően földútról lehet beszélni (M-67). Ez a burkolat típus jellemzi a terület döntő hányadát, az apartman épülete fölött húzódó útvonalat is ez alkotja. A rendezvénytér forgalmas, ám térkö mentes területeit szórt burkolattal jelölték ki. Ez nem megfelelő módon lett kialakítva, így az apró szemű kavics széthordása rendezetlenül hat. Ilyen szórt burkolat vezet az apartman épületéhez is. A parkoló felülete burkolat nélkül áll, mely a nyári időszakban fűvel borított.

13.1 Utak rendeltetése

Ebben a bekezdésben röviden tárgyalom az Arlói-tavat körülvevő, valamint a Suvadás Liget belső úthálózatán jelen lévő gyalogos vagy motorgépjárműs forgalmat (M-17).

A tavat körülvevő úthálózat egyaránt alkalmas gépjármű, valamint gyalogos használatra. A gépjármű forgalom főként a terület déli, lakóházak övezetét jellemzi és északon mindössze az a néhány jármű halad el, melyek a horgászházakhoz tartanak. Gyalogosan a tókör teljes útvonala bejárható minden nehézség nélkül.

A Suvadás Liget teljes felületére a gyalogos használat jellemző. Ugyan van egy alkalmas keresztülhaladó fő útvonal a területen, gépjárművel azt aligha használják. A főbejáratot követően közvetlenül jobbra található egy nagy kiterjedésű parkoló, amely megállítja az autós forgalmat ezen a területen. A hátsó bejáratát a területnek egyelőre nem használják, többnyire le van zárva az áthaladó forgalom előtt.

14. Fejlesztések

A “fejlesztés” alapvetően pozitív értelmezéssel rendelkező fogalom, jelen esetben azonban ez árnyaltabb annál. Dolgozatom legnagyobb kihívását ezen fejlesztések visszafordítása és újragondolása jelenti. Jobb esetben a fejlesztések az egységes arculat megteremtésére törekednek, melyet általában a főépítész határoz meg. Ebben az esetben

azonban másképp van, nem létezik olyan egybefogó dokumentáció, amely során a terület megfelelő irányba egységesen tudna fejlődni. Laikusok irányítják a fejlesztéseket, melynek eredménye tisztán megmutatkozik a Suvadás Ligetben.

A fejlesztések nagyon dinamikusan zajlanak, amely alatt elsősorban az utóbbi éveket értem. Ennek értelmében a fejlesztéseket három csoportba sorolom. A vizsgálatot a már megvalósult projektekkel indítom, ezt követően a folyamatban lévő fejlesztésekre térek ki, végül pedig a közeljövőben aktuális fejlesztésekkel zárom a sort.

14.1 Közel múlt fejlesztései

A Suvadás Liget többször nyert Európai Unió pályázatát, melyek kivétel nélkül a turisztika fejlesztésére irányultak (M-18). Ennek keretében számos létesítményt újírtottak fel, valamint létesítettek, amely erőteljesen formálta a terület mai arculatát. A korábban említett két csoportra bontom az eddig megvalósult fejlesztéseket, kronológikus sorrendben.

Az első hullámban (2018-2012) nagyon fontosnak tartották a Suvadás Liget rendezvényterületének fejlesztését, melynek keretei között felújították a vendéglátó egységet és terasszal bővítették azt. Előterének bizonyos része térkő burkolatot kapott, így alkalmassá vált esküvői ceremóniák lebonyolítására. Ekkor építették fel a színpadot is, amely szintén ezen a területen található. Elbontották a szintén ezen a területen álló téglavizesblokkot, amely hosszú ideig szolgálta a strand életét. Kialakítottak továbbá egy kültéri fitness parkot is, amely a strandtól északra található a maga három elemével és az azt határoló sövényvel.

A legutóbbi projektnek eredménye az új apartman épülete. Ezen fejlesztések immár a strand területét célozták. Létrehoztak egy új öltözőt és zuhanyzót, valamint új pincelejárót építettek. Afürdőzésre alkalmas partszakaszon kialakítottak egy vizes játszóteret, valamint a régi stég felújítása mellett egy új mobil stég hoztak a területre.

14.2 Folyamatban lévő fejlesztések

Az Arlói-tó környéke, elsősorban a Suvadás Liget dinamikusan fejlődik napjainkban, amelyet a terepbejárások során személyesen is tapasztaltam. A kihívások pontban részletesebben fogom említeni a túlhorgászás okozta problémákat, azonban a folyamatban lévő fejlesztésekkel kapcsolatban is ki kell térnem erre. A tó partvonalának túlnyomó hányada jelenleg horgászok által birtokolt terület. Ezt úgy próbálják összpontosítani, hogy az Arlói-tó déli öblének teljes egészét a horgászoknak kívánják átadni, ezzel egyidejűleg horgászállásokat kialakítva. Ezek a munkálatok megkezdődtek, és a terület alapozása, azaz homokkal való feltöltése jelenleg is zajlik (M-19).

A suvadással keletkezett tó páratlan Magyarország területén, az állapota ezt azonban korántsem tükrözi. Arló nagyközség polgármestere kezdeményezte a tó védetté nyilvánítását, melynek bírálata folyamatban van.

A sort a Suvadás Liget területével zárom, ahol szintén számos projekt fut egyidejűleg. Vannak olyan projektek, melyeket a közelmúltban fejeztek be, így azokat ezen pont alatt már nem tárgyalom. Jelenleg is folyik azonban a Suvadás Ligetet körülvevő kerítés felújítása, melynek legfőbb elemét, a főbejárat kapuját már lecserélték. Új kemping terület lett kijelölve, ezt a területet jelenleg láncok jelölik.

14.3 Közeljövőben aktuális fejlesztések

Számos konzultáción vettem részt az Arlói-tó üzemeltetőjével, valamint Arló polgármester asszonyával amely során megtudtam, hogy a közeljövőben jelentős számú olyan beruházást terveznek, mely az Arlói-tó turisztikai célú fejlesztésére irányul. A fő problémát jelentő horgászat szabályozásával kívánják kezdeni a fejlesztések sorozatát. A horgászat visszaszorításával a tervek szerint a tó vize tisztábbá válna, valamint nagyobb teret kapnának a tó egyéb funkciói. Továbbá az engedély nélkül épült horgászházak fokozatos elbontása is a hosszú távú program része. Ahogyan a korábbiakban már említve lett a tó déli öblének horgászati célú fejlesztése, ettől a területről délebbre, az

öböl belterületi részén lovasturizmust kívánnak kialakítani, mely szintén a hosszútávú program része (M-19).

Az aktuális kihívások közé tartozik továbbá a Suvadás Liget fő útvonalának pormentesítése. Ezt a problémát aszfalt burkolat lefektetésével tervezik megoldani. Korábban a rendezvényterületén egy túlzott léptékű vizesblokk állt, ennek elbontásával azonban az illemhelyek elhelyezése még nem oldódott meg.

15. SWOT analízis

Az analízis során értékelem azokat az adottságokat, melyek a tó, valamint a Suvadás Liget jelenlegi állapotát erősítik, avagy kihívás elé állítják azt. Ennek értelmében térképeken keresztül mutatom be a legfontosabbnak ítélt elemeket. Hangsúlyosabbnak véltem a nagyobb léptékű alaprajzon való szemléltetést, ezáltal ugyanis a teljes terület egységében értékelhető. Ezen térképek elkészítése aztán segít meghatározni, melyek azok az elemek, amelyekre a tervezés során támaszkodni lehet, valamint tovább erősíteni azokat. Továbbá segít megtalálni azon elemeket, melyek esetleg már idejét múltak, vagy negatívan befolyásolják a terület további alakulását.

15.1 Erősségek

Az analízist az erősségekkel indítom, melyen belül a tó környezetének flóráját emelem ki (M-20). Az Arló-i-tó keleti oldalán számos természeti védettség alatt álló terület helyezkedik el. Ilyen többek között az a mocsaras, lápos terület, amely EXLEGE védettség alatt áll. Északabbra haladva olyan félszáraz gyepfelület található, amely Natura 2000 területi besorolás alatt áll. Nem utolsó sorban a tágabb terület kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezetnek (OTrT) számít. Ezek alapján nem véletlen, hogy a Suvadás Ligeten belül kilátás- és látványvédelmi pont található, amely ennek a területnek a látványkapcsolataira alapoz (M-68). Nem ez az egyetlen ilyen pont, hiszen a tó délkeleti sarkánál is értékes kilátás tárul a látogató elé a lecsúszott Csahó-hegy

képében. Kiemelt fontosságú az Arlói-tó jövőjét illetően az északi partszakasz mentén haladó Kohász Kéktúra útvonal, ami sok túrázót vonz a területre.

A továbbiakban a Suvás Ligetre fókuszálva folytatom az erősségek felkutatását. A terepadottságokkal kezdem a leírást, melynek köszönhetően funkcionális egységekre bontható a liget területe. A növényállománya egy olyan vitatható pont, melynek egyes tulajdonságait pozitívként fogalmazom meg, míg másokat a kihívások alatt kívánom feltüntetni. Ezen előbbivel indítom a jellemzést. A liget fás szárú növényállományának egy bizonyos hányada rossz állapota miatt vagy a tavat szennyező lehulló lombozata miatt kivágásra került, amelyből kifolyólag szélesebb lehetőség nyílt a terület növényekkel való térszervezésére. Végül a fejlesztésekkel zárom a sort. Nem azok eredményét jelölöm értékként, hanem azzal a potenciállal számolok, hogy az új irányok megfogalmazása pozitív változásokat eredményezhet a közel jövőben.

15.2 Kihívások

A korábbi vizsgálatok alapján megállapítottam, melyek azok az elemek, amelyek negatívan befolyásolják az Arlói-tóról kialakult képet. Ezt azért kezelem kihívásként, mert olyan potenciált látok benne, amely kiaknázásával egy nagyon jól használható és esztétikus terület alakulhatna ki.

Ezt a pontot is a nagyobb lépték felől indítom, a tavat körülvevő úthálózattal kezdve. Olyan értékes, természetes környezet helyezkedik el a tó keleti felén, melyet kiemelten fontos bemutatni, ez a terület azonban jelenleg még kihasználatlannak mondható (M-21). Továbbá az út minősége sem megfelelő ezen a szakaszon. A tó délkeleti partját szélesebben elterülő partszakasz határolja, ahol a kilátás- és látványvédelmi pont is található (M-69), azonban a horgászházak ezen a partszakaszon is egyre nagyobb teret hódítanak. A horgászatból számos probléma adódik, többek között a szennyvíz a tó vizébe való ürítése, a halak túltenyésztése, valamint az engedély nélkül épült horgászházak sok esetben zavaró látványa (M-70).

Az elsődleges tervezési területen is számos kihívást lehet felsorolni. A döntő problémát jelenleg a területen uralkodó rendezetlenség adja. Ez annak köszönhető, hogy

nincs egy olyan egységes fejlesztési irány és arculat meghatározva, amely mentén koherens módon tudna fejlődni a Suvadás Liget. A fejlesztések túlnyomó többsége az utóbbi időszakban zajlott le, ezek a megújítások azonban gyors döntések következményei, amely az egész területen érzékelhető. Az átgondoltság hiányában egy zavaros környezet keletkezett, mely sem anyaghasználatában, sem színében és formájában nem tükröz egységes arculatot. A modern formavilág mellett megjelenik a túlzott léptékű falusi karaktert tükröző apartman épülete, amely átveszi a dominanciát a Suvadás Liget felett. Kihívást jelent tehát a túl nagy számú és léptékű művi elemek jelenléte. Az egykoron természetbe simuló környezetet mára a domináns épületei határozzák meg. Ezek elsősorban kőből épült építmények, azonban a fából épült kisebb mobil létesítmények sem mutatnak egységet. Ezeknél a mobil létesítményeknél, valamint bizonyos burkolatoknál és lépcsőkaroknál túlzottan dominál a vörös szín, amely nem volt jellemző korábban a területre. A burkolat típusaiban is megfigyelhető ez a fajta zavar, a közeljövőben aktuális fejlesztések pedig még nagyobb kihívást fognak eredményezni.

A zavar nem pusztán az építményeknél van jelen, de a növényalkalmazásban is megmutatkozik. Ezt a műviséget tovább erősíti a növényállomány hiánya, amely alatt elsősorban a fás szárú egyedeket értem. Ez azt jelenti többek között, hogy a fürdőző területről hiányzik az árnyék, amely a strandok elengedhetetlen eleme. A lehatárolásra örökzöld cserjéket alkalmaznak, valamint sövényt, melyek a területen tájidegenként hatnak. A további cserjefoltok és kisebb fás szárú egyedek elszórt megjelenése is kihívást jelent a jelenlegi állapotában. Az állandó kültéri bútorok hiánya problémát okoz az egész liget területén. A mobil padok minősége és mennyisége nem megfelelő, valamint túlzottan változatos és csupán a nyári időszakban szolgálják az idelátogatókat.

A Suvadás Ligetben található az Arló-i-tó egyetlen fürdőzésre alkalmas partszakasza, amely nincs megfelelően kialakítva, így az sokszor fürdözési tilalom alatt áll. A partszakasz nincs kellőképpen kitisztítva, túlzottan iszapos és a megközelítése sem megfelelő, így nem alkalmas a fürdőzésre.

16. A tervek bemutatása

A vizsgálatokra reflektálva készítettem el a javaslati tervet, mely a tavat körülvevő útvonalra nyújt fejlesztési ötleteket. Továbbá elkészítettem a koncepciótervet, mely részletesebb kidolgozást takar. Mindkét egységnél törekedtem az ökológikus nézőpontokat szem előtt tartani, és minnél természetközelibb hatást elérni. Ezen két területet az alábbiakban bővebben is kifejtem.

16.1. Javaslati terv

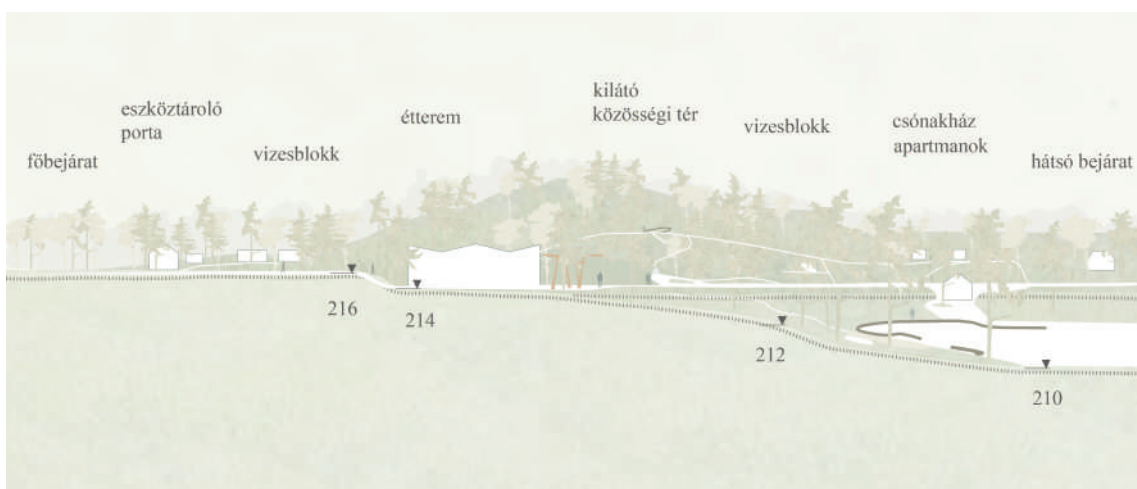
A javaslati terület tervezésénél viszonylag kevés, de annál izgalmasabb elemet kívántam beépíteni a tervbe. Az alap struktúráját meghagytam, és tanösvényt alakítottam ki rajta (M-22). Számos információs táblát helyeztem el a tavat körülvevő út keleti oldalán, ahol a természetvédelmi terület található. Ezeket a táblákat edukációs céllal terveztem, melyeken a tó kialakulásának története, kapcsolata az egykor működő Ózdi Kohászati Üzemekkel valamint a tavat körülvevő természet bemutatása látható. Ezek olyan fontos információk, melyet kevesen ismernek, így elengedhetetlennek tartottam bemutatni valamilyen formában. Emellett a tanösvény mentén padokat javaslok elhelyezni megpihenés céljára.

Ahogy az korábban bemutatásra került, a javaslati terület délkeleti oldalán fontos kilátás- és látványvédelmi pont található (M-02), melyet kilátó stéggel kívánok erősíteni. Ezt úgy javaslom kialakítani, hogy ne zavarja a kilátást a Suvás Liget felől nézve, valamint hogy környezetébe teljesen illeszkedjen. Ennek elengedhetetlen része a természetes anyaghasználat, ily módon a stéget fából javaslom kialakítani. Meglévő hivatalos dokumentumok nem rögzítik, azonban a terepbejárások során egy harmadik, páratlan szépségű kilátópontot fedeztem fel. A hely a tó északkeleti oldalán található és a védett, lápos terület irányába néz. Ennek téli és nyári aspektusáról (P-02) is tettem be helyszíni képeket, melyek jobban szemléltetik miért szeretném ezt a részét az útnak egy kilátó terasszal megerősíteni. Ezt a teraszt az előzőhöz hasonlóan fából javaslom kialakítani, úgy hogy az ne zavarja a látképet a nyugati oldalról szemlélve. Erről a

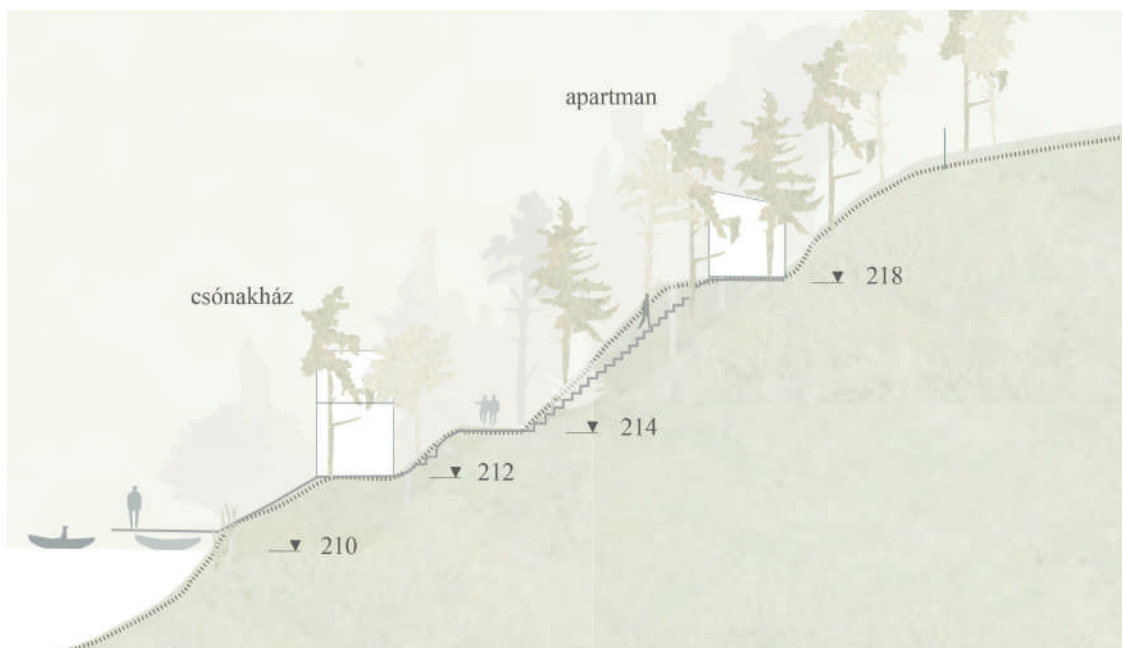
teraszról látható egy látványterv, melyet magam készítettem. A látványterv előterében a fából készült terasz látható a mögötte elterülő panorámával (M-23).

16.2 Konceptióterv

A koncepcióterv a formák, színek és anyaghasználat egységesítéséről szól. A jelenleg erőteljesen szabdalt területet ezen tervezői eszközök segítségével kívántam átformálni egy olyan organikus egységként funkcionáló Suvadás Ligetté, mely egykor létezett. A koncepcióterv egyik legszembetűnőbb eleme az a geometrikus vonalvezetést felváltó íves vonalvezetés, mely oldja a jelenleg uralkodó erőteljes műviséget (M-24). Ez megmutatkozik a területet átszelő fő útvonalon is, valamint az ebből szerteágazó utak is ezt az elvet tükrözik. Nem csupán az utak váltak ívesebbé, de a stégek is átalakultak. Lényegében a terület működési egységeinek döntő többségét megtartottam, a változás elsősorban azok környezetbe való illeszkedésében mutatkozik meg. Az ökológikus szemléletet ezen tervzési szakaszon is szem előtt tartottam, mely számos ponton megmutatkozik a későbbiek folyamán. A terület értelmezhetősége végett A–A hosszmetsetet készítettem a kialakult állapotról, melyet a déli oldalon vettem fel és az északi part felé néz (ld.20.ábra) (M-25). A B–B metszet az északi, meredek hegylábánál lett felvéve az apartmanok területén (ld.21.ábra). Ennek jelentősége a terepviszonyok szemléltetése miatt volt fontos, mely már mutatja az ide tervezett csónakházat is.

20. ábra: A–A metszet (Forrás: Saját szerkesztés)

21. ábra: B–B metszet (Forrás: Saját szerkesztés)

16.2.1 Növényalkalmazás

A koncepcióterv részletesebb bemutatását a növényalkalmazással indítom. A vonalvezetés mellett a lombkoronaborítottság is igen szembetűnő lehet a terveken, ami nem véletlen. A kiöregedett növényállomány fakivágásokat eredményezett, új egyedek azonban nem kerültek elültetésre, mely súlyos probléma a területen. Az árnyékos felületek és a biodiverzitás növelése érdekében számos új egyedet javaslok telepíteni a jövőben. A fenntarthatóságot szem előtt tartva olyan felületeket javaslok kialakítani, melyek elsősorban extenzíven fenntarthatóak és jól illeszkednek a terület klímazonális viszonyaihoz.

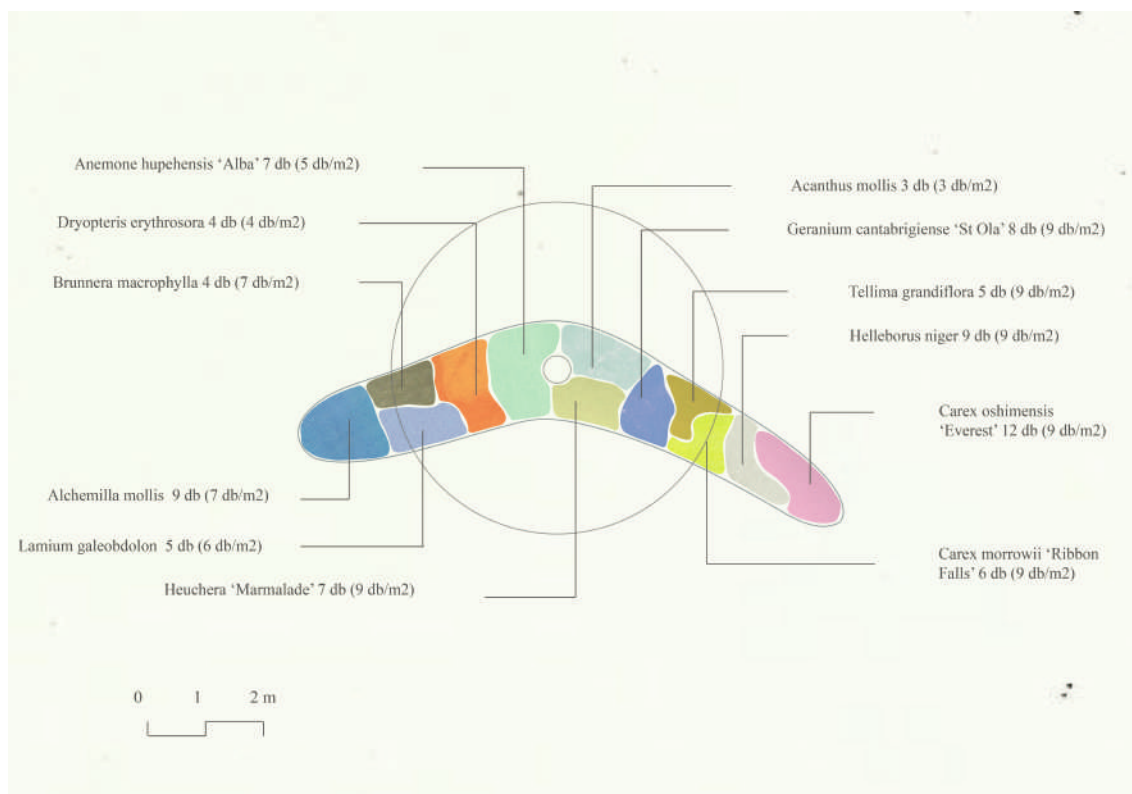
Ezen egyedek eloszlását három csoportra különítettem el. A természetesség érdekében a kerítések mentén sűrűbb, nyolcvan százalékos lombkorona-borítottságra törekedtem, amely erdőnek minősül és megfelelően takar (M-26). Fokozatosan oldódik ez a fedettség a tó partjának irányába haladva, ahol ligeteket alakítottam ki. Szempont volt a fák telepítésénél, hogy olyan egyedek is megjelenjenek, melyek magas törzse jó átlátást biztosít nem csupán a part felé, de az egész liget területén. Ezeken a területeken

főként olyan fajok alkalmazására törekedtem, melyek a gyertyános-kocsánytalan tölgyes erdőtársulásoknak a fajai. Ily módon a tervezett fák között megtalálható az erdeifenyő (*Pinus sylvestris*), közönséges gyertyán (*Carpinus betulus*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), korai juhar (*Acer platanoides*), mezei juhar (*Acer campestre*), csertölgy (*Quercus cerris*), hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*). A tó partjához közeledve, egyéb fajok is megjelennek, mint a magas kőris (*Fraxinus excelsior*), keskenylevelű kőris (*Fraxinus angustifolia*), platánlevelű eperfa (*Morus alba* 'Platanifolia'), mézgas éger (*Alnus glutinosa*), fehér fűz (*Salix alba*), fekete nyár (*Populus nigra*), fehér nyár (*Populus alba*), rezgő nyár (*Populus tremula*), mezei szil (*Ulmus minor*), vénci-szil (*Ulmus laevis*), hegyi szil, (*Ulmus glabra*).

A parkoló fásításánál a meglévő örökzöld erdeifenyő (*Pinus sylvestris*) és feketefenyő (*Pinus nigra*) mellé olyan lombhullató egyedeket terveztem, mint a korai juhar (*Acer platanoides*), hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*), keskenylevelű kőris (*Fraxinus angustifolia*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), ezüst hárs (*Tilia tomentosa*). A fák eloszlásánál törekedtem arra, hogy az örökzöld állomány az épített részekhez közel, és a kerítések mentén helyezkedjenek el, ne a part vonalában. Figyelembe vettem az őszi lombszíneződést is, hogy minden évszakban legyen vonzereje a területnek (M-27), (M-28), (M-29). A reprezentatív részeken, mint például az étterem környezeténél különösen törekedtem erre, ahol az évelő ágyásba egy páfrányfenyőt (*Ginkgo biloba*) terveztem ültetni, annak laza lombozata és gyönyörű őszi lombszíneződése végett.

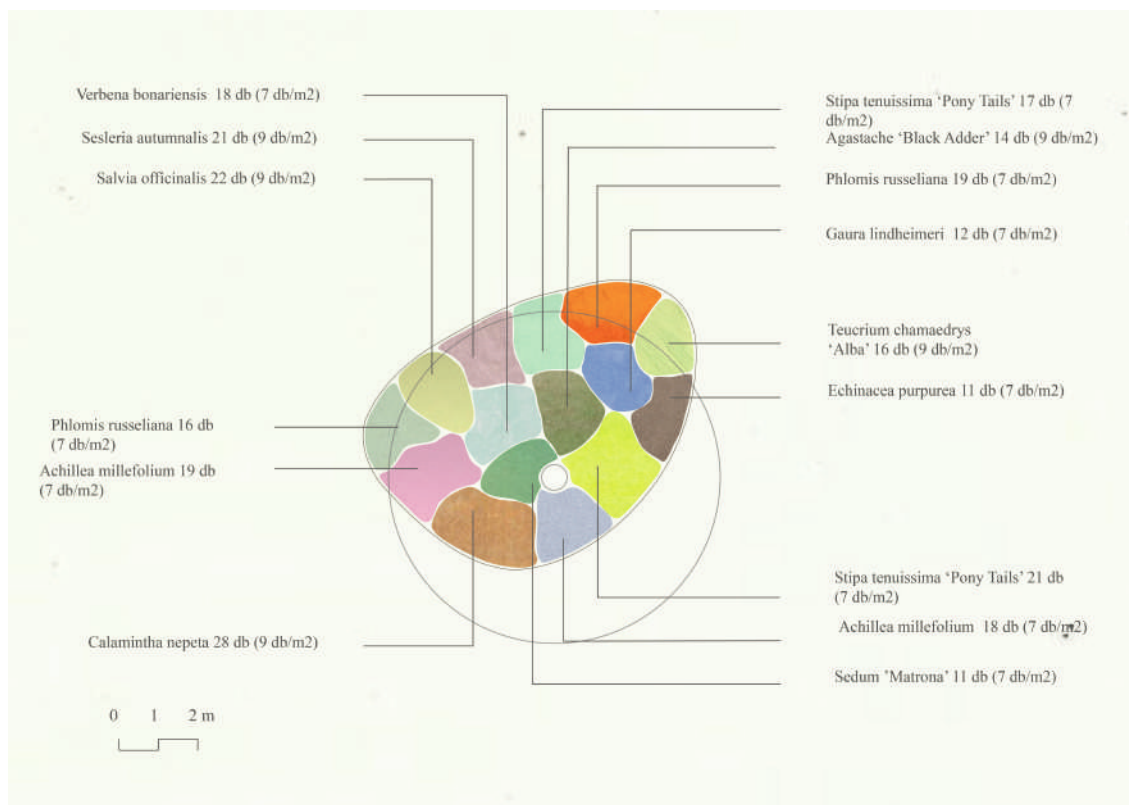
A cserje állományra áttérve a tervezési elv a fákkal nagy hasonlóságot mutat. A cserjéket elsősorban a kerítések mentén javaslok kialakítani, a belső területeken csupán foltszerű megjelenést javaslok, bizonyos területeken további évelőkkel gazdagítva. A tér tagolása szempontjából fontos szerepet játszanak ezen szint képviselői, melyek közül is a következőket javaslok telepíteni: erdei iszalag (*Clematis vitalba*), európai mogyoró (*Corylus avellana*), cseregalagonya (*Crataegus laevigata*), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), húsos som (*Cornus mas*), bibircses kecskerágó (*Euonymus verrucosus*), közönséges kecskerágó (*Euonymus europaeus*), farkasboroszlán (*Daphne mezereum*), mogyorós hólyagfa (*Staphylea pinnata*), kányabangita (*Viburnum opulus*), fekete bodza (*Sambucus nigra*).

Az évelőágyásokkal fejezem be a sort, melynél megkülönböztettem félárnyékba, árnyékba telepíthető évelőágyásokat, valamint napos ágyást. Az árnyékos ágyás a terület északi részén, a sűrű lombkorona-borítottságú területen található, míg a napos a kiemelt tervezési területen, az étterem díszterén helyezkedik el (M-30). Az árnyékos ágyás elsősorban a kilátó környezetét emeli ki, mely a táblázatban szereplő növényeket foglalja magában (ld.22.ábra) (M-31).

22. ábra: Árnyékos évelőágyás terve (Forrás: Saját szerkesztés)

Ezen növények elsősorban levelükkel díszítenek, valamint döntő hányada fehér virágzati színnel rendelkezik, melyet a táblázatban és a diagrammon is jelöltem. A napos ágyásnak jelenleg sokkal nagyobb szerep jut, mely abból adódik, hogy a terület legnagyobb része jelenleg napos, valamint az újonnan telepített fák alá is ezeket javasolt telepíteni. Ennek az az oka, hogy a fiatal fák nem biztosítanak megfelelő árnyékos felületet egy árnyékos évelőágyás kialakításához. Erre a legjobb példa a terven kiemelt napos ágyás, melybe páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) ültetését javasoltam (ld.23.ábra) (M-32).

23. ábra: Napos évelőágyás terve (Forrás: Saját szerkesztés)

Ezeket az egyre jobban terjedő “New Perennial Movement” laza felületeivel javasolom kialakítani. Ezekkel a díszfüvekkel gazdag és laza, mezei virágokra emlékeztető évelőkre építő kiültetéssel nagyon természetközeli hatást lehet elérni, mely fontos célom. Ezekkel kívánom felváltani a jelenleg vonalas struktúrára építő örökzöld, cserjés állományt, melyek vizuálisan nagyon domináns elemek. A napos évelőágyásokkal valamint az alacsony közép magas lombhullató cserjékkel szintén területeket lehet elhatárolni egymástól ám sokkal organikusabb formában. Ezen ágyások alkalmazásával a területek elhatárolódnak egymástól, ám az átlátás megmarad. Ahogyan azt a táblázat mutatja elsősorban rózsaszínes, lilás árnyalatok dominálnak a nyári virágzási időszak alatt.

Az imént említett kialakítást a budapesti Városligeti séták inspirálták, melyekről helyszíni felvételek tanúskodnak (P-07). A képeken megjelenik az a ligetes szerveződés, amelyet a tervezési terület karakterének meghatározásában is alkalmazni kívánok, különös tekintettel a magas törzsű fák jelenlétére. A “New Perennial Movement” mintapéldái látszanak több képen is, melyek természetes hatása magától értetődő. A

növényalkalmazás mellett a burkolatok alkalmazása is példaértékű a Városligetben, melyeket a felvételeken is kiemeltem.

16.2.2 Burkolatok

A burkolatok rendezése sürgető feladatnak számít. Ahogyan azt a fejlesztéseket bemutató térképeken jelöltem (M-19) a Suvadás Liget ezen területén is fejlesztések várhatóak a közeljövőben. Céljuk ugyanis az utak pormentesítése, melyet aszfalt burkolat leterítésével kívánnak kialakítani. Ezen fejlesztés elkerülése végett javaslok a stabilizált szórt burkolat alkalmazását a terület teljes egészén. Ez alatt elsősorban az utakat értem, amely alól a Suvadás Liget legforgalmasabb területe, az étterem környezete jelent kivételt. Ezen a területen a Városligeti Magyar Zene Háza előtt is alkalmazott burkolatot javaslok alkalmazni. Ennek két százalékos lejtését jelöltem a kiemelt tervezési területen (M-33), amely a domborzatnak megfelelően a tó irányába lejtene. A parkolók felületeit is a korábban említett stabilizált szórt burkolatból javaslok kialakítani. Ezen burkolattípusok alkalmazását ökológiai szempontból is javasolt kialakítani, mindamelllett hogy világos színük miatt a strandolók számára is komfortosabb a nyári melegben. Vízáteresztő képességük kiemelt szempont volt a tervezés során. Ezen burkolatok alkalmazásával megszüntetni javaslok azokat az épületektől távol eső geometrikusan kialakított kiskockaköves burkolatokat, amely alkalmazása nem megfelelő egy ilyen ligetes természetes környezetben.

16.2.3 Tervezett funkcionális működés és térszerkezet

Ahogy az az elemzéseknél már kiderült a terület jelenlegi funkcionális működése döntő hányadában jól működik. Csupán néhány olyan funkció található, melynek jelenléte egyes esetekben elvágólag hat az egységes képet tekintve. Különösen indokolatlan a kültéri fitness park jelenléte a strand területe és a vizesblokk között, melyet egy sövény sor tovább erősít. Ezen elemeket mindamelllett hogy aligha használják, vizuálisan kellemetlen látványt kelt és elvágólag hat ezen a területen.

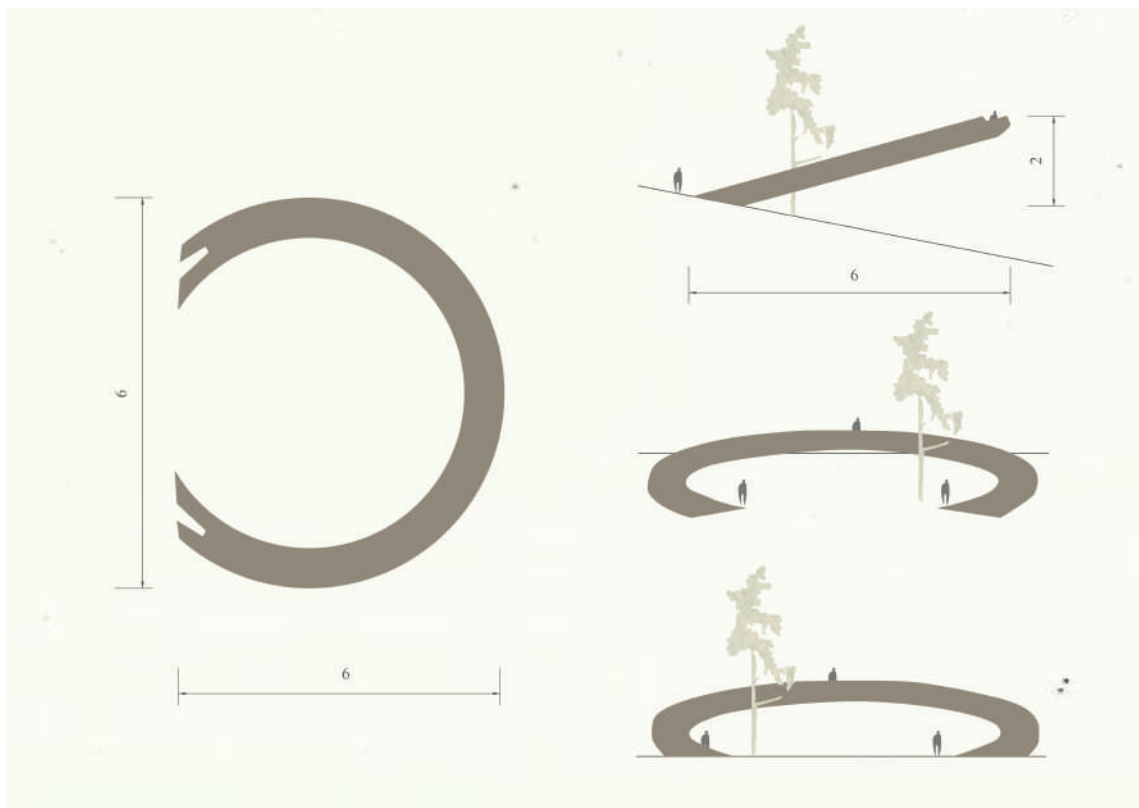
A Suvadás Liget déli sarkán található vízimentő állás át lett költöztetve az északi oldalra, mely az ott kialakított csónakázóterületbe olvad. Ez az a funkciója a területnek, mely korábban már jelen volt, azonban jelenleg nincs rá megfelelő módon lehetőség. Ennek kialakítása azért került a szélső északi oldalra, mivel ezen területet szokták használni hajómodellező versenyek megrendezésekor, és ezen partszakasz jelenleg kihasználatlanul fekszik.

Fontos újjátásként jelenik meg a hátsó bejárat megnyitása az ezen a területen megtalálható apartman épületek kiszolgálása érdekében. A főbejáráthoz hasonlóan ezen a területen is korán megáll az autós forgalom az itt kialakított parkolóhelyeknek köszönhetően. Ez fontos szempont volt annak érdekében, hogy a Suvadás Liget területén az autós forgalom csak szükség esetén legyen jelen, így átadva a területet a járókelők számára.

A funkciók ábrázolását jelölő térképen (M-34) talán az lehet a legszembeütőbb, hogy a központi területeken a foltok sokkal terjedelmesebbek, ezáltal a funkciók összeolvadtak. Ezt kiemelten fontosnak tartottam. Szerkezeti szempontból a déli oldal rendezvényterülete az, ami teljesen elszeparálódik a többi területtől. Ugyanez mondható el a jelenleg kialakítás alatt álló kemping területről is, melyekből lezárt területek jöttek létre. Ezt javaslom koncepciótervvel oldani, melyhez több eszközt is használtam. Az egykor teljesen összefüggő terület szabdaltsága az áramlásokat is megváltoztatta és nagyon irányítottá vált az egyébként kifejezetten oldott terület. A térrendszer átalakításával egy teljesen átjárható felületet javaslok kialakítani, amely organikus egységként működik együtt.

16.2.4 Épített elemek

Térképen jelöltem a Suvás Liget különböző szabadtereit és épített elemeit, melyek az előbb említett funkciókat tükrözik (M-35). A terület teljes egészére a földszintes épületek jellemzőek, magasságuk azonban különbözhet (M-24). Ezen jól látszik, hogy számos épület került elbontásra, melyek javarészt a könnyű szerkezetes, mobil (M-12) létesítményekből kerültek ki. Ilyen többek között a színpad épülete, amit többségében tárolásra használnak, a bódék világa (M-71), az étteremhez kapcsolódó terasz, valamint az a téglából épült apartmanház, mely dominálja a teljes területet (M-72). Ez utóbbi helyére egy olyan közösségi teret javaslok kialakítani, amely szoros kapcsolatban állna az étterem épületével. Ez a tér organikusan simulna a terepbe, mint egy barlangot képezve, melynek tő felőli oldala teljesen nyitott lenne. A megvilágítás érdekében a tér északnyugati oldalára ablakot javaslok elhelyezni így az mindkét oldalról megvilágítottá válna. Ez a tér edukációs célokat is szolgálhatna, valamint

24. ábra: Kilátó terve (Forrás: Saját szerkesztés)

esküvőket és egyéb rendezvényeket lehetne ezen a területen tartani, a hétköznapiakban pedig a strandolók számára is kellemes pihenőhelyként szolgálna.

Ezt az organikusabb formavilágot hozza az a fából tervezett kilátó (ld.24.ábra), amely a terület északnyugati magaslatán helyezkedik el. Ide a kisebb utak mellett lépcsősort alakítottam ki, melyek lerövidíthetők az ide vezető út. A kilátót úgy terveztem, hogy körbesétálható legyen, valamint hogy ne akadályozza lombkorona a kilátást a tó irányába.

Az új funkcióknál említett csónakázó terület központi elemeként jelenik meg a csónakház, amelyet a Település Arculati Kézikönyvnek (TAK) megfelelően egyszerű nyeregteretűnek terveztem. Formájával a tavat körülvevő, hasonló formákkal rendelkező horgászházak sorát nyitná meg az északi parton. Anyaghasználat szempontjából könnyűszerkezetes fából javaslom kialakítani, hogy a kortárs forma mellett természetesebb hatást kölcsönözzön.

Az épített elemeket a kemping területén kialakított vizesblokk épületével folytatom, mely elengedhetetlen a kempingezők számára. Ezen a területen új tűzrakóhelyet alakítottam ki, mely szintén előnyös lehet ezen funkció jelenléténél. A természetes anyaghasználatot itt sem hagytam figyelmen kívül.

A stégek világát is ezen vázlatpont alatt szükséges említeni. A stégek száma nem változott, elhelyezkedésük, formájuk, anyaghasználatuk, valamint rendeltetésük annál inkább. A moduláris úszóstégeket felváltották az annál sokkal természetesebb fa stégek, amely korábban is jellemezte a területet, valamint a logóban is ez látható (ld.1.ábra). Ez a stég már nem létezik, az újonnan átadott fa stég pedig merőben eltér az eddigiektől. Korlással zárták körbe, jelölve hogy szerepe megváltozott. Ezt túlzó mérete, formája, kialakítása valamint a területhez aligha illeszkedő színe miatt elbontásra javaslom. A tervezett stégek íves vonalvezetésűek, tükrözve a koncepcióterv egészét. Rendeltetésük szempontjából előnyt jelent ez a formavilág. A csónakázó területen a stég mint kikötő funkcionál, és azzal hogy visszafordul a parttal párhuzamosan, nem töri meg a kilátást a Suvadás Liget felől nézve. A strand területén is előnyt jelent ez a forma, itt ugyanis a belső részen gyermekek fürdőzésére alkalmas sekély terület alakítható ki. A rendezvényterület területén, a kilátás- és látványvédelmi ponton helyezkedik el a harmadik stég, mely a kilátásban való gyönyörködést segíti elő.

16.2.5 Kültéri világítás

Külön térképet készítettem az esti területhasználat szempontjából (M-36). Ezen térkép elkészítését fontosnak találatam, hiszen a nyári időszakban a terület erősen látogatott az itt rendezendő esküvők végett. Ezek éjszakába nyúló rendezvények, melyek a fény jelenlétét megkövetelik. Jelenleg azonban nincsen megfelelően kivilágítva a terület, csupán az étterem közvetlen környezete rendelkezik fényforrásokkal. Ezt javaslom megtartani valamint bővíteni, melyet két csoportra osztottam.

A parkoló területének megvilágítása kötelező, így ezeket én sem hagytam figyelmen kívül. Ez az egyetlen terület az étterem mellett, ahová magas kandelábereket terveztem. Ezeknél is törekedtem olyan elemeket választani, melyek letisztult formájukkal, sötét színükkel kortárs megjelenést kölcsönöznek a területnek. Fontos, hogy fényük ne legyen túlzó, hogy azok ne zavarják az itt kempingezőket, valamint ne okozzanak fényszennyezést.

A fényforrás második csoportja a megújuló energiára alapoz. Napelemmel működő ledes lámpákat javaslom alkalmazni, melyek a legfontosabb területeket kötik össze alacsony fénypontú, gyengébb fényű fényforrásokkal. Ezek az alacsony fénytestek, csupán a burkolatot világítják meg, mely a távolból nézve sem hat zavaróan. Ennek köszönhetően a rendezvények alatt kibérelt apartman épületek is biztonságosan megközelíthetőek mind az étterem, mind pedig a közösségi tér felől. A hátsó bejáratot szintén a kevésbé zavaró ledes lámpákkal terveztem kialakítani.

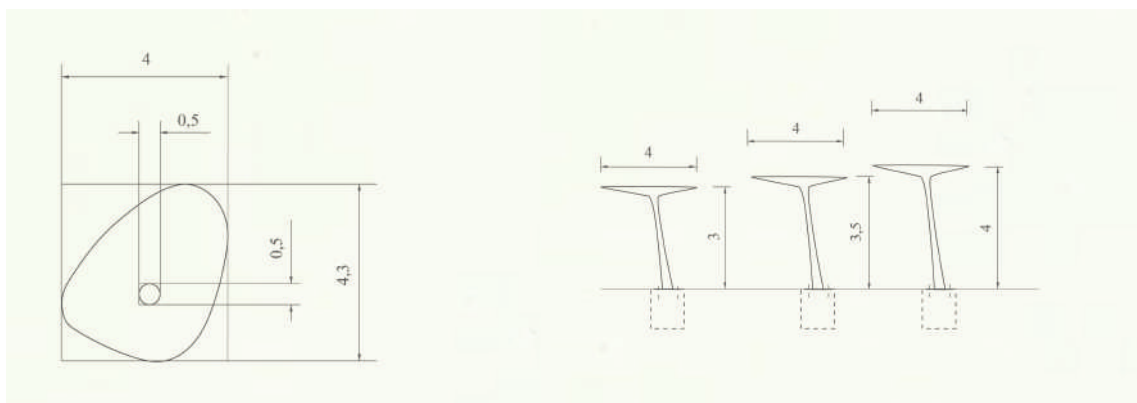
16.2.6 Kiemelt tervezési terület

Kiemelt tervezési területként a koncepcióterv azon részét választottam, amely a Suvadás Liget legforgalmasabb szakaszát képezi, és az év teljes időszaka alatt látogatott, vagyis az étterem és közvetlen környezete (M-37) (M-33). Az egykor presszóként üzemelő étterem épülete mára teljesen átalakult és csupán formájában őrzi az eredeti mivoltát. A felújítások eredménye lett, hogy az épület előtt elterülő teraszt

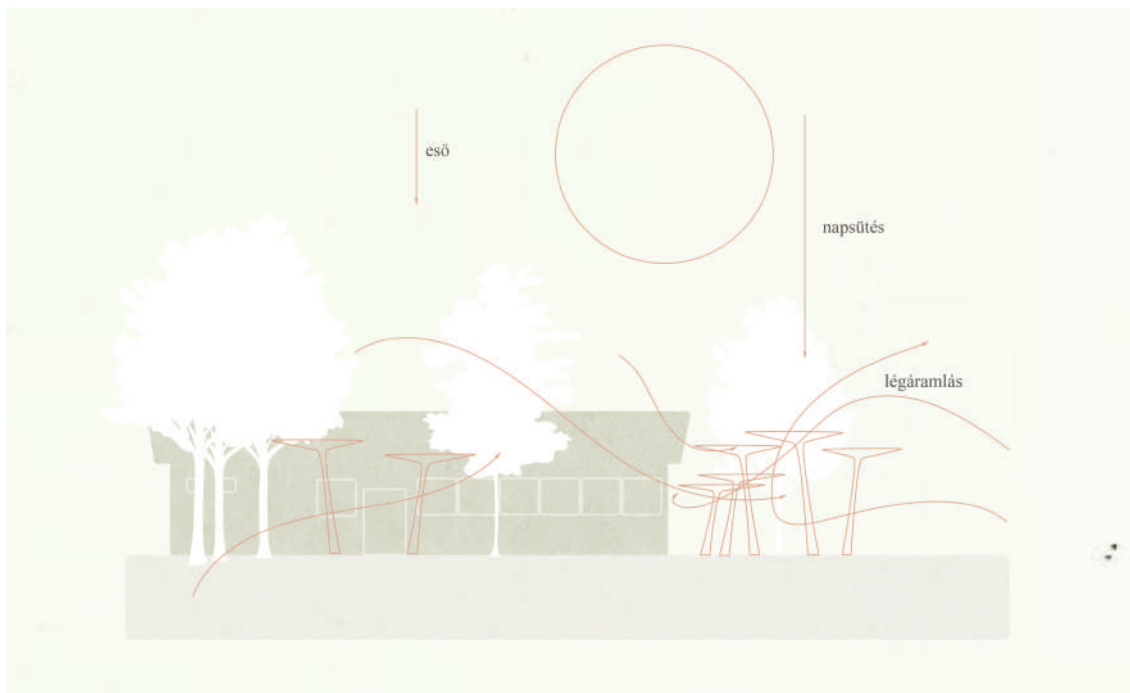
befalazták, így a környezettel való kapcsolata megszakadt. Ezt a szakadást az átmeneti tér eltűnése jelenti, melynek következtében egy óriás ablakkal tagolt felület jelenik meg a tó partja felől nézve. Ez erősen elvágta azt az egykor meglévő finom átmenetet melyet a terasz nyújtott, így a fokozatos összeolvadása a természettel megszűnt. Eltűnt ezzel az a könnyed strandi élményt nyújtó terasz, ahová a strandolók szívesen jártak, ezt pedig felváltotta az annál sokkal elegánsabb elzárt étterem és teraszhelység. Ezt egy olyan konfliktusként kezeltem, melynek megoldása szükségszerű. Az átjárás szinte teljesen megszűnt a két terület között, melyet súlyos problémaként tartok számon. Az általam készített koncepcióterv erre nyújt kézenfekvő megoldást.

16.2.6.1 Berendezési tárgyak és egyedi bútor terv

A berendezési tárgyak anyaghasználatánál is a természetességre törekedtem, valamint a környezetbe illeszthetőségre. Szempont volt többek között az is, hogy ezen elemek kortárs módon képviseljék a terület épített oldalát. Az egyszerű formák alkalmazását elengedhetetlennek tartottam. Elemcsaládokat javaslok alkalmazni, melyek során a terület arculata sokkal egységesebbé válik. A harmóniát erősítik a visszatérő elemek, így azokat a liget számos pontján javaslok elhelyezni. Színek tekintetében elsősorban a föld színeket javaslok alkalmazni, és csupán a kiemelés szempontjából jelenjenek meg egyéb élénkebb színek vagy a fehér. Terveimben megjelennek a sötét színek a kandelábereknél, melynek célja a környezetbe való

25. ábra: Árnyékolók méretei (Forrás: Saját szerkesztés)

26. ábra: Árnyékolók pozitív hatásai (Forrás: Saját szerkesztés)

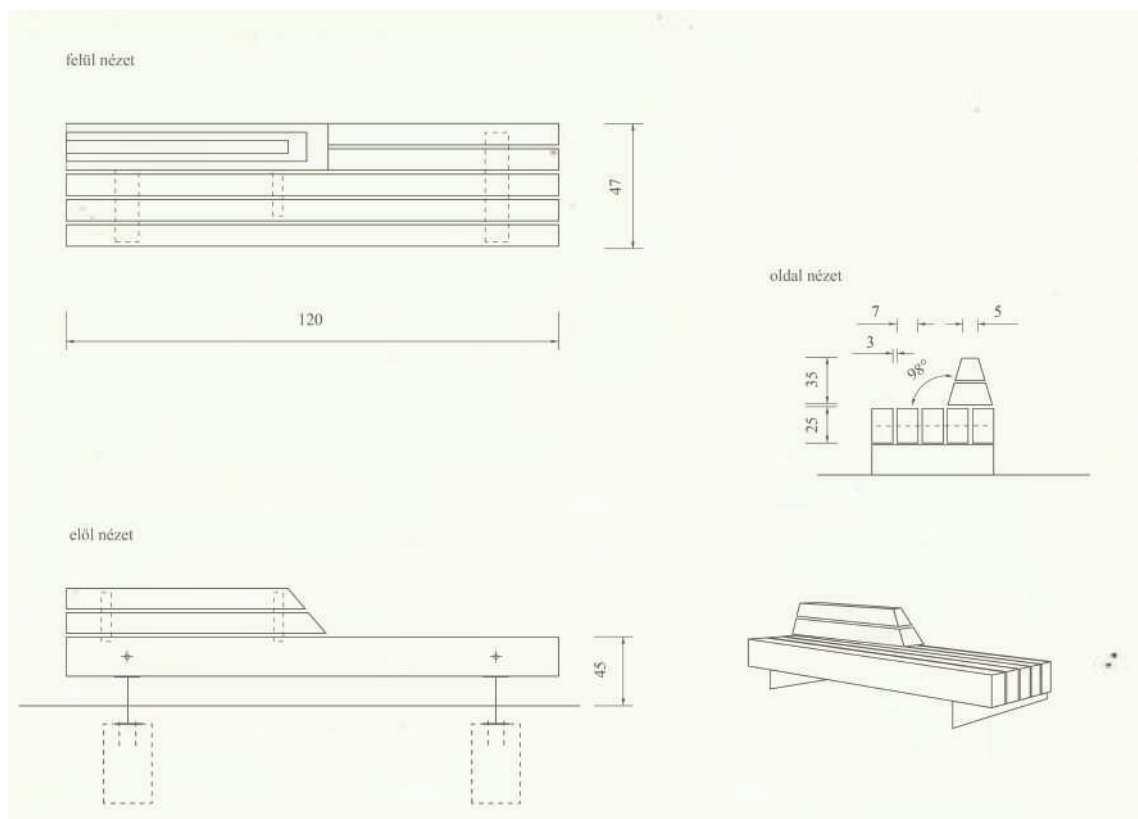
beolvadás és a kortárs hatás elérése. A gyermekek számára a vizes játszóteret megtartottam a strand területén annak színes játszóelemeivel.

A terven elbontásra került az a fedett terasz, mely blokkolja a kilátást a főbejárat felől, valamint túl nagy területet fed le. A felmerülő konfliktusok megoldására árnyékolókat terveztem, melyből összesen nyolc elemet kívántam elhelyezni az étterem körül. Ezen elemek 3 - 3,5 - 4 méteresek, melyek megfelelő árnyékot biztosítanak a nyári melegben, és a levegő áramlását sem akadályozzák (ld.25.ábra), (ld.26.ábra). Formájukat a gombák és fák inspirálták, ennek továbbgondolásából jött létre az a lekerekített háromszög avagy tojásdad forma, amely a koncepcióterv számos pontján visszaköszön. Ezzel a formatervezéssel is az organikusságot igyekeztem hangsúlyozni, mely oldja a étterem robosztus épülete által keltett szigorúságot. Az árnyékolók továbbá letisztult és kortárs megjelenést kölcsönöznek ennek a területnek, valamint reprezentációs célokat is betöltenek kiemelve a liget ezen területét. A láthatóság érdekében ezen árnyékolókat téglaszínnel jelöltem a terveken, valójában ezek elegánsabb, tört fehér színt kapnának.

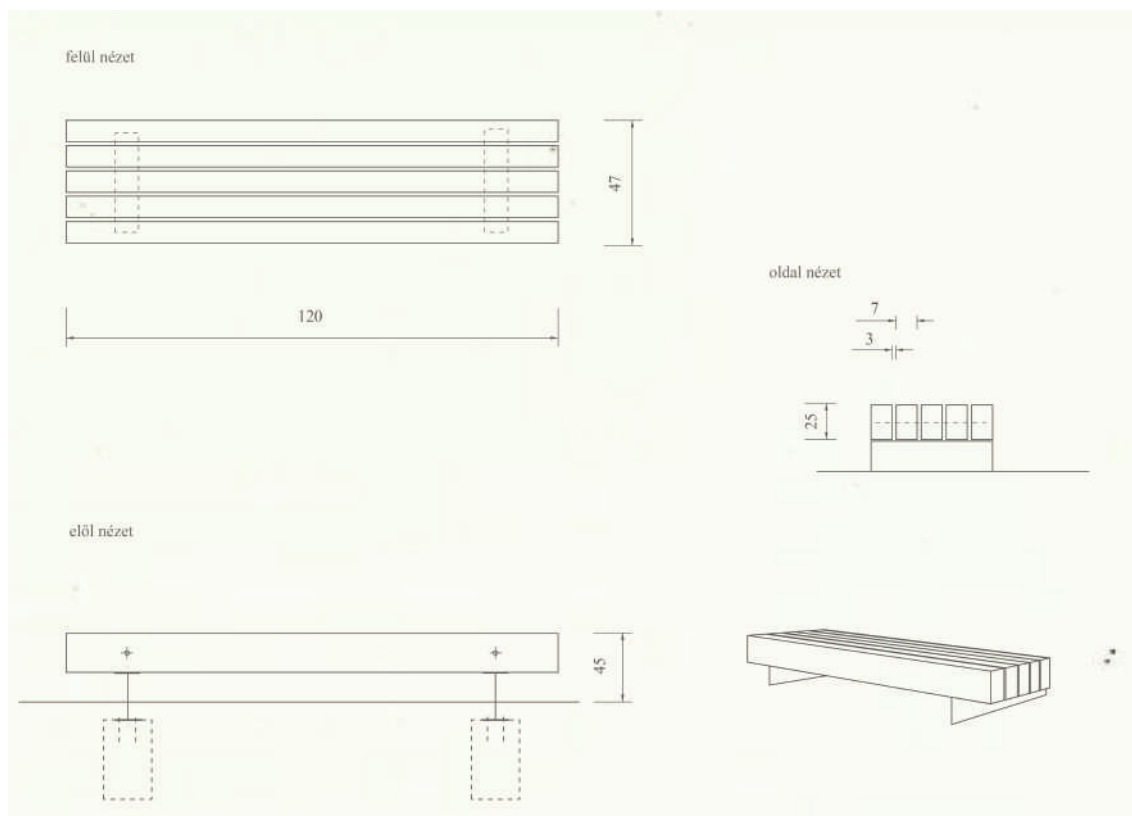
Az étterem köré tervezett árnyékoló szerkezetek önmagukban csupán kellemes látvány elemként jelennek meg. Az alájuk tervezett mobil asztalok elhelyezése tölti meg élettel ezt a területet. Azért esett a mobil elemekre a választás, mivel ezek rendeltetése

változhat, ezzel pedig elhelyezésük is. Ily módon elégíti ki az egyszerű hétköznapiokban a strandolók és éttermi vendégek igényeit. Az árnyékolók alatt valamint az étterem előtti évelő ágyás mentén elhelyezett kettő és négy személyes kültéri asztaloknál ülve gyönyörködhetnek az idelátogatók a páratlan szépségű kilátásban. Az esküvők lebonyolítása érdekében ezen asztalok és padok elhelyezése variálható. Az étterem északkeleti sarkának fogadóterét úgy alakítottam ki, hogy az alkalmas legyen ceremóniák lebonyolítására. Fontosnak tartottam a teljes tervezési folyamat során az ehhez hasonló multifunkcionális terek kialakítását. Új elemként jelenik meg az ivókút, amiből két további található a liget területén, egy a közösségi térenél, egy pedig a csónakháznál. Továbbá számos ponton helyeztem el hulladékgyűjtőket, a főbejárat melletti parkoló területén szelektív hulladékgyűjtésre is van lehetőség. Szintén a bejáratok mentén jelennek meg a kerékpártárolók, így a tavat akár körbe is lehet kerékpározni.

A kiemelt tervezési területen megjelennek asztal nélküli padok is, melyek a tó irányába fordulnak. Ezek az egyedi tervezésű támlás és támla nélküli padok azonban

27. ábra: Egyedi tervezésű támlás pad (Forrás: Saját szerkesztés)

28. ábra: Egyedi tervezésű támla nélküli pad (Forrás: Saját szerkesztés)

rögzített elemek, és a park több pontján is felbukkannak (ld.27.ábra)(ld.28.ábra). Az anyag kiválasztásánál nagyon körültekintően jártam el. Elsődleges szempont volt az időtállóság, valamint az elegáns megjelenés, mely egyszerű formavezetésével simul egybe a tájjal. Szem előtt tartottam azt is, hogy egy olyan anyagot válasszak, amely az Arló-i-tó közvetlen flórában is megtalálható és edukatív jellegű, ez pedig a tölgyfa. Azonban a rögzítés és télállóság szempontjából szükség volt a fém alkalmazására is. Egy a ligethez hasonló, egész évben használt területen az állandó bútorokat elengedhetetlennek találom, melyek jelenleg hiány tárgyát képezik a Suvadás Ligetben.

16.2.6.2 Növényalkalmazás

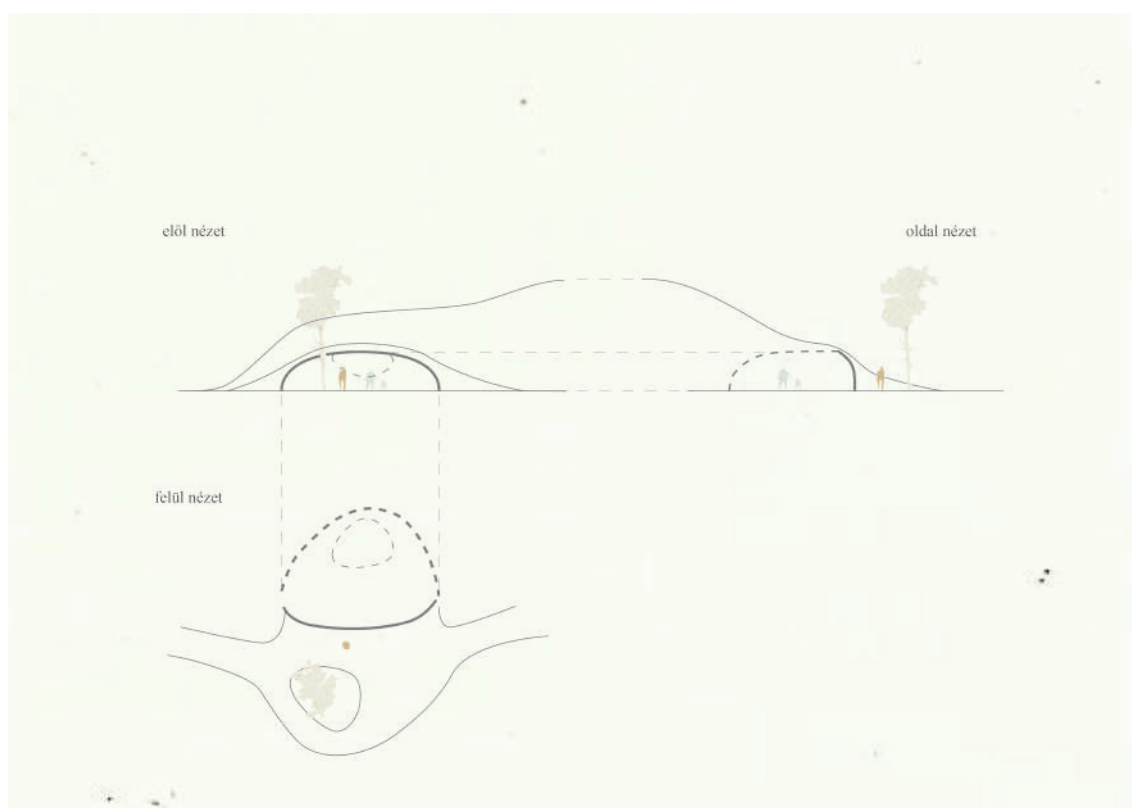
A kiemelt területet úgy terveztem meg, hogy a nagyobb burkolt felületeket, valamint az étterem épületét ne csupán az árnyékolók oldják, hanem a növényalkalmazás is finom átmenetet hozzon létre az épület és természetes környezete

között. A térképen sötét színnel jelölt területek napos évelőágyások, csakugyan mint a központi ágyás az ott szoliterként álló páfrányfenyővel (*Ginkgo biloba*). Nem véletlenül került a választás erre a fára, azon belül is a hím példányra, ugyanis mindamellett hogy az itt jelenlévő homokosabb talajban jól fejlődik, páratlan szépségű az őszi lombszínéződése. A fák kiválasztása során a legfontosabb szempont az volt, hogy a természetes hatás mellett őszi lombszínével is díszítsen. Ennek megfelelően kerültek kiválasztásra az alábbi fajok, melyek az korai juhar (*Acer platanoides*), hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*), közönséges gyertyán (*Carpinus betulus*), keskenylevelű kőris (*Fraxinus angustifolia*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), fehér nyár (*Populus alba*), fekete nyár (*Populus nigra*) kislevelű hárs (*Tilia cordata*), csertölgy (*Quercus cerris*) (M-38).

Szándékosan alkalmaztam a fent említett “New Perennial Movement” irányzatot, amely oldja a terület szigorúságát és épített jellegét. Díszfüvei a nyári szellőben mozgalmasságot adnak a területhez dekorációs értékük mellett, az itt töltött idő ezáltal sokkal kellemesebbé válik. Ezen ágyásokat úgy alakítottam ki, hogy magasságuk és színük is változatosságot mutassanak, ezzel természetes hatásuk nő. Nem tervezem a területet élesen leválasztani a liget többi részétől, így a meglévő túlzottan karakteres örökzöld egyedeket javasolom eltávolítani a területről. Az étterem környezetéről készítettem egy látványtervet, amely a vizuális elképzelését segíti ennek a területnek (M-39).

17. Összefoglalás

Dolgozatom célja az egységes arculat megteremtése volt, melyhez számos eszközt hívtam segítségül. A mai korban az ökológiai szemlélet alkalmazása nélkülözhetetlen, ezért e megközelítés jelentős szerepet kapott a diplomaterv kialakításában is. A vizsgálatok elvégzését követően törekedtem az organikus formavilág megteremtésére finom vonalvezetéssel, valamint a természetes anyaghasználatra. Az ilyen módon létrejött koncepcióterv kiemeli a terület egyedülálló szépségét. A letisztult koncepcióterv kialakítása következtében a Suvadás Liget visszanyerte egykori természetességét, és kortárs módon jelenik meg. A terület mindemellett sokkal használhatóbbá is vált, megszűnt annak erőteljes tagolódása és immár az erősségekre épít. Létrejöttek az áramló terek, és a terület teljes egésze átláthatóvá vált. A terepviszonyokat kihasználva izgalmas elemekkel bővült a terület, mint a kilátó és a közösségi tér (ld.29.ábra).

29. ábra: A tervezett közösségi tér nézetei (Forrás: Saját szerkesztés)

Növényalkalmazás tekintetében is nagy változások történtek. Igyekeztem a környező területek erdőtársulásainak fajait tervembe integrálni és ezzel együtt növelni a lombkorona-borítottságot. A tervezett fás állomány megfelelő árnyékolást biztosít az egyre melegedő nyári időszakban. Továbbá törekedtem az extenzíven fenntartható területek kialakítására és olyan élő ágásokat alakítottam ki, melyek kevés gondozást igényelnek. Arra a problémákra is igyekeztem megoldást találni, mellyel korábban nem foglalkoztak. Ennek következtében készítettem egy tervet a liget esti megvilágítására. A terület alapvető funkcionális szerkezete nem változott. Egyes funkciókat azonban eltávolítottam, vagy összeolvasztottam, de olyan is előfordult, hogy korábban már létező funkciót hoztam vissza.

A koncepciótervvel tehát egy olyan irányt kívántam meghatározni, amely előremutató lehet a jövőre nézve, és hangsúlyozza az ökológus stratégiák alkalmazását.

Irodalomjegyzék

Nyomtatott irodalom

Meggyesi Tamás (2009): Városépítészeti alaktan, TERC Kft., Budapest.

Ózd és térsége (2003): CEBA kiadó, Budapest.

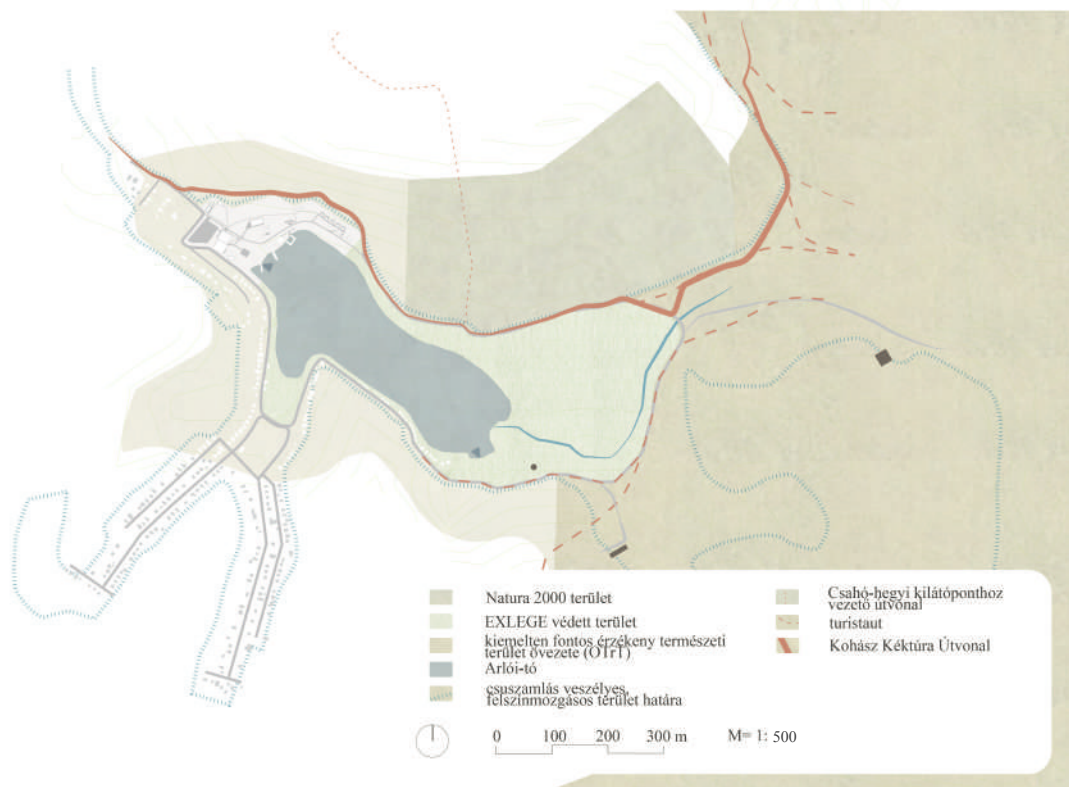
Internetes források

INT-01	A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása: Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terv (2010. április), (2024.04.01.)	http://www2.vizeink.hu/files3/2_6_Sajo_a_Bodvaval_VG_T.pdf
INT-02	Szárazföldi vizek-tavak (2024.04.01.)	https://enfo.hu/sites/default/files/TAVAK.pdf
INT-03	Natura 2000 (2024.04.01.)	http://natura.2000.hu

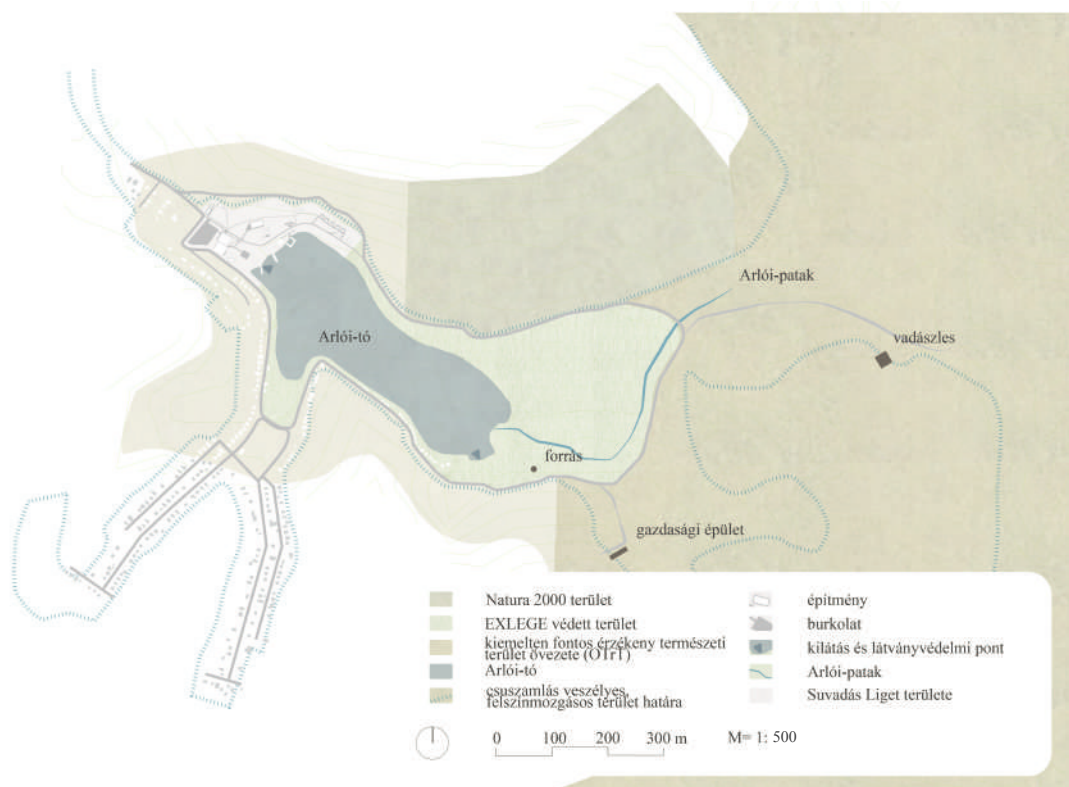
Ábrajegyzék

1. ábra: Logó inspirációja (Forrás: <https://www.facebook.com> , 2024)
2. ábra: Logó (Forrás: Saját szerkesztés)
3. ábra: Folyamatábra Katonai Felméréseken keresztül (Forrás: mapire.eu, 2024)
4. ábra: Környező városok (Forrás: Saját szerkesztés)
5. ábra: Arló közigazgatási területe (Forrás: Saját szerkesztés)
6. ábra: Arlói-tó megközelítése (Forrás: Saját szerkesztés)
7. ábra: Arlói-tó és az Ózdi Kohászati Üzemek kapcsolata (Forrás: Saját szerkesztés)
8. ábra: Jellemző növénytársulások (Forrás: Saját szerkesztés)
9. ábra: Területhasználatok (Forrás: Saját szerkesztés)
10. ábra: Különleges természetmegőrzési terület (Forrás: Saját szerkesztés)
11. ábra: Magyarország részvízgyűjtő területei (Forrás: Saját szerkesztés)
12. ábra: Sajó-Bódva vízgyűjtő területe (Forrás: Saját szerkesztés)
13. ábra: A vízgyűjtő terület fürdő területei (Forrás: Saját szerkesztés)
14. ábra: Biológiai aktivitás vizsgálat (Forrás: Saját szerkesztés)
15. ábra: Tópart használata (Forrás: Saját szerkesztés)
16. ábra: Lehatárolás (Forrás: Saját szerkesztés)
17. ábra: Domborzati viszonyok (Forrás: Saját szerkesztés)
18. ábra: Erózió érzékeny területek (Forrás: Saját szerkesztés)
19. ábra: Színek és formák vizsgálata (Forrás: Saját szerkesztés)
20. ábra: A–A metszet (Forrás: Saját szerkesztés)
21. ábra: B–B metszet (Forrás: Saját szerkesztés)
22. ábra: Árnyékos évelőágyás terve (Forrás: Saját szerkesztés)
23. ábra: Napos évelőágyás terve (Forrás: Saját szerkesztés)
24. ábra: Kilátó terve (Forrás: Saját szerkesztés)
25. ábra: Árnyékolók méretei (Forrás: Saját szerkesztés)
26. ábra: Árnyékolók pozitív hatásai (Forrás: Saját szerkesztés)
27. ábra: Egyedi tervezésű támlás pad (Forrás: Saját szerkesztés)
28. ábra: Egyedi tervezésű támla nélküli pad (Forrás: Saját szerkesztés)
29. ábra: A tervezett közösségi tér nézetei (Forrás: Saját szerkesztés)

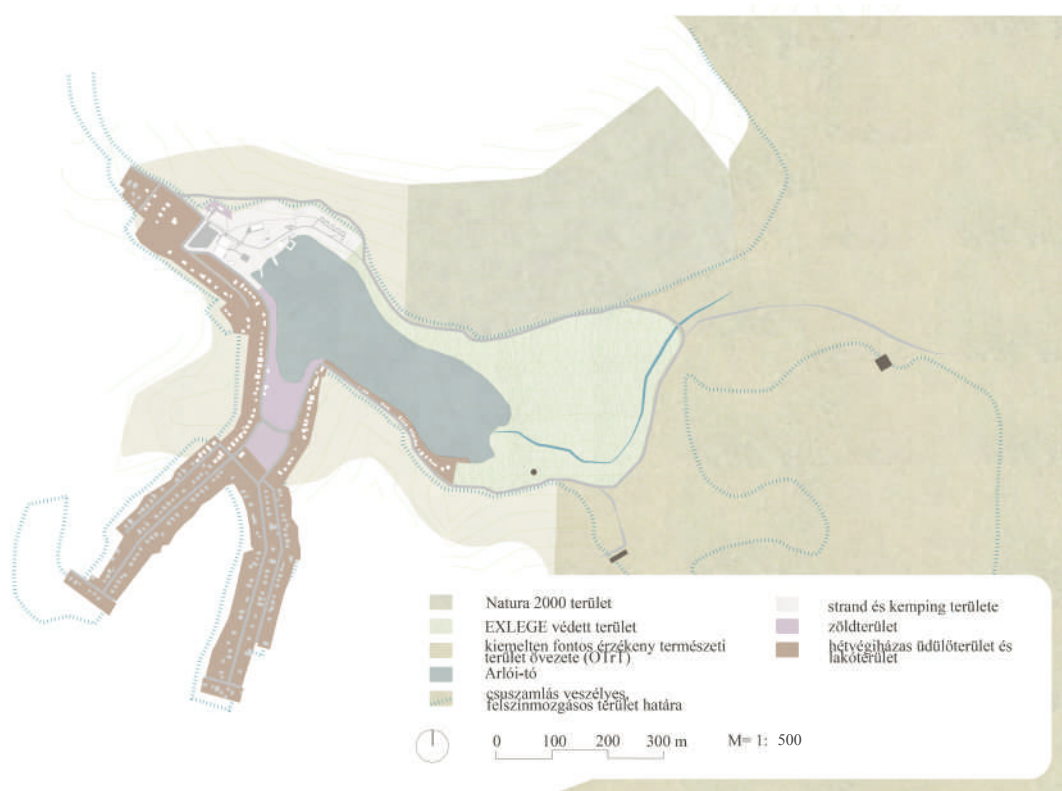
Mellékletek

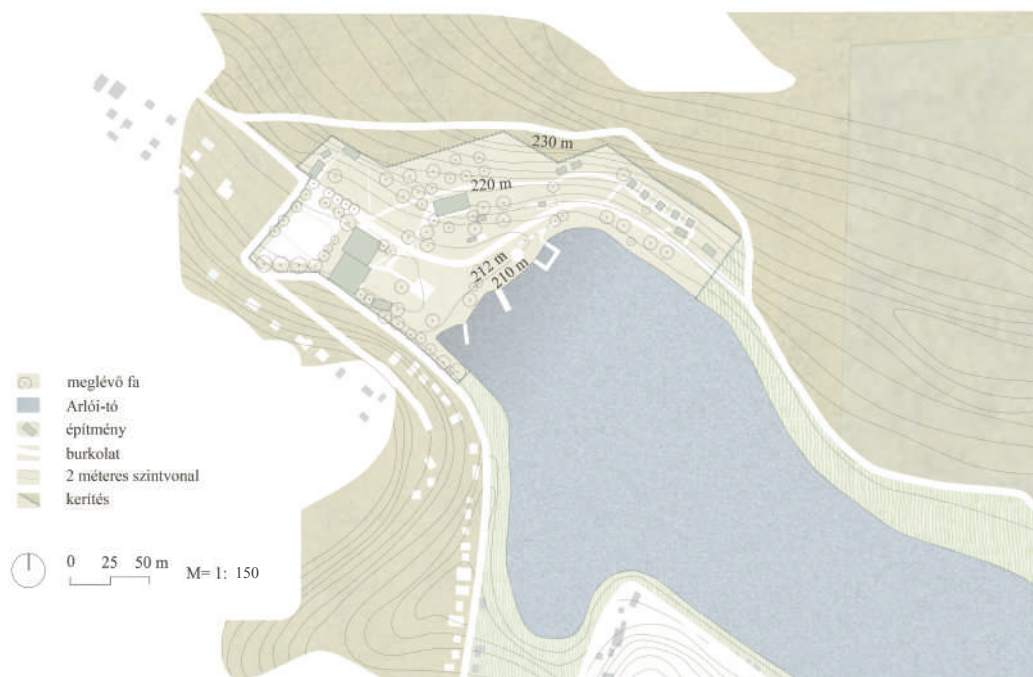

1. Melléklet (M-01): Túraútvonalak (Forrás: Saját szerkesztés)

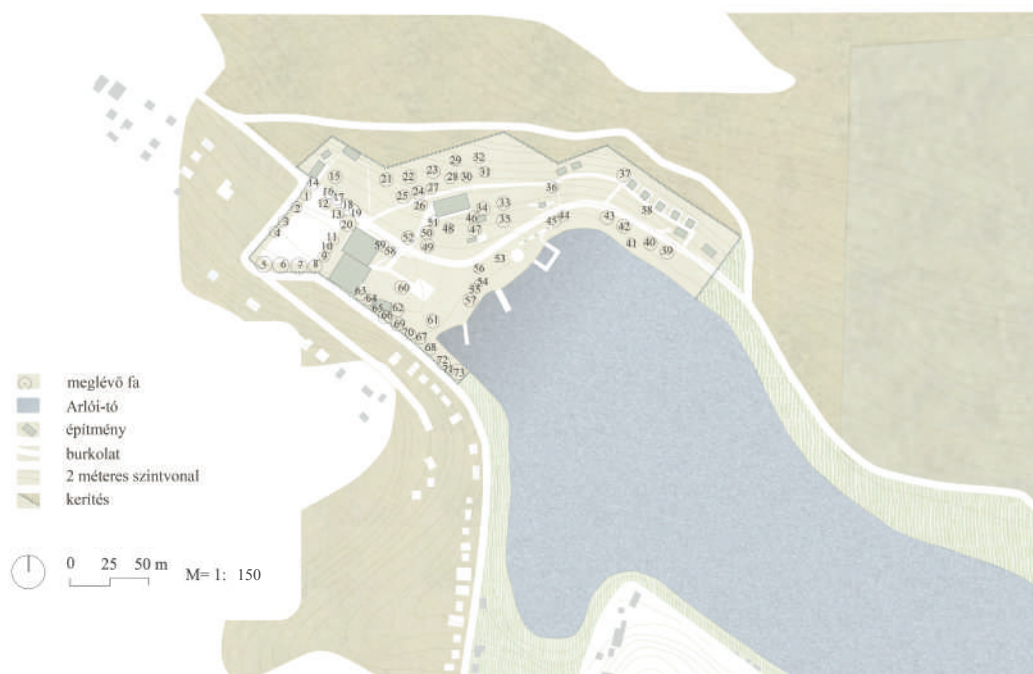

2. Melléklet (M-02): Javaslati terület jelenlegi állapota és annak védettségei (Forrás: Saját szerkesztés)

6. Melléklet (M-06): Tervezési terület jelenlegi állapota; geodézia *(Forrás: Saját szerkesztés)*

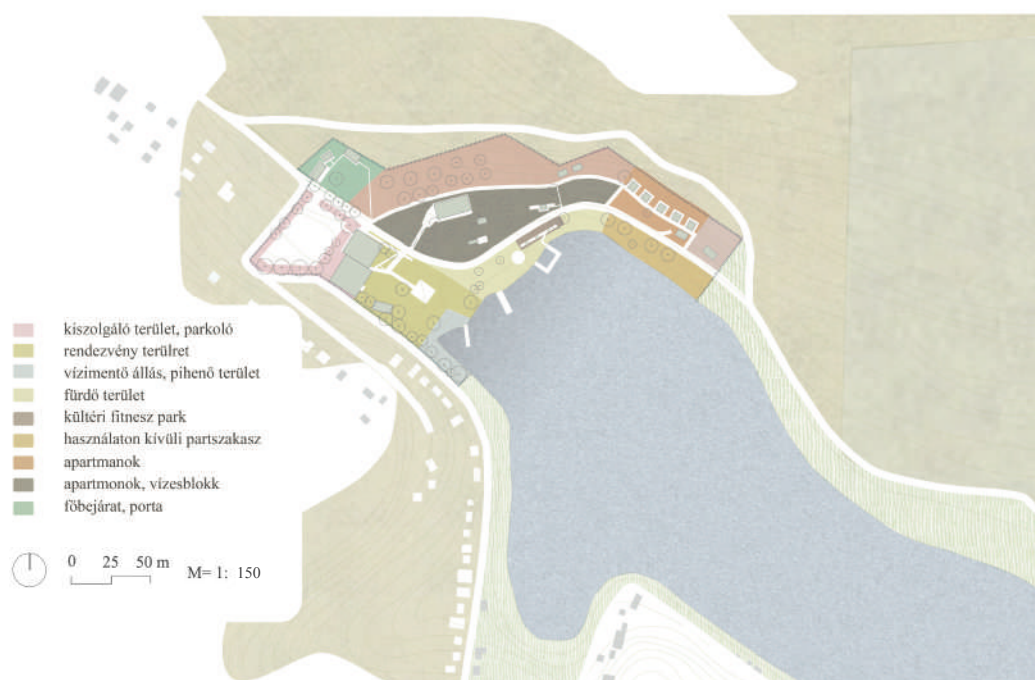
7. Melléklet (M-07): Fafelmérés *(Forrás: Saját szerkesztés)*

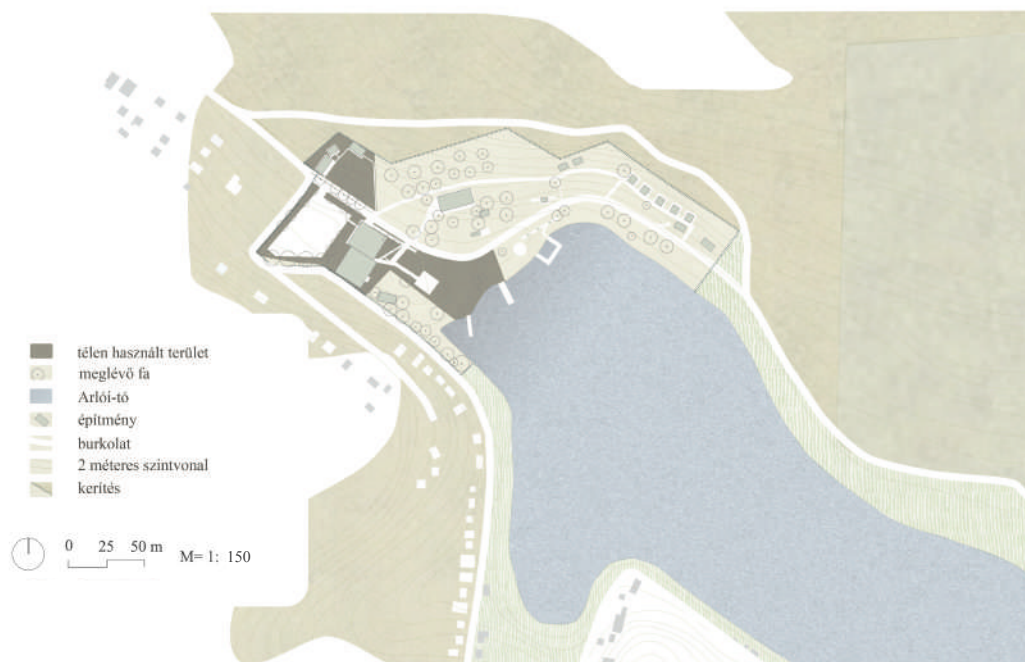
8. Melléklet (M-08): Fakivágási terv *(Forrás: Saját szerkesztés)*

9. Melléklet (M-9): Cserjék elhelyezkedése *(Forrás: Saját szerkesztés)*

10. Melléklet (M-10): Funkciók elhelyezkedése (Forrás: Saját szerkesztés)

11. Melléklet (M-11): Télen használt terület (Forrás: Saját szerkesztés)

12. Melléklet (M-12): Építmények építőanyaga (Forrás: Saját szerkesztés)

13. Melléklet (M-13): Építmények funkciói (Forrás: Saját szerkesztés)

14. Melléklet (M-14): Éítmények megjelenésének korszakai *(Forrás: Saját szerkesztés)*

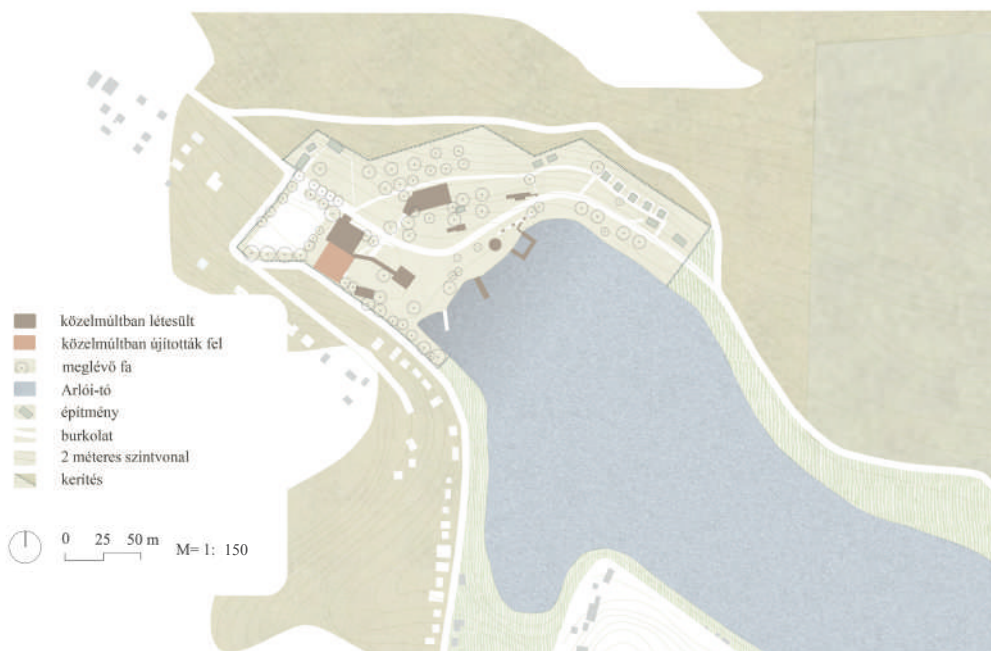
15. Melléklet (M-15): Vízhöz kapcsolódó létesítmények *(Forrás: Saját szerkesztés)*

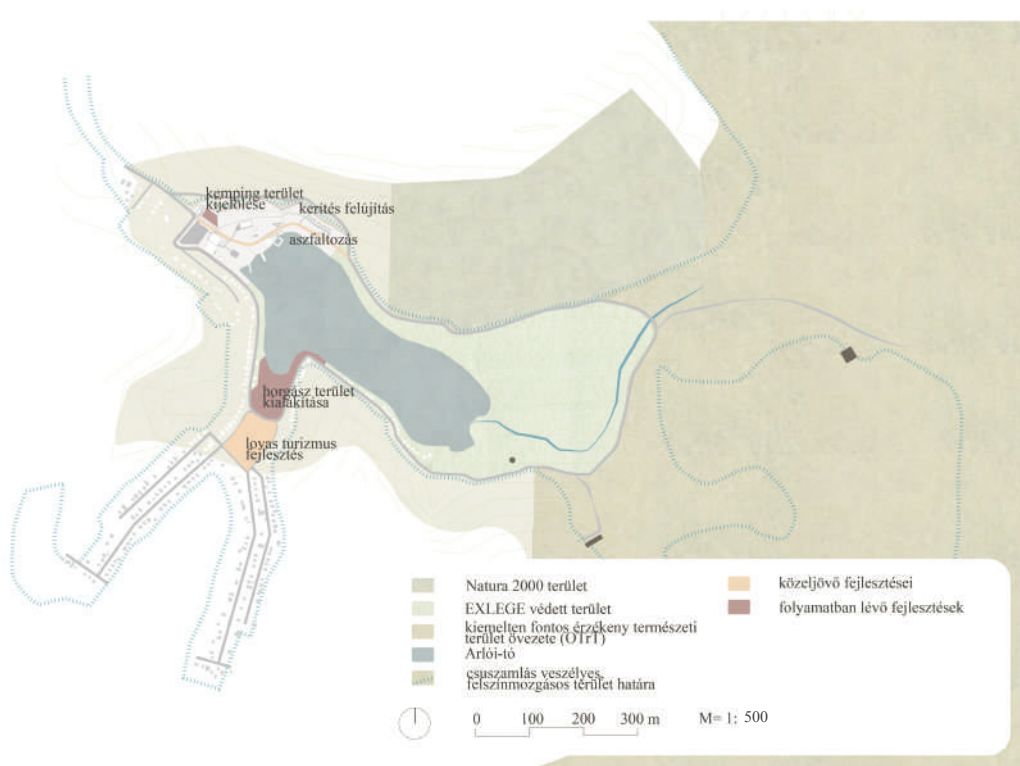
16. Melléklet (M-16): Burkolat típusok (Forrás: Saját szerkesztés)

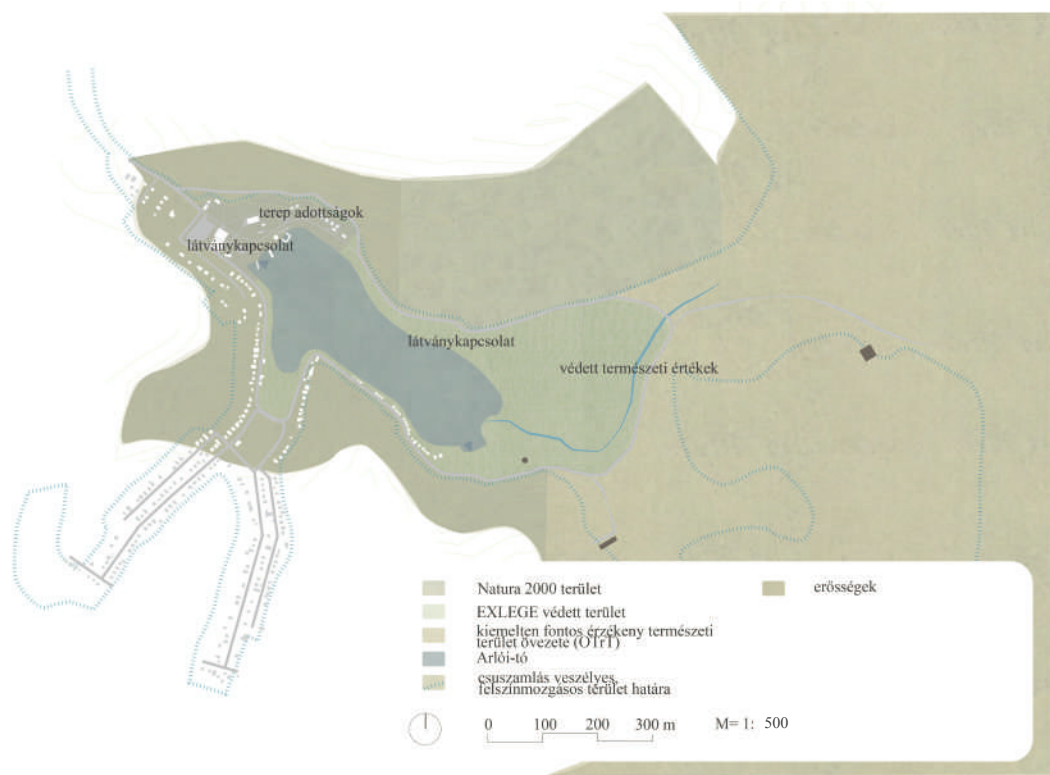
17. Melléklet (M-17): Utak rendeltetése (Forrás: Saját szerkesztés)

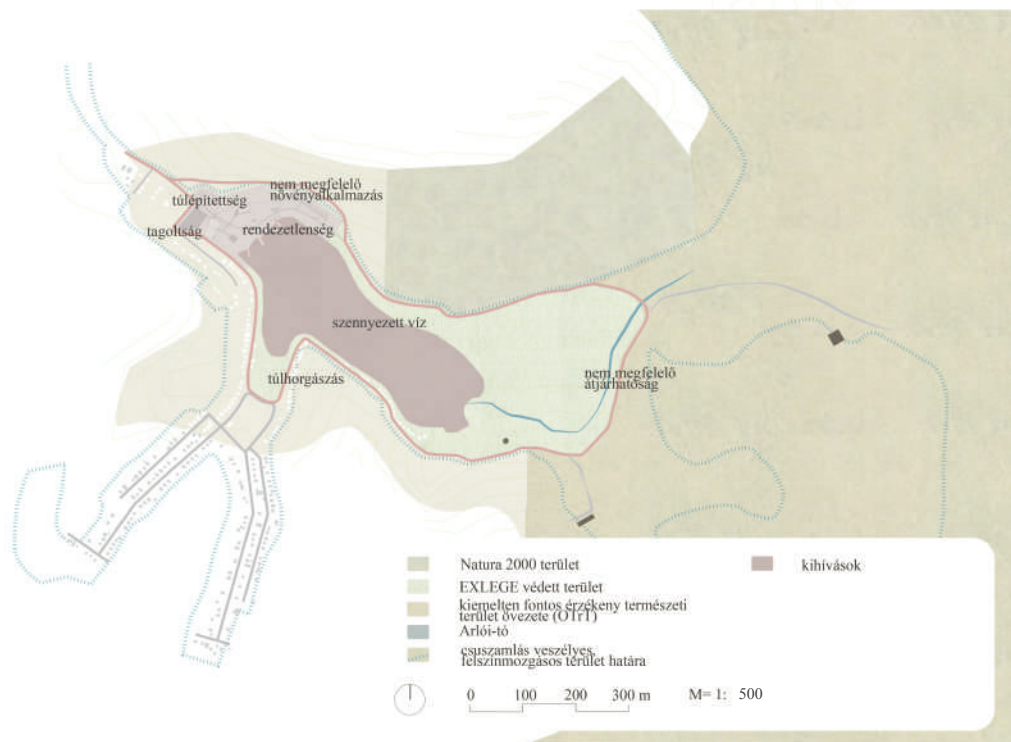
18. Melléklet (M-18): Közelmúlt fejlesztései (Forrás: Saját szerkesztés)

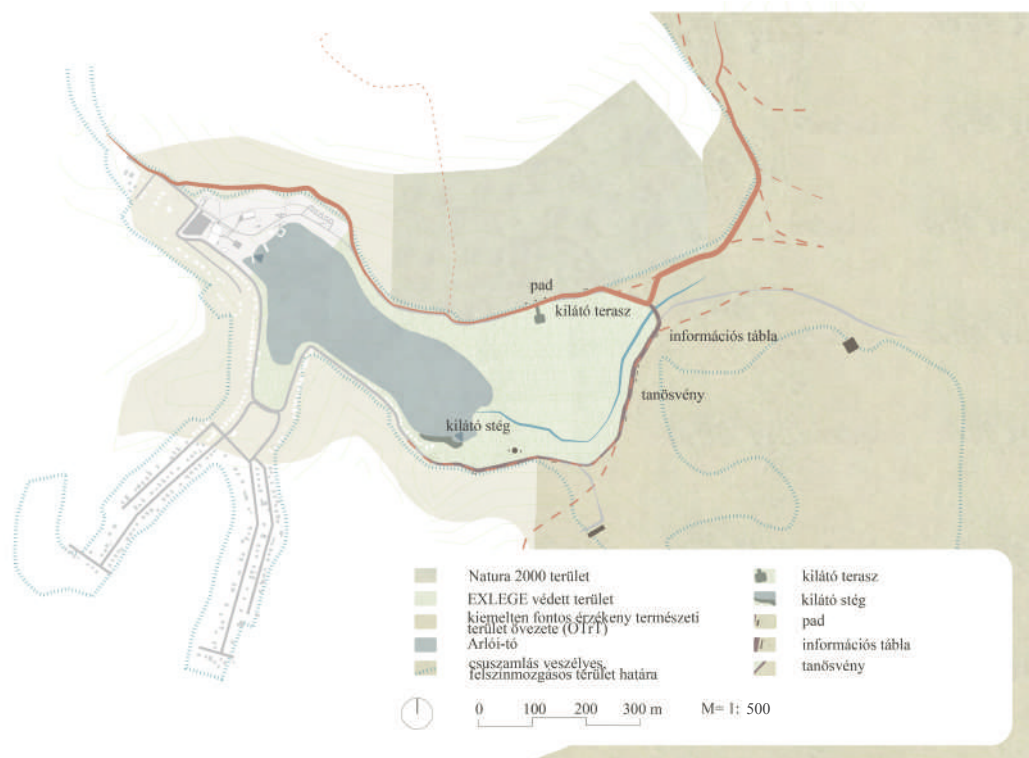
19. Melléklet (M-19): Folyamatban lévő és a közeljövőben aktuális fejlesztések (Forrás: Saját szerkesztés)

20. Melléklet (M-20): SWOT analízis, erősségek (Forrás: Saját szerkesztés)

21. Melléklet (M-21): SWOT analízis, kihívások (Forrás: Saját szerkesztés)

22. Melléklet (M-22): Javaslat a tanösvény kialakítására *(Forrás: Saját szerkesztés)*

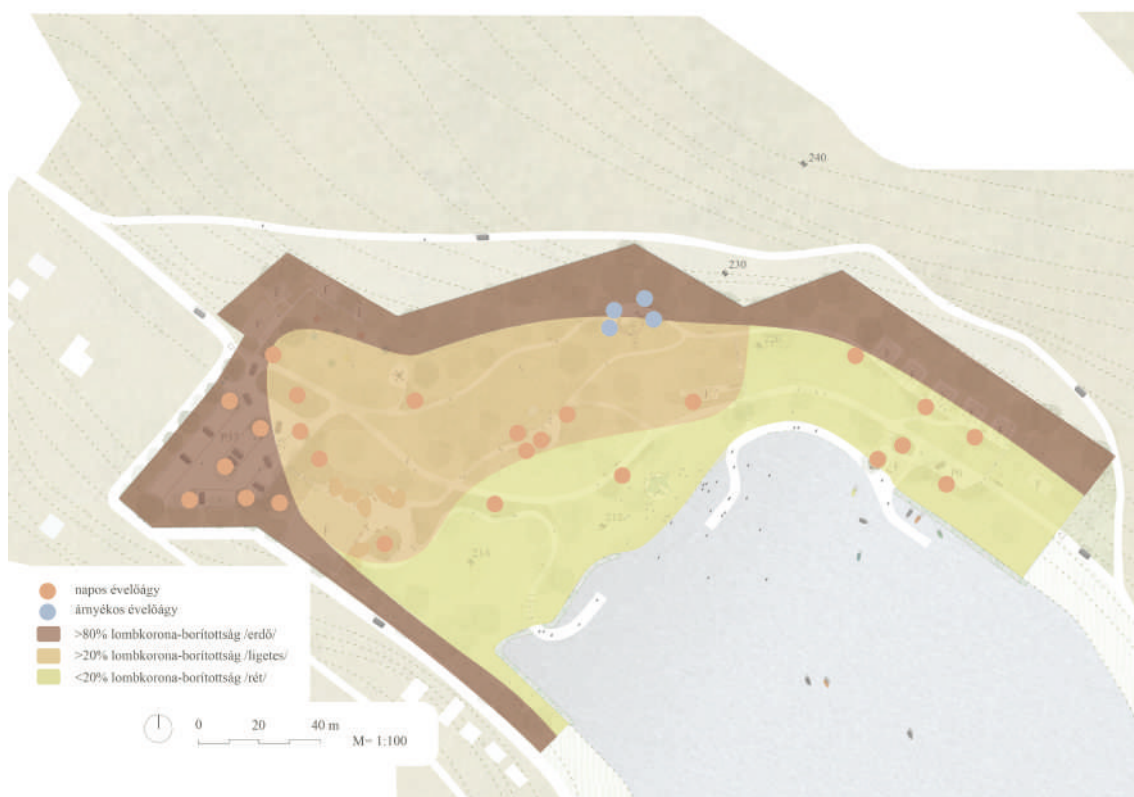
23. Melléklet (M-23): Látványterv a javaslati terület kilátó teraszáról *(Forrás: Saját szerkesztés)*

- kilátó
- sátor
- személygépkocsi
- ember
- csónak
- stég
- vízes játszó; meglévő árnyékoló
- tervezett árnyékoló
- szelektív hulladékgyűjtő
- alacsony fénypontú kandeláber
- kandeláber
- lépcsőkar
- úthálózat
- közösségi tér
- homokos partszakasz
- információs tábla
- hulladékgyűjtő
- ivókút
- mobil asztal székekkel
- építmény
- víznövény
- meglévő örökzöld fa
- tervezett örökzöld fa
- meglévő lombhullató fa
- tervezett lombhullató fa
- tűzrakó hely
- évelő ágyás

25. Melléklet (M-25): A felvett A–A; B–B metszetek helyei *(Forrás: Saját szerkesztés)*

26. Melléklet (M-26): Lombkorona-borítottság és ágyások ábrázolása *(Forrás: Saját szerkesztés)*

27. Melléklet (M-27): A tervezett faállomány tavaszi aspektusa *(Forrás: Saját szerkesztés)*

28. Melléklet (M-28): A tervezett faállomány őszi aspektusa *(Forrás: Saját szerkesztés)*

29. Melléklet (M-29): A tervezett faállomány téli aspektusa *(Forrás: Saját szerkesztés)*

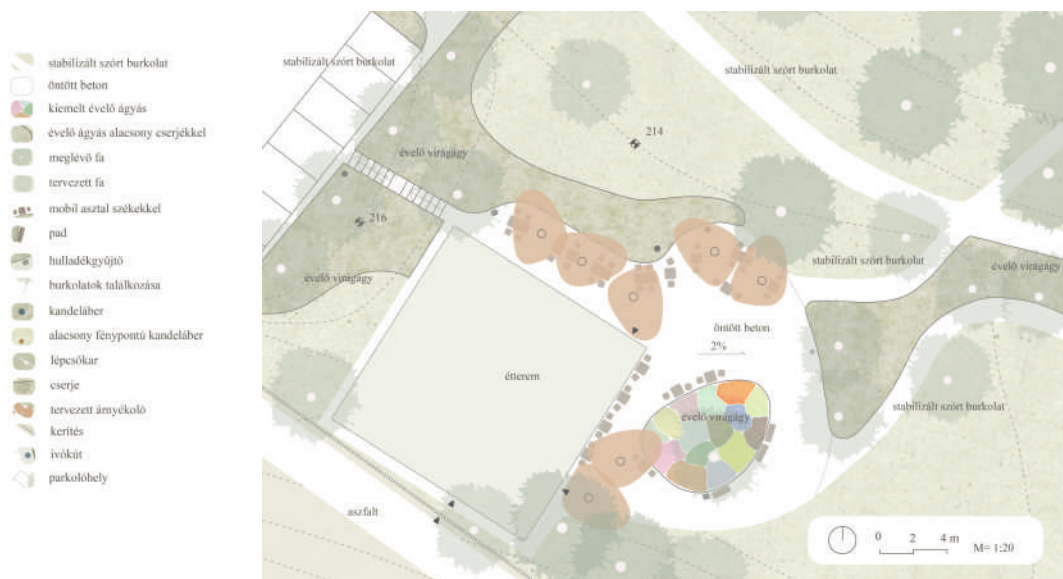
30. Melléklet (M-30): A kiemelten tervezett élőágyások jelölése *(Forrás: Saját szerkesztés)*

Tervezett árnyékos élőlények fajlistája																	
	Latin név (magyar név)	Magasság (cm)	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Db/m2	Darab szám	
1	Acanthus mollis (medveköröm)	70-100													3	3	
2	Alchemilla mollis (lágyszórú palástfü)	30-40													7	9	
3	Anemone hupehensis ‘Alba’ (szellőrózsa)	40-60													5	7	
4	Brunnera macrophylla (kaukázusi nefejejs)	30-60													4	7	
5	Carex morrowii ‘Ribbon Falls’ (japán sás)	25-30													9	6	
6	Carex oshimensis ‘Everest’ (madárlábú sás)	25-30													9	12	
7	Dryopteris erythrosora (japán ernyőpáfrány)	40-60													4	4	
8	Geranium cantabrigiense ‘St Ola’ (angol gólyaorr)														9	8	
9	Helleborus niger (fekete hunyor)	20-30													9	9	
10	Heuchera ‘Marmalade’ (tűzeső)	25-60													9	7	
11	Lamium galeobdolon (erdei sárgaárvacsalán)	20-50													6	5	
12	Tellima grandiflora (csészerojt)	50-60													9	5	

31. Melléklet (M-31): Árnyékos élőhelyek tervezett növényei (Forrás: Saját szerkesztés)

Tervezett napos élőágyás fajlistája																
	Latin név (magyar név)	Magasság (cm)	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Db/m ²	Darabszám
1	Achillea millefolium (közönséges cickafark)	20-28													7	37
2	Agastache 'Black Adder' (ánizsillatú izsópfű)	60-90													9	14
3	Calamintha nepeta (mirigyes pereszlény)	30-60													9	28
4	Echinacea purpurea (bíbor kasvirág)	60-100													7	11
5	Gaura lindheimeri (évelő díszgyertya)	100-150													7	12
6	Phlomis russeliana (kis-ázsiai macskahere)	70-80													7	35
7	Salvia officinalis (orvosi zsálya)	30-60													9	22
8	Sedum 'Matrona' (varjúháj)	40-50													7	11
9	Sesleria autumnalis (őszirózsfű)	30-50													9	21
10	Stipa tenuissima 'Pony Tails' (mexikói árvalányhaj)	40-50													7	38
11	Teucrium chamaedrys 'Alba' (sarlós gamandor)	20-30													9	16
12	Verbena bonariensis (ernyős verbéna)	120													7	18

32. Melléklet (M-32): Napos élőágyás tervezett növényei *(Forrás: Saját szerkesztés)*

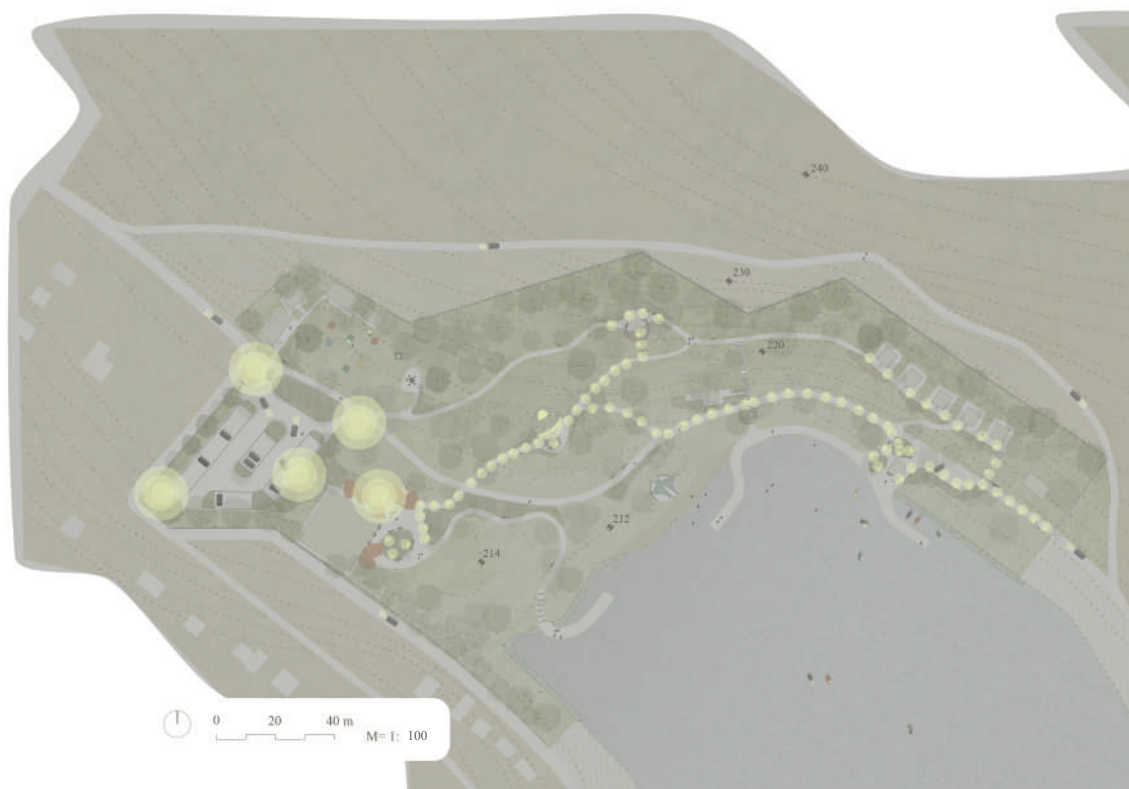
33. Melléklet (M-33): Kiemelt tervezési terület (Forrás: Saját szerkesztés)

34. Melléklet (M-34): Tervezett funkciók ábrázolása (Forrás: Saját szerkesztés)

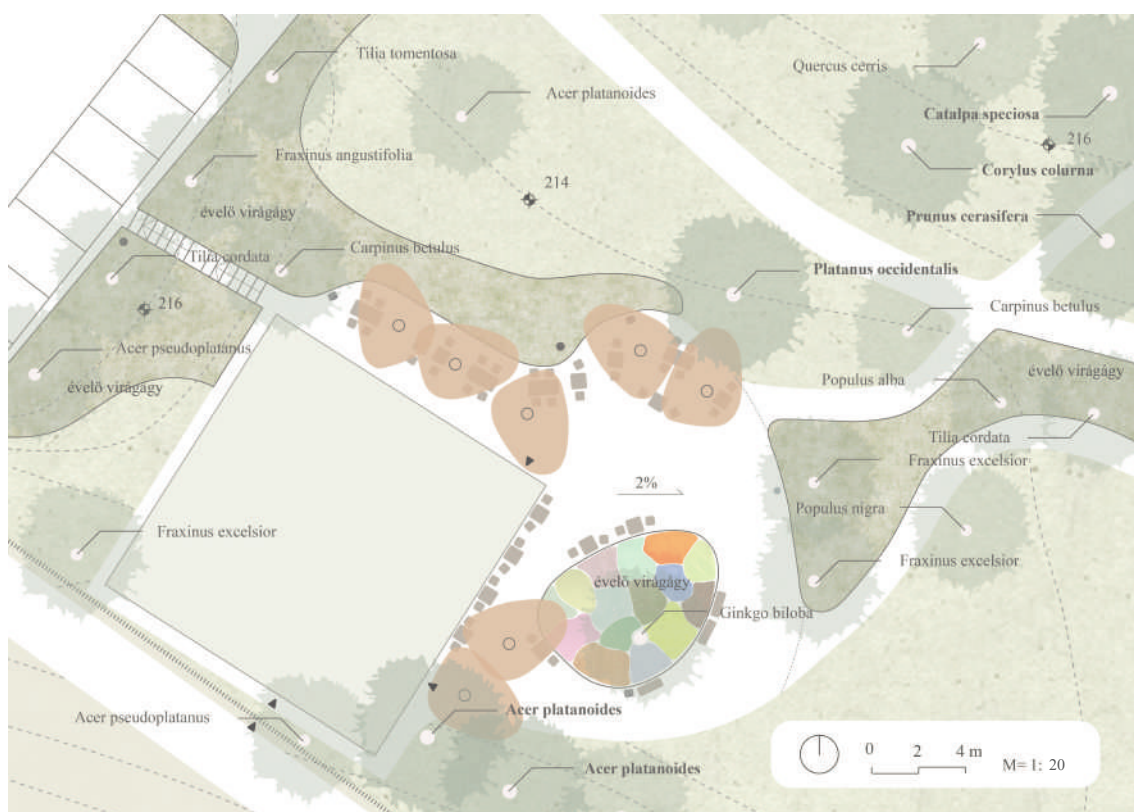
35. Melléklet (M-35): A koncepcióterv területeinek megnevezése *(Forrás: Saját szerkesztés)*

36. Melléklet (M-36): Esti megvilágítás *(Forrás: Saját szerkesztés)*

37. Melléklet (M-37): Kiemelt tervezési terület jelölése (Forrás: Saját szerkesztés)

38. Melléklet (M-38): Kiemelt tervezési terület tervezett fái (Forrás: Saját szerkesztés)

39. Melléklet (M-39): Látványterv a kiemelt tervezési területről *(Forrás: Saját szerkesztés)*

Helyszíni felvételek

40. Melléklet (M-40): Keleti lápos-mocsaras területek *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

41. Melléklet (M-41): Horgászházak a tó északi partján *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

42. Melléklet (M-42): Lakóépületek az Arlói- tó déli öblénél *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

43. Melléklet (M-43): Földút a védelem alatt álló hátsó területeken *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

44. Melléklet (M-44): A forrás *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

45. Melléklet (M-45): A Suvadás Liget lezárt, hátsó bejárata *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

46. Melléklet (M-46): A parkoló területének szintemelkedése *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

47. Melléklet (M-47): Apartman épülete mögötti erős szintemelkedés *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

48. Melléklet (M-48): Apartman épületek a liget északi oldalán *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

49. Melléklet (M-49): Örökzöld fajok a parkoló mentén *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

50. Melléklet (M-50): Örökzöld fa jelentősége a téli időszakban *(Forrás: Saját felvétel, 2024 február)*

51. Melléklet (M-51): Az egykori fűzfák helye és a hátsó bejárat *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

52. Melléklet (M-52): Hiányzó fás állomány (Forrás: Saját felvétel, 2024 február)

53. Melléklet (M-53): Lombhullató nyírott sövény a kültéri fitness parknál (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

54. Melléklet (M-54): Díszfű és örökzöld cserje (Forrás: Saját felvétel, 2024 február)

55. Melléklet (M-55): A főbejárat porta épülete (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

56. Melléklet (M-56): Az étterem teraszának teteje és az apartmanok (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

57. Melléklet (M-57): Színpad (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

58. Melléklet (M-58): Változatos berendezési tárgyak *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

59. Melléklet (M-59): Szövet kerítés a kemping körül *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

60. Melléklet (M-60): Nádszövet kerítés a tujasor mellett *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

61. Melléklet (M-61): Stégek *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

62. Melléklet (M-62): Vízijátéktér a strand területén *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

63. Melléklet (M-63): Vizesblokk a hegybe vágva *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

64. Melléklet (M-64): A partra vezető lépcsősor (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

65. Melléklet (M-65): Kultéri járólapok a z épületekhez közel (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

66. Melléklet (M-66): A rendezvény helyszín térburkolata (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

67. Melléklet (M-67): Jellemző burkolat típus a liget területén (Forrás: Saját felvétel, 2024 március)

68. Melléklet (M-68): Délnyugati kilátás és látványvédelmi pont (Forrás: Saját felvétel, 2024 június)

69. Melléklet (M-69): Délkeleti kilátás és látványvédelmi pont (Forrás: Saját felvétel, 2024 június)

70. Melléklet (M-70): Látvány a Suvadás Liget felől nézve *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

71. Melléklet (M-71): Bódék egyike *(Forrás: Saját felvétel, 2024 március)*

72. Melléklet (M-72): Az étterem épülete mellette a fedett terasszal *(Forrás: Saját felvétel, 2024 június)*

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: BOLYKI FANNI
A Hallgató Neptun kódja: ML555G
A dolgozat címe: ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI
ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: KERTMŰVEZÉSI ÉS KERTEPÍTÉSZETI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

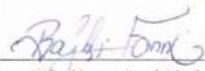
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024 év 11 hó 04 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

NYILATKOZAT

Bolyki Fanni (név) (hallgató Neptun azonosítója: ML5556)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre
javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: Budapest év 2024 11 hó 04 nap

Christina - Oláh-Forgács
belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE | 01 | TÁJ ÉS TELEPÜLÉSI LÉPTÉKŰ VIZSGÁLATOK | TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

MAGYAR-AGRÁR ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM | TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET, BUDAPEST
„MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAK | TERVEK: BOLYKI FANNI | ML555G | KONZULENS: CHRISTIAN-OLÁH BRIGITTA

Elhelyezkedés – Forrás: Saját szerkesztés
Arló az Észak-Magyarországi régióban helyezkedik el, azon belül is Borsod-Aba-új-Zemplén vármegyében, annak nyugati szegletében, a Hódos-patak völgyében teljes egészében dombsági területen. Arló közelében húzódik a Szlovák Köztársaság határa, alig néhány kilométer távolságra Bánrévén nemzetközi határátelölőhely található. A hozzá legközelebb eső város Ózd, mely három kilométerre található. Arló az Ózdot Bátorfyerényével és Budapesttel összekötő 25-ös főút mentén helyezkedik el, melynek nagy jelentősége van, ugyanis a nagyközség csupán közúton közelíthető meg.

Magyarország részvízgyűjtő területei – Forrás: Saját szerkesztés

Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységei (kiemelés) – Forrás: Saját szerkesztés

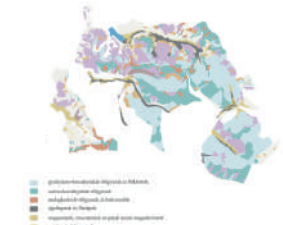
Erózió érzékeny területek – Forrás: Saját szerkesztés

Védettség – terület státusza a Natura 2000 – hálózaton belül: Különleges Természetmegőrzési terület – Forrás: Saját szerkesztés

Művelési ágak – Forrás: Saját szerkesztés

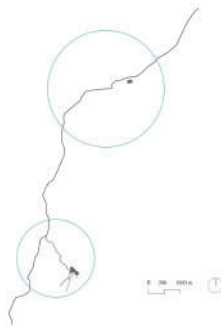

Művelési ágak – Forrás: Saját szerkesztés

Vízgyűjtő területek minősítése biológiai aktivitásértékük alapján – az Arló-tó környezete a biológiai aktivitásértéke alapján a jónak számít. Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységei (kiemelés) – a Sajó-Bódva vízgyűjtő területéhez tartozik – Forrás: Saját szerkesztés

Arló és az Arló-tó kapcsolata – saját készítésű ábra

Kapcsolat az Ózdi Kohászati Üzemekkel – saját készítésű ábra

Arló-tó megközelítése – saját készítésű ábra

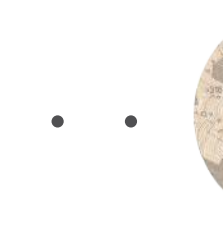
Első Katonai Felmérés (1782-1785)
Forrás: Arcanum Térképek

Első csuszamlás (1863)

Második Katonai Felmérés (1819-1869)
Forrás: Arcanum Térképek

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)
Forrás: Arcanum Térképek

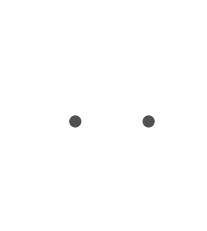
Második csuszamlás (1910)

Harmadik csuszamlás (1929)

Országos Földügyi Térkép (1969)
Forrás: Földhivatal

Ózdi Kohászati Üzemek és az Arló-tó fénykora (70-80-as évek)

Ózdi Kohászati Üzemek hanyatlása (1990-es évek eleje)

Felvétel a mólóról és a csónakázókról
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

Az érintetlen déli oldal a horgászhozak megépülése előtt
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

A logó elemeit inspiráló 1968-as felvétel
Forrás: Facebook, 2024

A Suvadás Liget-i presszó építése előtt az egykori vizesblokkal
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

Homokos talaj az Arló-tó környezetében
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

A Suvadás Liget egykori főbejárata
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

Csónakázó gyerekek a tavon
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

A Suvadás Liget-i presszó épülete
Forrás: <https://www.arlo.hu/arlrtrnete>, 2024

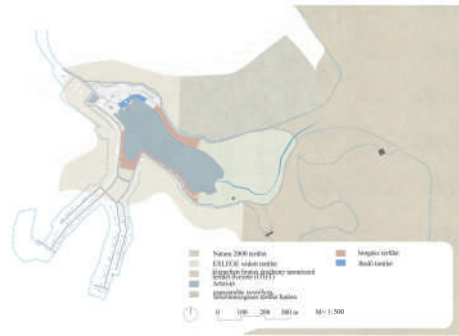
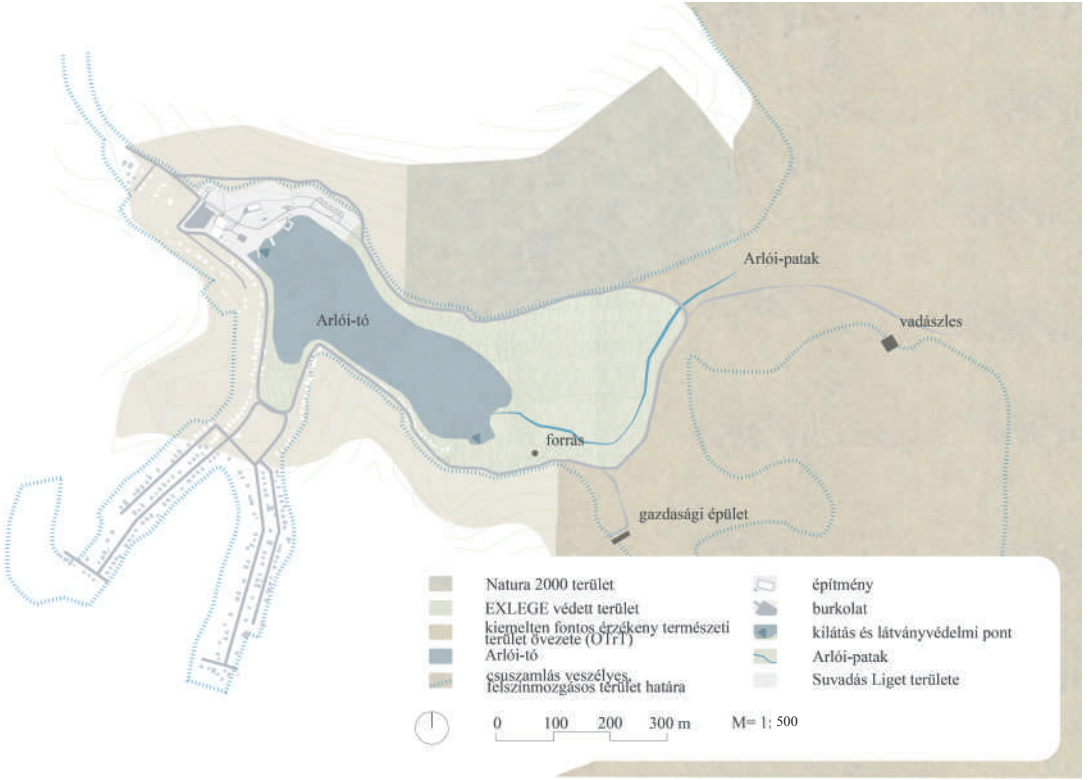

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE | 02 | TERVEZÉSI TERÜLET JELENLEGI ÁLLAPOTÁNAK VIZSGÁLATA | TÓ KÖRNYEZETÉNEK VIZSGÁLATA

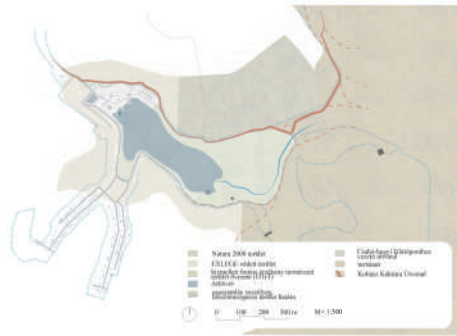
MAGYAR-AGRÁR ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM | TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET, BUDAPEST „MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAK | TERVEK: BOLYKI FANNI | ML555G | KONZULENS: CHRISTIAN-OLÁH BRIGITTA

Az Arlói-tó jelenlegi állapotának felmérése – Forrás: Saját szerkesztés

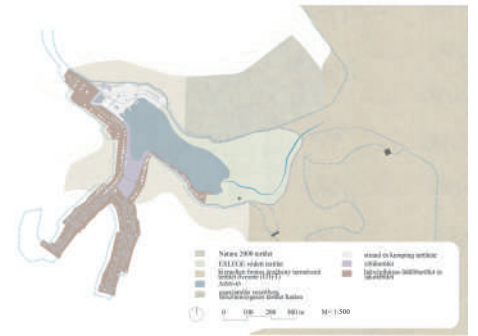
Az Arlói-tó völgyi helyzetben fekszik az egykor itt keresztül haladó Arlói-patak területén. A Suvadás Liget fölé emelkedik a Csahó-hegy a maga 338 méteres magasságával. A Suvadás Liget legmélyebb pontja a tenger szint feletti 210 méter. A tavat körülvevő út több mint 2,6 kilométer hosszú és páratlan szépségű területen halad mindvégig, melyet gyönyörű látványkapcsolatainak is köszönhet. A tó délkeleti és délnyugati sarkánál kilátás és látványvédelmi pontok találhatók. A horgászházak jelenléte azonban zavaró hatással van a területre. Ezek a házak engedély nélkül épültek, amelynek köszönhetően nincsenek kerítéssel elzárva, így a mólókkal tagolt északi és déli partszakasz bárki számára megközelíthető. Vannak nagyon keskeny partvonalak, melyeken alig fér el maga a horgászház is, és vannak egészen kiszélesedő partszakaszok, melyek a tó első sorban délkeleti sarkára jellemzőek. A tavat körülvevő útvonalon egyéb épített elemeit is jelöltem. A tó délkeleti sarkától indulva a védett terület felé megjelenik a forrás, ez a terület viszonylag sík. Tovább haladva a földúton, a kör délkeleti sarkán elágazik az út és feltűnik egy fából épült, több méter magas mezőgazdasági építmény, amely megfelelően igazodik környezetéhez. A tótat ezen a részen a tágas völgyek száraz gyepei valamint a dombok erdőségei alkotják. Az útvonal a tó felőli oldalán patak csordogál, körülötte annak mocsaras területe látható. Északra található a vadászház. A patakon áthaladva elágazik az út és megjelenik a Kóház Kéktúra útvonalának jelzése. Itt hagyja el a kéktúra útvonal a tó partját és halad a Natura 2000 terület felé. Ezen északi szakszon páratlan szépségű látvány nyílik a természetvédelmi területek irányába. Lassan megjelennek a horgász házak, végül pedig a liget hátsó bejárata tűnik fel. Az út a Csahó-hegy lábánál, a Suvadás Liget északi kerítése mentén ér véget és fut bele az Arlói-tavat a 25-ös főúttal összekötő Mátyás Király útba.

A tó partjának területhasználata – Forrás: Saját szerkesztés

Kiránduló utak az ARLÓI-TÓ körül – Forrás: Saját szerkesztés

Belterület területhasználata – Forrás: Saját szerkesztés

Az ARLÓI-TÓ használata – Forrás: Saját szerkesztés

Natura 2000 terület a tó északi oldalán – Forrás: Saját felvétel, 2024 június

Horgászház a tó déli oldalán – Forrás: Saját felvétel, 2024 március

Engedély nélkül épült horgászházak a tó északi partján – Forrás: Saját felvétel, 2024 március

EXLEGE védelem alatt álló terület nyári aspektusa – Forrás: Saját felvétel, 2024 június

Vadászlemez vezető út a tó keleti oldalán – Forrás: Saját felvétel, 2024 március

Horgászház a tó délkeleti oldalán a kilátópont területén – Forrás: Saját felvétel, 2024 március

EXLEGE védelem alatt álló terület téli aspektusa – Forrás: Saját felvétel, 2024 március

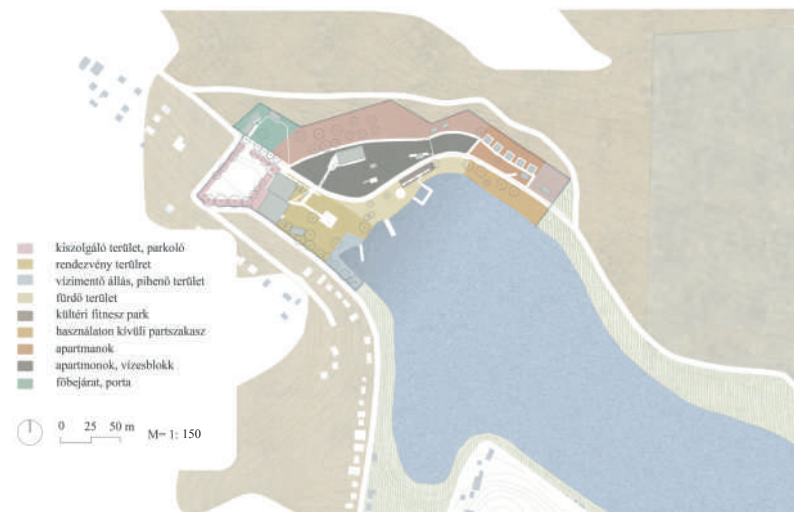

Tavat körülvevő útvonal állapota az északi oldalon – Forrás: Saját felvétel, 2024 június

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE | 03 | TERVEZÉSI TERÜLET JELENLEGI ÁLLAPOTÁNAK VIZSGÁLATA | SUVADÁS LIGET VIZSGÁLATA

MAGYAR-AGRÁR ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM | TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET, BUDAPEST
„MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAK | TERVEK: BÉLYÓKI FANNI | ML555G | KONZULENS: CHRISTIAN-OLÁH BRIGITTA

Funkció vizsgálat – Forrás: Saját szerkesztés

A területet tízenegy funkcionális egységre osztottam. A Mátyás Király úttal szemben a Liget főbejárata található, mely egyben a terület fogadó tere is. Ezt tovább bontottam a porta valamint a parkoló és kiszolgáló területekre. A liget északi, magasabb területe jelenleg érintetlenül fekszik domborzati viszonyaiból adódóan. A liget közepén tűnik fel az apartman hálókódó épületével, melyet bódék és a vízesblokk területe kísér. Ez már összefügg a strand területével, amely a középső partszakaszt foglalja magában. Itt jelenik meg a kültéri fitness park is. A Suvadás Liget északi oldalán láthatóak az apartman épületek, melyek dominálják az előtte elterülő használaton kívüli partszakaszt és hátsó bejáratot. A déli oldal a Suvadás Liget leginkább kihasznált területe, mely számos rendezvénynek ad otthont. Ezen az oldalon található a vízmentő állás, valamint egy csendesebb pihenésre alkalmas terület.

Balról: színpad, étterem és annak kiszolgáló terasz előtérben egy nagyobb burkolt felülettel – Forrás: Saját felvétel, 2024 február

A liget legmeredekebb területe az északi oldalon, jobbra az apartman épület oldala látható – Forrás: Saját felvétel, 2024 február

Suvadás Liget északi partszakasza előtérben a strand területével, háttérben az apartman épületekkel – Forrás: Saját felvétel, 2024 február

Az útvonal folytatása az azt kísérő juhar (*Thuja occidentalis*) sorral – Forrás: Saját felvétel, 2024 március

A Suvadás Liget főbejárataól induló útszakasz annak (*Acer platanoides* 'Globosum') fásorával téli aspektusában – Forrás: Saját felvétel, 2024 február

A Suvadás Liget főbejárataól induló útszakasz annak korai juhar (*Acer platanoides* 'Globosum') fásorával nyári aspektusában – Forrás: Saját felvétel, 2024 június

Utak használata – Forrás: Saját szerkesztés

Építmények anyaghasználatának bemutatása – Forrás: Saját szerkesztés

Burkolat típusok – Forrás: Saját szerkesztés

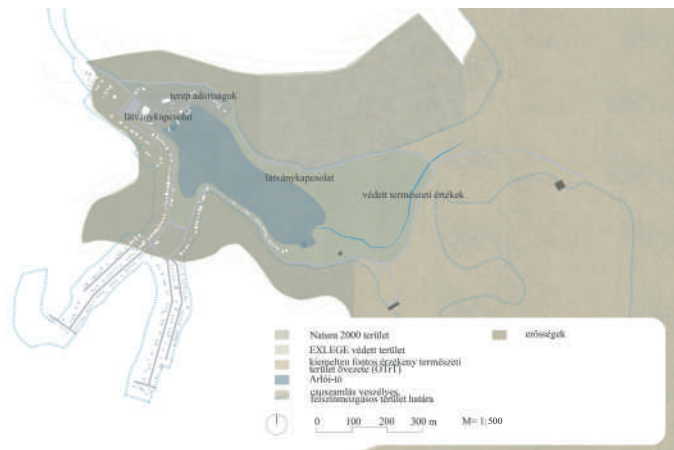
Építmények funkciói – Forrás: Saját szerkesztés

Közelmúlt fejlesztései – Forrás: Saját szerkesztés
A megnyert pályázatok eredménye, hogy az utóbbi években a Suvadás Liget területe teljes átalakuláson ment keresztül. Így módon az a természetesség, mely korábban a ligetet jellemezte mára eltűnő félben van.

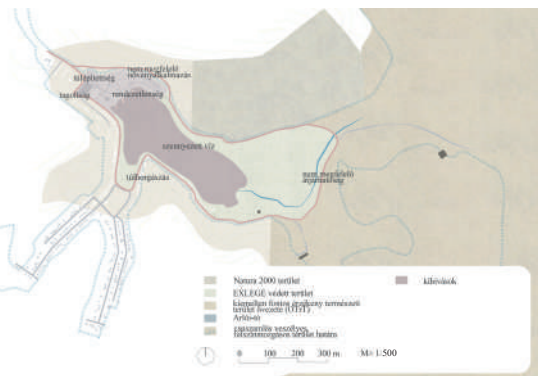

Folyamatban lévő fejlesztések és a közeljövőben aktuális fejlesztések – Forrás: Saját szerkesztés
A szerteágazó fejlesztések napjainkban is dinamikus zajlanak. Ezek jelentős része turisztikai célú, azonban nem tűnik egységes irányvonalat.

SWOT analízis /erősségek/ – Forrás: Saját szerkesztés

A tervezési terület erőssége elsősorban annak flórája, melyet az egész területen kiemeltem. Az Arló-tó keleti oldalán számos természeti oltalom alatt álló terület helyezkedik el. Ilyen többek között az a mocsaras, lápos terület, amely EXLEGE védettség alatt áll. Északon a felszárász gyepterület Natura 2000 területi besorolás alatt áll. A legnagyobb felület pedig kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezetbe (OTRT) sorolták. A Suvadás Ligeten belül kilátás és látványvédelmi pont található, amely ennek a területnek a látványkapcsolataira épít. Ilyen pont a tó délkeleti sarkánál is található, ahol értékes kilátás tárul fel a lecsúszott Cshó-hegy képében. Kiemelt erőssége a területnek az északi partszakasz mentén haladó Kohász Kéktúra útvonal, mely sok túrázót vonz az Arló-tóhoz. A Suvadás Liget legfőbb erőssége a jó funkcionális eloszlása, melyet első sorban terepviszonyának köszönhet.

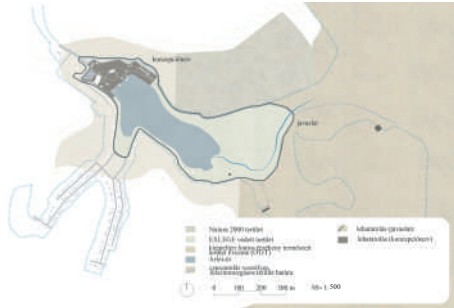
SWOT analízis /kihívások/ – Forrás: Saját szerkesztés

A tó vízfelületének egészét a szennyezettségéből adódóan vörösen jelöltem. Kihívást jelent a szennyvíznek a tó vizébe ürítése, a túlhogászási adódó halak túltenyésztése, valamint az engedély nélkül épült horgászhatók sok esetben zavaró látvány. A tó mögött húzódó bejárható ösvény egyelőre kihasználatlanul fekszik és burkolata nem mindenhol kielégítő. A Suvadás Liget a rendezetlenség jellemzi. A zavar legfőbb oka a túlzott műviség, melyek közül kiemelkedik az újonnan épült apartman épület, mely dominálja a liget területét. A növényállomány jelentős átalakuláson ment át az utóbbi időszakban, melynek fő oka az előregedett fa állományának kivágása és új, elsősorban örökzöld cserjék ültetése. Ennek következtében jelentősen lecsökkent az árnyékos területek aránya, az áramlások megváltoztak, új fa egyedeket pedig nem ültettek. A műviséget fokozza a nem megfelelő növényalkalmazás, melyek tájidegenként hatnak a ligetben.

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE | 04 | JAVASLATI TERV | ÁTFOGÓ KONCEPCIÓ- TERV A SUVADÁS LIGET TERÜLETÉRE

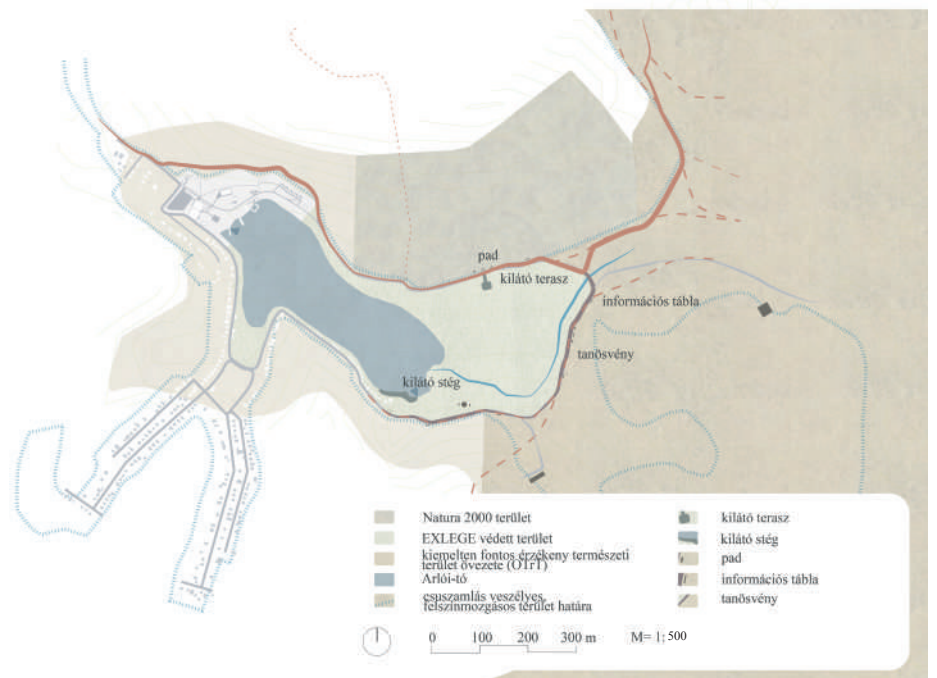
MAGYAR-AGRÁR ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM | TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET, BUDAPEST
„MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAK | TERVEK: BOLYKI FANNI | ML555G | KONZULENS: CHRISTIAN-OLÁH BRIGITTA

Tervezési területek meghatározása – saját készítésű térkép
A diplomatervet két külön álló egységre bontom, amelyek számos ponton kapcsolódnak egymáshoz. Ezen tervezési területek léptékükben, ezáltal részletettségükben is eltérnek egymástól. Az egyik egy vonalas struktúra, amely mentén elhelyezem az általam tervezett objektumokat, míg a másik alatt egy vonalakkal lehatárolt területet értek, melynek teljes egészét tervezem.

Kilátó terasz látványterve – saját készítésű látványterv

Javaslati terv – saját készítésű ábra

A tó kör megújítására tanösvényt javasolok kialakítani. Az ösvény elsődleges elemei azok az ismeretterjesztési célú táblák, melyek az ARLÓI-TÓ környezetének védett értékeit mutatnak be. Mindemellett padok elhelyezését javaslom a tó hátsó, azaz keleti oldalának útszakasza mentén. Ez kellemes helyként szolgálna a pihenni vágyók számára.

Koncepcióterv – saját készítésű térkép

A koncepcióterv a jelenlegi zűrzavart kívánja oldani egyszerű, visszatérő elemekkel. Az tojásra emlékeztető ovális-háromszögű formát több területen alkalmaztam, mely megjelenik mind a burkolatban, az árnyékolók világában, a növényágyások formájában ezzel kellemes érzetet keltve. Törekedtem egy olyan organikus rendszert kialakítani, mely az egész területet áthatja mind építészetében, mind pedig a növényalkalmazásban. Az építményeknél szem előtt tartottam a forma, anyaghasználat és szín harmosát, amit ez a saját készítésű ábra szemléltet. Ezen szemléletmód a terepviszonyokhoz alkalmazkodva egy új, organikus központi épületet eredményezett. Az ökológikus szemléletmód is számos ponton visszaköszön a terven, melyek közül a legszembevetőbb a fás állomány növekedése lehet.

Koncepcióterv tavaszi aspektus – saját készítésű térkép

Koncepcióterv őszi aspektus – saját készítésű térkép

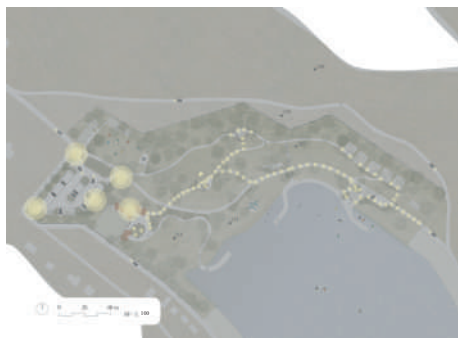

Koncepcióterv téli aspektus – saját készítésű térkép

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE | 05 | ÁTFOGÓ KONCEPCIÓTERV A SUVADÁS LIGET TERÜLETÉRE

MAGYAR-AGRÁR ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM | TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET, BUDAPEST
„MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAK | TERVEK: BOLYKI FANNI | ML555G | KONZULENS: CHRISTIAN-OLÁH BRIGITTA

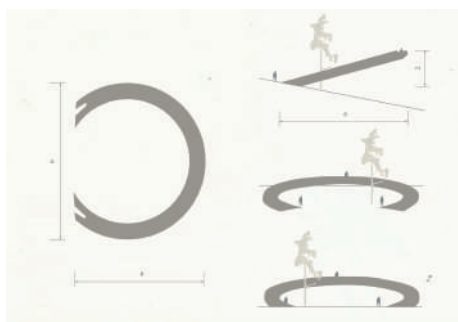

Éjszakai fények – Forrás: Saját szerkesztés

A Suvasás Liget területe a nyári szezonban számos éjszakai nyúló rendezvénynek ad otthont, jelenleg azonban csak az étterem és rendezvényterület kap megvilágítást, míg a liget többi területe sötétségbe burkolódik. A cél egy olyan világítás rendszer kialakítása volt, mely összeköti az egyes területeket, így a terület átláthatóbbá válik, de nem zavaró módon. Ezúton a rendezvények alatt használt apartman épületekhez megfelelően biztosított az eljutás.

Építmények a tervezési területen – Forrás: Saját szerkesztés
Az épületeknél jelentős változás mutatkozik meg a jelenlegi állapotához képest. A terület túlzott beépítettsége és változatos anyaghasználatából, színvilágából adódó zűrzavart kívántam oldani koncepciótervemmel. Elbontásra került a színpad, az étterem terasza, a bódék világa, valamint az a központi apartman épület, mely dominálta a teljes területet. Létrehoztam a kemping területén egy újabb vizesblokkot, mely a kempingezők igényeit elégíti ki. Kialakítottam egy fából készült kilátót, valamint egy félig nyitott, organikus a hegy oldalába simuló közösségi teret a volt apartman épület helyén.

Körbe sétálható kilátó terve - Forrás: Saját szerkesztés

B-B metszet – Forrás: Saját szerkesztés

A B-B metszet a Suvasás Liget északi erős terepviszonyait szemlélteti a hátsó bejárat felől nézve. Az ábrán jelen van az újonnan tervezett csónakház és a már meglévő apartmanok egy épülete is.

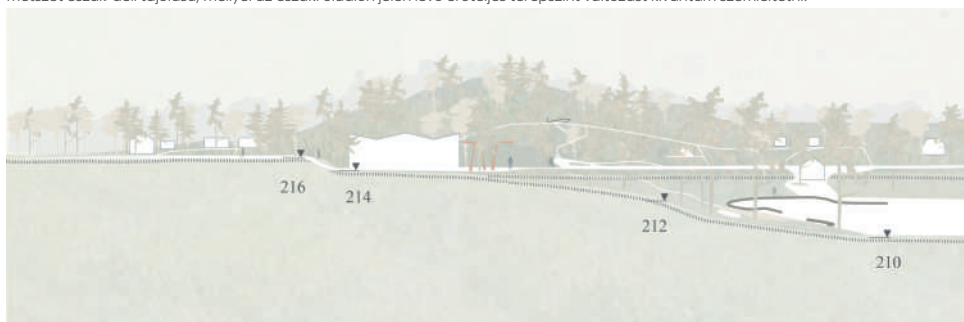
Funkciók elhelyezkedése – Forrás: Saját szerkesztés

A tervezési terület alapvetően jól működik, így a funkciók jelentős részét megtartottam. Voltak azonban olyan funkciók is, mint a kültéri fitness park, melynek jelenléte nem indokolt a területen, így ezt a funkciót kivettem a kedvezőbb térhasználat érdekében. A csónakázó terület, mint visszahozott funkció jelenik meg. Az új térszerkezet kialakításával az volt a célom, hogy egy sokkal egységesebben kezelt, organikus működő terület jöjjön létre, mely nincsen szigorú egységekre szabdalva.

Metszetek felvétele a koncepcióterven - Forrás: Saját szerkesztés

Két metszetet vettem fel, melyekből az A-A metszet kelet-nyugati tájolású és a teljes területét mutatja be a Suvasás Ligetnek, míg a B-B metszet észak-déli tájolású, mellyel az északi oldalon jelen lévő erőteljes terepszint változást kívántam szemléltetni.

A-A metszet – Forrás: Saját szerkesztés

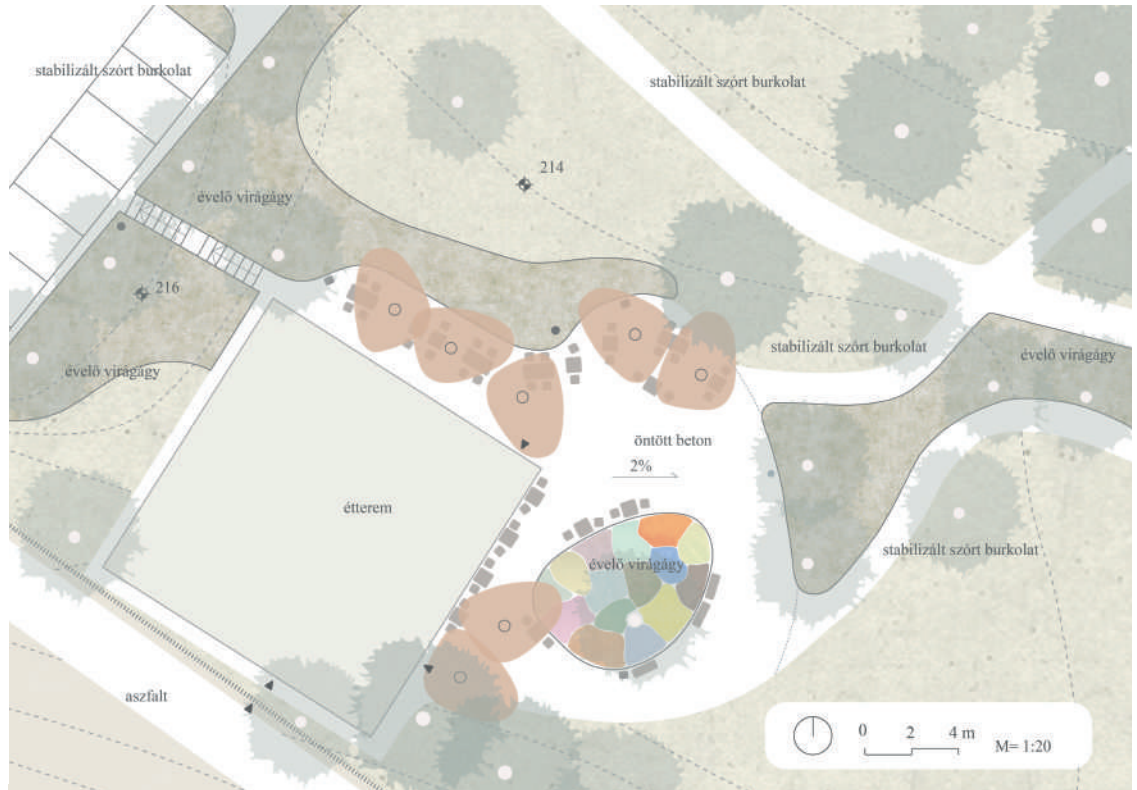
Az A-A metszet egy hosszan elnyúló térmetszet, mely a Suvasás Liget teljes egészét szemlélteti a déli oldalról a Csehó-hegy felé tekintve. Ezzel jobban szemléltethető az a változatos terepjáték, mely jelen van a tervezési területen.

ARLÓI-TÓ KÖRNYEZETRENDEZÉSI TERVE | 06 | KIEMELT TERVEZÉSI TERÜLET | EGYEDI BÚTOR TERV

MAGYAR-AGRÁR ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM | TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI INTÉZET, BUDAPEST
„MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAK | TERVEK: BOLYKI FANNI | ML5S5G | KONZULENS: CHRISTIAN-OLÁH BRIGITTA

- stabilizált szőrt burkolat
- öntött beton
- kiemelt élő ág
- élő ág alacsony cserjékkel
- megelevő fa
- tervezett fa
- mobil asztal székekkel
- pad
- hulladékgyűjtő
- burkolatok találkozási
- kandeláber
- alacsony fénypontú kandeláber
- lépcsőkar
- cserje
- tervezett árnyékoló
- kerítés
- ivókút
- parkolóhely

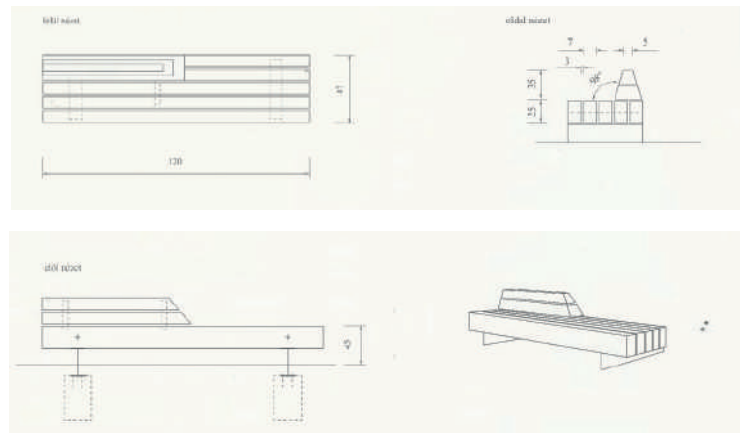
Kiemelt tervezési terület – Forrás: Saját szerkesztés

A Suvadás Liget legforgalmasabb területét választottam kiemelt tervezési területnek. Ez a terület több olyan elemet is tartalmaz, amelyekkel kiemelten foglalkoztam. Ilyenek többek között az árnyékoló szerkezetek, melyek alá mobil asztalokat terveztem. Egyedi bútorok olyan berendezési tárgyat terveztem, amely a liget több pontján is felfedezhető, ez pedig a tölgyfa pad. Az étterem környezetét napos élőágok veszik körbe, valamint szép őszi lombzínű fák. Ez a terület szoros kapcsolatban áll a központi területre tervezett közösségi térral.

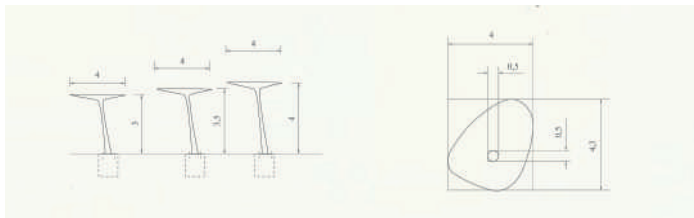
Kiemelt tervezési terület – Forrás: Saját szerkesztés

A térképen a kiemelt tervezési terület elhelyezkedését jelöltem, a Suvadás Liget déli oldalán. Ez a terület az étterem közvetlen környezetét foglalja magába.

Egyedi bútor terve – Forrás: Saját szerkesztés

Egyedi tervezésű berendezési tárgynak a fent látható padot terveztem, melyből készítettem támlás és támla nélküli verziót is. Cél az egyszerű formavezetés és a minél természetesebb hatás elérése volt. Anyaghasználatuk tekintetében ezek tölgyfa padok, mely utal a területet körbeölelő tölgyes erdő társulásra.

Az árnyékolók méreteit bemutató ábrák – Forrás: Saját szerkesztés

Elsősorban a közösségi térhez hasonló forgalmasabb területek köré csoportosulnak az ágyások – Forrás: Saját szerkesztés

A tervezett árnyékolók pozitív hatását mutatom be ezen az ábrán – Forrás: Saját szerkesztés

Látványterv a kiemelt tervezési területéről – Forrás: Saját szerkesztés

